

การศึกษาความต้องการในการฝึกอบรมการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ
ตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร ของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ
ธันวาคม 2559

การศึกษาความต้องการในการฝึกอบรมการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ
ตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร ของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สารนิพนธ์
ของ
เป็นปลื้ม เชยชม

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ

ธันวาคม 2559

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

การศึกษาความต้องการในการฝึกอบรมการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ
ตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร ของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ
ธันวาคม 2559

เป็นปลื้ม เชยชม. (2559). การศึกษาความต้องการในการฝึกอบรมการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ ตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร ของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. สารนิพนธ์ ศศ.ม. (การสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์: ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิมพาภรณ์ บุญประเสริฐ.

งานวิจัยนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาความต้องการในการฝึกอบรมการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร ของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิธีดำเนินการมี 3 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาข้อมูลเอกสารและงานวิจัย ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาข้อมูลพื้นฐานจากผู้เกี่ยวข้อง และขั้นสุดท้ายการประเมินความต้องการในการฝึกอบรมที่ตรงกับความต้องการของกลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างคือนิสิตหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาภาษาไทย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จำนวน 134 คน และผู้เกี่ยวข้องจำนวน 3 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์และแบบประเมินความต้องการ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหาแล้วนำเสนอแบบพรรณนาวิเคราะห์กับการใช้คำร้อยละ

ผลการวิจัยในขั้นตอนที่ 1 การศึกษาข้อมูลเอกสารและงานวิจัย พบว่า การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ ตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร ควรมีองค์ประกอบที่สำคัญ คือ จุดมุ่งหมายของหลักสูตร เนื้อหาสาระ วิธีจัดการเรียนรู้ สื่อและแหล่งการเรียนรู้ และการประเมินผลการเรียนรู้ ผลการวิจัยขั้นตอนที่ 2 การศึกษาข้อมูลพื้นฐานจากผู้เกี่ยวข้อง พบว่า เนื้อหาสาระของหลักสูตรฝึกอบรมควรประกอบด้วยความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับภาษาไทย และความรู้เกี่ยวกับการสอนภาษา ส่วนรูปแบบและวิธีการฝึกอบรมควรมีการเชิญผู้เชี่ยวชาญแต่ละด้านมาฝึกอบรม จัดรูปแบบการฝึกอบรมและใช้วิธีการฝึกอบรมที่หลากหลายระยะเวลาในการฝึกอบรม ควรเน้นการฝึกอบรมระยะสั้น และผลการวิจัยขั้นตอนที่ 3 การประเมินความต้องการในการฝึกอบรมที่ตรงกับความต้องการของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า นิสิตสาขาภาษาไทย ร้อยละ 75 ต้องการฝึกอบรมและมีความต้องการอบรมด้านเนื้อหาเรียงลำดับจากมากไปน้อย ได้แก่ แนวคิดการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร เกมและกิจกรรมการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร การสอนทักษะภาษาการสอนวัฒนธรรม การใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้เพื่อการสอนภาษา ภาษาและวัฒนธรรมไทย ความหมายในภาษาไทย ภาษาวรรณศิลป์ จิตวิทยาการเรียนรู้ภาษา การวางแผนการสอนภาษา การสร้างหลักสูตรภาษา การสื่อสารระหว่างวัฒนธรรม เสียงและระบบเสียงในภาษาไทย การวัดและประเมินผลการสอนภาษา และโครงสร้างประโยคในภาษาไทย ส่วนความต้องการด้านรูปแบบการจัดอบรมพบว่า ต้องการรูปแบบการฝึกอบรมที่เน้นการทำกิจกรรมมากที่สุด และรองลงมาคือ การบรรยาย

A STUDY OF NEEDS IN THE TRAINING OF TEACHING THAI AS A FOREIGN LANGUAGE
BASED ON THE COMMUNICATIVE LANGUAGE TEACHING APPROACH
WITH SRINAKARINWIROT UNIVERSITY STUDENTS

Presented in Partial Fulfillment of the Requirements for the
Master Degree of Arts in Teaching Thai as a Foreign Language
at Srinakharinwirot University
December 2016

Penpluem Cheychom. (2016). *A Study of Needs in the Training of Teaching Thai as a Foreign Language Based on the Communicative Language Teaching Approach with Srinakharinwirot University Students*. Master's Project, M.A. (Teaching Thai as a Foreign Language). Bangkok: Graduate School, Srinakharinwirot University. Project Advisor: Asst. Prof. Pimpaporn Boonprasert, Ph.D.

The aims of this research were to study the needs of the training teachers of Thai language as a Foreign Language, based on the communicative language teaching approach among Srinakharinwirot University students. The study was comprised of three steps: 1) studying documents and research studies; 2) studying basic information from the individuals involved in this issue; and 3) evaluating the needs of training in response to the needs of the samples. The samples of the study were one hundred and thirty four undergraduate Bachelor of Arts, students majoring in Thai language at Srinakharinwirot University, Bangkok Thailand and three experts involed in this issue. The tools used in this research consisted of the questionnaire and the needs assessment. The data were analyzed using content analysis and presented by descriptive presentation and percentage.

The results of Step One: studying documents and research studies showed that the development of the training of teaching Thai as a Foreign Language based on communicative language teaching approach should consist of certain key elements, including the aims of the course, content, learning management, media and learning resources and an assessment of the learning. The results of Step two: studying basic information from the individuals involved in this issue revealed that the content of the training should include a basic knowledge of the Thai language and the patterns and the methods of training. The experts in each field should also be invited to provide training. Also, various patterns of training and training methods should be employed. For the duration of the training, short term training is preferable. The findings of Step three: the evaluation of needs for training responding to the needs of the samples found that the needs of the content of the training could be arranged in descending order From 75 percent of undergraduate students in the Bachelor of Arts and majoring in Thai language were the concepts of communicative language teaching, games and activities for communicative language teaching, language skills and cultural learning, the use of media and resources for language teaching, Thai language and culture, meanings in Thai language, rhetoric in Thai language, the psychology of language learning, language teaching planning, creating language curriculum, intercultural communication, the phonology of Thai language, the evaluation of language teaching and sentence structure in the Thai language. The training patterns, focused on activities the most, followed by lectures.

สารนิพนธ์

เรื่อง

การศึกษาความต้องการในการฝึกอบรมการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ
ตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร ของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ของ

เป็นปลื้ม เชยชม

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ

ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นายแพทย์ฉัตรชัย เอกปัญญาสกุล)

วันที่.....เดือน ธันวาคม พ.ศ. 2559

อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์

คณะกรรมการสอบปากเปล่า

.....ประธาน

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิมพาภรณ์ บุญประเสริฐ)

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิมพาภรณ์ บุญประเสริฐ)

.....กรรมการ

(อาจารย์ ดร.วิษณุกร ทองหล่อ)

.....กรรมการ

(รองศาสตราจารย์รุ่งฤดี แผลงศรี)

ประกาศคุณูปการ

สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความเมตตากรุณาจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิมพาภรณ์ บุญประเสริฐ อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ และประธานสอบสารนิพนธ์ ที่มอบความรู้ คำแนะนำ และแนวทางที่เป็นประโยชน์จนทำให้สารนิพนธ์นี้เสร็จสมบูรณ์ อีกทั้งยังให้กำลังใจแก่ศิษย์เสมอมาจนผ่านอุปสรรคนานาทั้งปวง ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างยิ่ง

ขอขอบพระคุณ อาจารย์ ดร.วิษุกร ทองหล่อ กรรมการสอบสารนิพนธ์ ที่ให้คำแนะนำอันเป็นประโยชน์เพื่อปรับปรุงแก้ไขสารนิพนธ์ฉบับนี้ให้เสร็จสมบูรณ์ รวมทั้งยังมอบโอกาสที่ดีแก่ศิษย์เสมอมา

ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์รุ่งฤดี แผลงศรี กรรมการสอบสารนิพนธ์ที่ให้คำแนะนำในการปรับปรุงแก้ไขสารนิพนธ์ให้เสร็จสมบูรณ์ รวมทั้งยังให้ความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญให้สัมภาษณ์แก่ผู้วิจัย ตลอดจนคอยให้คำปรึกษา และห่วงใยศิษย์เสมอมา

ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์วรรณกานต์ ลิขิตรัตนพร อาจารย์ประจำภาควิชาภาษาศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ที่ให้ความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญให้สัมภาษณ์แก่ผู้วิจัย รวมทั้งยังเป็นผู้จุดประกายแนวคิดการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร (Communicative Language Teaching Approach) ให้แก่ศิษย์

ขอขอบพระคุณอาจารย์ธนากร ทองประยูร อาจารย์ประจำศูนย์ภาษาและบริการวิชาการ วิทยาลัยนานาชาติเพื่อศึกษาความยั่งยืน มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ อาจารย์ ดร.ราชันย์ บุญธิมา อาจารย์ประจำภาควิชาบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ และอาจารย์วุฒินันท์ แก้วจันทร์เกตุ อาจารย์ประจำภาควิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ที่ให้ความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย นอกจากนี้ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณอาจารย์ ดร.ธันวร เสรีชัยกุล อาจารย์ประจำภาควิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ที่ให้ความอนุเคราะห์ผู้วิจัยในการเป็นผู้เชี่ยวชาญให้สัมภาษณ์ในครั้งนี้

ขอขอบพระคุณคุณพ่อ คุณแม่ คุณป้า และน้องสาว ที่เป็นกำลังใจและห่วงใยผู้วิจัยเสมอมา รวมทั้งขอขอบคุณเพื่อนๆ สาขาวิชาการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ และสาขาวิชาภาษาศาสตร์การศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ที่ให้ความช่วยเหลือ ห่วงใย และเป็นกำลังใจแก่ผู้วิจัยตลอดระยะเวลาที่ศึกษา ณ ที่แห่งนี้ นอกจากนี้ยังขอขอบคุณน้องตัง น้องส้มซ่า และสนสน ที่คอยช่วยเหลือและประสานงานตลอดระยะเวลาในการทำวิจัยนี้

ผู้วิจัยขอระลึกถึงคณาจารย์คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากรที่วางรากฐานความรู้ด้านการสอนภาษาไทยที่ดีให้แก่ผู้วิจัย และสามารถนำความรู้มาต่อยอดด้านการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศได้

เป็นปลื้ม เชยชม

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย	4
ความสำคัญของการวิจัย	4
ขอบเขตของการวิจัย	4
ข้อตกลงเบื้องต้น	6
นิยามศัพท์เฉพาะ	6
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	7
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม	8
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม	8
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม	21
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ ตามแนว การสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร	25
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ ตามแนวการสอน ภาษาเพื่อการสื่อสาร	25
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ ตามแนวการสอน ภาษาเพื่อการสื่อสาร	34
3 วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	42
การกำหนดประชากรและเลือกกลุ่มตัวอย่าง	42
การสร้างเครื่องมือในการวิจัย	43
การเก็บรวบรวมข้อมูล	45
การจัดและกระทำข้อมูล	46
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	48
การศึกษาข้อมูลเอกสารและงานวิจัย	48
การศึกษาข้อมูลพื้นฐานจากผู้เกี่ยวข้อง	50

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 (ต่อ)	
การศึกษาความต้องการในการฝึกอบรม.....	52
สถานภาพทั่วไป.....	52
ความต้องการการฝึกอบรม.....	53
ข้อเสนอแนะอื่นๆ.....	63
5 สรุปผล อภิปรายผล ข้อเสนอแนะ	64
สรุปผลการวิจัย.....	64
อภิปรายผล.....	66
ข้อเสนอแนะ.....	73
บรรณานุกรม	75
ภาคผนวก	82
ภาคผนวก ก.....	83
ภาคผนวก ข.....	90
ภาคผนวก ค.....	92
ภาคผนวก ง.....	100
ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์	142

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย.....	5
2 สรุปการดำเนินการวิจัย.....	46
3 สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	52
4 ความต้องการด้านเนื้อหาของนิสิตระดับปริญญาตรี สาขาวิชาภาษาไทย ชั้นปีที่ 1 แขนงวิชา ภาษาและวรรณคดีไทย.....	54
5 ความต้องการด้านเนื้อหาของนิสิตระดับปริญญาตรี สาขาวิชาภาษาไทย ชั้นปีที่ 2 แขนงวิชา ภาษาและวรรณคดีไทย.....	55
6 ความต้องการด้านเนื้อหาของนิสิตระดับปริญญาตรี สาขาวิชาภาษาไทย ชั้นปีที่ 3 แขนงวิชา ภาษาและวรรณคดีไทย.....	56
7 ความต้องการด้านเนื้อหาของนิสิตระดับปริญญาตรี สาขาวิชาภาษาไทย ชั้นปีที่ 4 แขนงวิชา ภาษาและวรรณคดีไทย.....	57
8 ความต้องการด้านเนื้อหาของนิสิตระดับปริญญาตรี สาขาวิชาภาษาไทย ชั้นปีที่ 2 แขนงวิชา ภาษาไทยเพื่อการสื่อสารมวลชน.....	59
9 ความต้องการด้านเนื้อหาของนิสิตระดับปริญญาตรี สาขาวิชาภาษาไทย ชั้นปีที่ 3 แขนงวิชา ภาษาไทยเพื่อการสื่อสารมวลชน.....	59
10 ความต้องการด้านเนื้อหาของนิสิตระดับปริญญาตรี สาขาวิชาภาษาไทย ชั้นปีที่ 4 แขนงวิชา ภาษาไทยเพื่อการสื่อสารมวลชน.....	60
11 ความต้องการด้านเนื้อหาของนิสิตระดับปริญญาตรี สาขาวิชาภาษาไทย.....	61
12 ความต้องการด้านรูปแบบและวิธีการฝึกอบรม.....	62
13 ความต้องการระยะเวลาในการฝึกอบรม.....	62
14 ความต้องการด้านความต้องการในการฝึกอบรม.....	63

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 กระบวนการพัฒนาหลักสูตรของ สจ๊วต อุทรานันท์.....	13
2 กระบวนการพัฒนาหลักสูตรของ วิชัย วงษ์ใหญ่.....	15
3 กรอบแนวคิดการพัฒนาหลักสูตร.....	24
4 กระบวนการสื่อสารของ ฮาโรลด์ ลาสเวล.....	27
5 ปัจจัยการสื่อสารของ เดวิด เค เบอร์โล.....	28
6 องค์ประกอบสามมิติสื่อสารของ บัคแมน.....	31
7 กรอบแนวคิดการศึกษาค้นคว้าความต้องการในการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ ตามแนว การสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร.....	41

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

คนไทยได้ติดต่อสื่อสารกับชาวต่างชาติมาตั้งแต่สมัยอดีตจนถึงปัจจุบัน โดยมีภาษาเป็นเครื่องมือสำคัญที่มนุษย์ใช้ในการถ่ายทอดความรู้สึนึกคิด และสร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างกัน รวมทั้งยังได้เรียนรู้และแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมซึ่งกันและกันด้วย ดังที่ พัทธยา จิตต์เมตตะ (ม.ป.ป.: 1) ได้กล่าวไว้ว่า “ในปัจจุบันเป็นยุคแห่งโลกาภิวัตน์ ความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกันระหว่างประเทศต่าง ๆ ในโลกได้พัฒนาใกล้ชิดกันมากขึ้น มีการติดต่อสื่อสารแลกเปลี่ยนกันทางวัฒนธรรม เศรษฐกิจการค้า การเมืองการปกครอง การท่องเที่ยว วิทยาการและเทคโนโลยีใหม่ ๆ ฯลฯ ส่งผลให้คนต่างชาติสนใจเรียนรู้ภาษาของกันและกัน และนับวันก็ยิ่งเพิ่มมากขึ้น” นอกจากนี้ สุภา ปานเจริญ (2554: 5) ยังได้กล่าวว่า “การเรียนรู้ภาษาที่สอง ภาษาที่สาม หรือภาษาที่สี่ ถือเป็นวัฒนธรรมใหม่ที่ชาวโลกกำลังให้ความสนใจเป็นอย่างยิ่ง และปรากฏการณ์เช่นนี้จะก้าวไปสู่ระดับสากลในอนาคตชาติใดรู้ภาษาอื่นได้มากก็จะมีโอกาส ถ้าพูดในเชิงธุรกิจเศรษฐกิจก็จะได้เปรียบในเวทีของการแข่งขัน” ดังนั้น การสอนภาษาต่างประเทศจึงมีความจำเป็นมากสำหรับการติดต่อในยุคโลกาภิวัตน์ เพราะนอกจากจะใช้เพื่อติดต่อสื่อสารและสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างประเทศแล้ว ยังใช้เพื่อสร้างความเข้าใจทางวัฒนธรรมที่เอื้อประโยชน์ต่อเศรษฐกิจ การค้า และการทำธุรกิจระหว่างประเทศ

อย่างไรก็ตาม ในปัจจุบันจะเห็นว่า คนต่างประเทศที่สนใจเรียนภาษาไทยมีมากขึ้นตามลำดับ ซึ่งเห็นได้จากการที่สถาบันอุดมศึกษาในต่างประเทศ หรือสถาบันภาษาทั้งในทวีปเอเชีย ยุโรป อเมริกา และออสเตรเลีย มีหลักสูตรที่เกี่ยวกับภาษาไทย (ศรีวิไล พลมณี 2545: 15) เช่นเดียวกับ สุภา ปานเจริญ (2554: 5) ที่กล่าวว่า “ภาษาไทยก็เป็นภาษาหนึ่งที่มีการสืบทอดมาอย่างยาวนาน ซึ่งคนส่วนใหญ่รู้จักกันดีในฐานะที่เป็นภาษาประจำชาติ และได้รับความสนใจ มีการศึกษาเรียนรู้ของต่างชาติมากขึ้นตามลำดับ การศึกษาของกระทรวงการต่างประเทศพบว่า มีสถาบันการศึกษาทั่วโลกร้อยแห่งทั่วโลกได้เปิดหลักสูตรการสอนภาษาไทยอย่างเต็มรูปแบบ นอกจากนี้ยังมีการเรียนภาษาไทยเป็นรายบุคคล” จะเห็นได้ว่าภาษาไทยได้รับความสำคัญจากนานาชาติ ดังนั้นการสอนภาษาไทยจึงไม่ใช่แค่การสอนภาษาไทยในฐานะภาษาแม่เท่านั้น แต่การสอนภาษาไทยยังสอนในฐานะภาษาต่างประเทศได้อีกด้วย

สมพงษ์ วิทยศักดิ์พันธุ์ (2544: 124 – 125) กล่าวว่า การที่ผู้สอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศมีความรู้และความเชี่ยวชาญทางภาษาไทย จะทำให้อธิบายลักษณะกฎเกณฑ์ต่าง ๆ รวมทั้งวัฒนธรรมการใช้ภาษาไทยได้เป็นอย่างดี เพราะจะสามารถตอบคำถาม วิเคราะห์การใช้ภาษาอย่างเป็นระบบและเข้าใจง่าย อีกทั้งยังเป็นแบบอย่างที่ดีในการใช้ภาษาไทยแก่ผู้เรียน ดังนั้นการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศผู้สอนจำเป็นต้องมีความรู้ความเชี่ยวชาญทางภาษาไทย เช่นเดียวกับกับความคิดเห็นของ พัทธยา จิตต์เมตตะ (ม.ป.ป.: 8) ซึ่งได้กล่าวถึงคุณสมบัติเบื้องต้นข้อหนึ่งของผู้สอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศว่า “เป็นผู้มีความรู้ด้านภาษาไทย

และมีทักษะการใช้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสารเป็นอย่างดี คุณสมบัติข้อนี้จะทำให้ผู้สอนเกิดความมั่นใจในหน้าที่และบทบาทความเป็นครู และความสามารถในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารนั้นเป็นสิ่งสำคัญมาก โดยเฉพาะการพูดที่ถูกต้องตามอักขรวิธีไทย ซึ่งจะเป็นแบบอย่างให้แก่ผู้เรียน”

การสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศนอกจากผู้สอนจะมีความรู้ทางภาษาไทยเป็นอย่างดีแล้ว ยังต้องมีความรู้ความเข้าใจในทฤษฎีหรือหลักการจัดการเรียนรู้ภาษา และเข้าใจธรรมชาติของผู้เรียน (บังอร พานทอง, 2549: 7) ซึ่งสอดคล้องกับ วรณกานต์ ลิขิตรัตน์พร (2553: 1) ที่กล่าวถึงความยากของการสอนภาษาที่ไม่ใช่ภาษาแม่ว่า “การเรียนรู้ภาษาอื่นๆ ที่ไม่ใช่ภาษาแม่นั้นเป็นความยากสำหรับคนจำนวนหนึ่ง ทำให้ตั้งแต่อดีตจนกระทั่งปัจจุบันมีผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนภาษาพยายามหาวิธีสอนภาษาที่จะทำให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ภาษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ การสอนภาษาก็เหมือนกับการสอนวิชาอื่นๆ ที่ผู้สอนนอกจากต้องมีความรู้ในศาสตร์ที่ตนสอนแล้ว ผู้สอนควรมีความรู้เกี่ยวกับการจะทำให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้” ดังนั้นการเรียนรู้การสอนภาษาจึงมีความสำคัญมากโดยเฉพาะการเรียนรู้การสอนภาษาภาษาต่างประเทศ ซึ่งมีความแตกต่างจากการสอนภาษาแม่ ดังที่ บังอร พานทอง (2549: 7) ได้กล่าวถึงความแตกต่างของการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศและภาษาแม่ไว้ว่า

การเรียนรู้ภาษาต่างประเทศและภาษาแม่แตกต่างกันที่ภาษาแม่นั้นเด็กเรียนรู้มาตั้งแต่เกิด มีการรวบรวมข้อมูลและความหมายต่างๆ มากมายจนสามารถใช้ทักษะภาษา เช่น การฟังและการพูดได้ในระดับยอมรับได้ อาจยังมีประสบการณ์ด้านการอ่านและเขียนไม่เพียงพอ การที่เด็กได้มีโอกาสใช้ภาษา เข้าใจรูปแบบโครงสร้างภาษามากพอสมควรแล้ว หากการจัดการเรียนการสอนภาษาแม่น่าสนใจ ถูกต้องตามหลักการสอนภาษา เด็กจะสามารถเรียนรู้ได้รวดเร็ว ต่างจากภาษาต่างประเทศ ซึ่งเด็กมีประสบการณ์น้อยมาก คำศัพท์ หรือโครงสร้างการใช้ภาษายังเป็นสิ่งใหม่สำหรับเด็กมาก จึงเป็นความจำเป็นที่ผู้สอนจะต้องหาแนวทางการสอน หรือกิจกรรมต่างๆ ที่ทำให้เด็กได้มีประสบการณ์การใช้ภาษาต่างประเทศในสังคมและชีวิตประจำวัน

จะเห็นได้ว่าการสอนภาษาต่างประเทศนั้นมีความแตกต่างกับการสอนภาษาแม่ เนื่องด้วยประสบการณ์อายุ และบริบททางสังคมของผู้เรียน จึงทำให้แนวคิดในการสอนนั้นมีความแตกต่างกัน อย่างไรก็ตาม การสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ นอกจากผู้สอนจะต้องมีความรู้ความเชี่ยวชาญในภาษาไทยแล้ว ยังจะต้องมีความรู้ในด้านการสอนภาษาต่างประเทศด้วย

ทั้งนี้ การสอนภาษาต่างประเทศนั้นมียุทธศาสตร์เพื่อให้ผู้เรียนสามารถใช้ภาษาเป็นเครื่องมือติดต่อสื่อสารกับผู้อื่นได้ตามความต้องการในสถานการณ์ต่างๆ รวมทั้งยังจะต้องใช้ภาษาเพื่อติดต่อสื่อสารในชีวิตประจำวันได้ ฐะปะนีย์ นาครทรรพ (2553: 208) กล่าวว่า “เมื่ออยู่ในบริบทของสังคมที่มีการขยายตัวมากขึ้น ภาษาก็ยิ่งมีความจำเป็นยิ่งขึ้นเช่นกัน เพราะผู้ใช้ภาษาจะต้องติดต่อสื่อสารให้เข้าใจตรงกัน มิเช่นนั้นแล้วจะทำให้เกิดความยุ่งยากต่างๆ ตามมา” ดังนั้นการสอนภาษาที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ดังกล่าวนี้คือ การสอนภาษาตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร (Communicative Language Teaching Approach)

การสอนภาษาตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารเป็นแนวคิดที่เชื่อมต่อการระหว่างความรู้ทางภาษา ทักษะทางภาษา และความสามารถในการสื่อสาร ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนได้รับทั้งความรู้และความสามารถในการใช้ภาษา

ไปอย่างพร้อมกัน ทั้งนี้การสอนภาษาตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารเป็นการสอนภาษาที่เน้นผู้เรียนให้สัมผัสกับการสื่อสารในชีวิตจริง โดยที่ไม่ได้ละทิ้งความรู้ทางไวยากรณ์แต่อย่างใด ดังที่ สุมิตรา อังวัฒนกุล (2540: 111) กล่าวว่า “การเรียนการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารมุ่งเน้นที่การพัฒนาความสามารถของผู้เรียนในการใช้ภาษา (Use) ตามความมุ่งหมายในสถานการณ์ต่างๆ และแม้จะให้ความสำคัญแก่ความคล่องแคล่วในการใช้ภาษา (Fluency) แต่ก็มิได้ละเลยความถูกต้องของภาษา (Accuracy) แต่อย่างใด การเรียนการสอนในแนวนี้นี้จึงเน้นการทำกิจกรรมเพื่อฝึกการใช้ภาษาที่ใกล้เคียงสถานการณ์จริงให้มากที่สุด”

ทั้งนี้ ภาควิชาภาษาไทยและภาษาตะวันออก มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มีหลักสูตรและโครงการที่เอื้อต่อนิสิตหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทยให้มีปฏิสัมพันธ์กับชาวต่างชาติที่มาเข้าร่วมโครงการต่างๆ และต้องการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ภาษาและวัฒนธรรมไทย เช่น หลักสูตร ศศ.บ.สาขาภาษาไทย แขนงภาษาไทยเพื่อการสื่อสารสำหรับชาวต่างประเทศ สำหรับผู้เรียนชาวต่างประเทศที่ต้องการศึกษาภาษาและวัฒนธรรมไทยให้เข้าใจอย่าง ถ่องแท้ หลักสูตร ศศ.บ.วิชาเอกภาษาไทยและวิชาเอกภาษาเกาหลีแบบ 3 + 1 กับมหาวิทยาลัยปูซานภาษาและกิจการต่างประเทศ เมืองปูซาน สาธารณรัฐเกาหลี หลักสูตร ศศ.บ.วิชาเอกภาษาไทย แบบ 3.5 + 0.5 กับมหาวิทยาลัยกวางตุ้งภาษาและการค้าต่างประเทศ เมืองกวางโจว มณฑลกวางตุ้ง สาธารณรัฐประชาชนจีน โครงการเตรียมความพร้อมภาษาไทยแบบเข้มข้นสำหรับนิสิตนานาชาติ (Preparatory Intensive Thai Language Program for International Students-PTPI) โครงการฝึกอบรมระยะสั้น (Short-term Training Program) ซึ่งโครงการที่เปิดสอนตามความต้องการของหน่วยงาน องค์กร และมหาวิทยาลัยในต่างประเทศ เช่น หลักสูตร Thai Language Learning for ASEAN Diplomats หลักสูตรภาษาไทยแบบเข้มข้นสำหรับนักศึกษาเวียดนาม หลักสูตรภาษาไทยแบบเข้มข้นสำหรับนักศึกษาเกาหลี หลักสูตรภาษาไทยแบบเข้มข้นสำหรับนักศึกษาจีน หลักสูตรภาษาไทยแบบเข้มข้นสำหรับนักศึกษาญี่ปุ่น และโครงการบริการชุมชน (หลักสูตรที่เปิดสอน. 2557: ออนไลน์)

ผู้วิจัยจึงเห็นว่า นิสิตหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทยมีความสามารถที่จะพัฒนาตนเองเพื่อให้เป็นครูสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศได้ จึงทำแบบสอบถามความต้องการการฝึกอบรมการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศกับนิสิตหลักสูตรดังกล่าวและพบว่า นิสิตร้อยละ 75 มีความสนใจที่จะพัฒนาความรู้และความสามารถด้านการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ ด้วยเหตุผลคือ เพื่อรองรับอาชีพและ เป็นตัวเลือกหนึ่งในการประกอบอาชีพในอนาคต ต้องการเผยแพร่ภาษาและวัฒนธรรมไทยให้แก่ชาวต่างชาติและ ต้องการเพิ่มพูนทักษะการสอน

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาความต้องการในการฝึกอบรมการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร ของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาสังเคราะห์ ในการกำหนดรายละเอียดองค์ประกอบของหลักสูตรให้มีความเหมาะสม สอดคล้องกับความต้องการของนิสิตที่จะเข้ารับการอบรมและนำมาจัดทำร่างหลักสูตรฝึกอบรม ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการประกอบอาชีพในฐานะผู้สอนภาษาไทยให้แก่ชาวต่างชาติอย่างมีประสิทธิภาพต่อไปได้

ความมุ่งหมายของการวิจัย

เพื่อศึกษาความต้องการในการฝึกอบรมการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ ตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร ของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ความสำคัญของการวิจัย

1. ทำให้ทราบถึงความต้องการในการฝึกอบรมการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ ตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร ของนิสิตหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

2. ผลการวิจัยสามารถนำมาเป็นข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ ตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาความรู้ความสามารถในการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ

3. มีประโยชน์ต่อหน่วยงานที่ต้องการจัดการอบรมการพัฒนาบุคลากรด้านการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ ตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าความต้องการในการฝึกอบรมการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ ตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร ของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการวิจัยและพัฒนา (Research and Development: R&D) ที่ผู้วิจัยสังเคราะห์ขึ้น โดยมี 4 ขั้นตอน คือ การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน การจัดทำร่างหลักสูตร การทดลองใช้หลักสูตร การประเมินและปรับปรุงแก้ไขหลักสูตร ซึ่งงานวิจัยนี้เป็นการศึกษาตามขั้นตอนแรกโดยศึกษาใน 3 ประเด็น คือ การศึกษาข้อมูลเอกสารและงานวิจัย การศึกษาข้อมูลพื้นฐานจากผู้เกี่ยวข้อง และการประเมินความต้องการในการฝึกอบรม ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ นิสิตหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ แขนงวิชาภาษาและวรรณคดีไทย และแขนงวิชาภาษาไทยเพื่อการสื่อสารมวลชน จำนวน 199 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ มี 2 กลุ่มคือ

1) นิสิตระดับปริญญาตรี สาขาวิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ แขนงวิชาภาษาและวรรณคดีไทย ชั้นปีที่ 1 - 4 และแขนงวิชาภาษาไทยเพื่อการสื่อสารมวลชน ชั้นปีที่ 2 - 4 จำนวน 134 คน โดยให้สูตรคำนวณหาขนาดกลุ่มตัวอย่างของยามาเน แล้วนำมาเลือกกลุ่มตัวอย่างเฉพาะที่มีความต้องการเข้ารับการฝึกอบรมได้ จำนวน 101 คน

2) ผู้เกี่ยวข้องจำนวน 3 คน ซึ่งได้จากการเลือกแบบเจาะจงโดยมีหลักเกณฑ์ดังนี้ คนที่ 1 เป็นอาจารย์ประจำหลักสูตรปริญญาตรี สาขาภาษาไทยที่มีประสบการณ์ในการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ คนที่ 2 เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศที่มีประสบการณ์ในการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ และคนที่ 3 ผู้เชี่ยวชาญด้านแนวคิดการสอนภาษาตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร

ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยใช้ระยะเวลาในการวิจัย ตั้งแต่เดือนพฤษภาคม 2558 ถึง เดือนตุลาคม 2559 ตามรายละเอียดตาราง 1 ดังนี้

ตาราง 1 ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย

ปี	เดือน	ขั้นตอนการดำเนินงาน
2558	พฤษภาคม	ศึกษาข้อมูลเอกสารและงานวิจัย
	มิถุนายน	
	กรกฎาคม	
	สิงหาคม	
	กันยายน	
	ตุลาคม	
	พฤศจิกายน	สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
	ธันวาคม	
2559	มกราคม	ศึกษาข้อมูลพื้นฐานจากผู้เกี่ยวข้อง โดยการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ 3 ด้าน
	กุมภาพันธ์	
	มีนาคม	
	เมษายน	ศึกษาความต้องการในการฝึกอบรม โดยการประเมินความต้องการ
	พฤษภาคม	
	มิถุนายน	จัดและกระทำข้อมูล
	กรกฎาคม	
	สิงหาคม	
	กันยายน	สรุปผลและอภิปรายผล
	ตุลาคม	

ข้อตกลงเบื้องต้น

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือ นิสิตปริญญาตรี สาขาวิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ แขนงวิชาภาษาและวรรณคดีไทย และแขนงวิชาภาษาไทยเพื่อการสื่อสารมวลชน เท่านั้น เนื่องจากแขนงภาษาไทยเพื่อการสื่อสารสำหรับชาวต่างประเทศเป็นแขนงที่เปิดสำหรับชาวต่างประเทศ โดยเฉพาะ ดังนั้นจึงไม่นำมาเป็นประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้

นิยามศัพท์เฉพาะ

การศึกษาความต้องการในการฝึกอบรมการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ หมายถึง การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน 3 ประเด็น คือ การศึกษาข้อมูลเอกสารและงานวิจัย การศึกษาข้อมูลพื้นฐานจากผู้เกี่ยวข้อง และการประเมินความต้องการในการฝึกอบรม เพื่อใช้ในการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมตามกระบวนการวิจัยและพัฒนา (Research and Development: R&D) โดยเนื้อหาในการอบรมจะเน้นการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ ตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร

นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ หมายถึง นิสิตชั้นปีที่ 1 - 4 ประจำปีการศึกษา 2558 ที่กำลังศึกษาหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ แขนงวิชาภาษาและวรรณคดีไทย กับแขนงวิชาภาษาไทยเพื่อการสื่อสารมวลชน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่องการศึกษาความต้องการในการฝึกอบรมการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร ของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการวิจัยและพัฒนา (Research and Development: R&D) เพื่อนำมาพัฒนาเป็นหลักสูตรฝึกอบรมการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ ตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร สำหรับนิสิตระดับปริญญาตรี สาขาภาษาไทย ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นกรอบแนวคิดและแนวทางการวิเคราะห์สังเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม
 - 1.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม
 - 1.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ ตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร
 - 2.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ ตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร
 - 2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ ตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม

1.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม

1.1.1 ความหมายของหลักสูตร

คำว่า “หลักสูตร” ตรงกับคำในภาษาอังกฤษว่า “Curriculum” ซึ่งมีรากศัพท์มาจากภาษาละตินว่า “Currere” หมายถึง “running course” หรือเส้นทางที่ใช้วิ่งแข่ง การเปรียบเทียบหลักสูตรกับเส้นทางที่ใช้วิ่งแข่ง เนื่องจากผู้เรียนต้องฝ่าฟันความยากของวิชาหรือประสบการณ์การเรียนรู้ตามลำดับที่กำหนดไว้ในหลักสูตร เหมือนกับนักวิ่งที่ต้องวิ่งแข่งและฝ่าฟันอุปสรรคไปสู่เส้นชัยหรือความสำเร็จ (บุญเลี้ยง ทุมทอง. 2554: 5) นักการศึกษาได้ให้ความหมายและจำกัดความของหลักสูตรไว้อย่างหลากหลาย ดังนี้

ทาบ (Taba. 1962: 10) กล่าวว่าหลักสูตร คือ แผนการจัดการเรียนรู้ที่ประกอบด้วยจุดประสงค์ จุดมุ่งหมายเฉพาะในการเลือกการจัดเนื้อหา วิธีการจัดการเรียนรู้ และการประเมินผล

กู๊ด (Good. 1973: 157) กล่าวถึงความหมายของหลักสูตรไว้ในพจนานุกรมการศึกษา (Dictionary of Education) ว่าเป็นกลุ่มรายวิชาที่จัดไว้อย่างมีระบบหรือลำดับวิชาที่บังคับสำหรับการจบการศึกษา หรือเพื่อรับประกาศนียบัตรในสาขาวิชาหลักต่างๆ เช่น หลักสูตรสังคมศึกษา หลักสูตรพลศึกษา

เซย์เลอร์และอเล็กซานเดอร์ (Saylor & Alexander. 1974: 6) กล่าวว่าหลักสูตร คือ แผนสำหรับจัดโอกาสการเรียนรู้ให้แก่บุคคลกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งเพื่อบรรลุเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้โดยมีโรงเรียนเป็นผู้รับผิดชอบ

วิชัย วงษ์ใหญ่ (2523: 2) กล่าวว่าหลักสูตร คือ กิจกรรมหรือมวลประสบการณ์ที่โรงเรียนจัดให้ผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้และพัฒนาตนเองไปในทิศทางที่โรงเรียนต้องการ

โอลิวา (Oliva. 1982: 10) กล่าวว่าหลักสูตร คือ แผนหรือโปรแกรมสำหรับประสบการณ์ทั้งหลายที่ผู้เรียนจะต้องประสบภายใต้การจัดการของโรงเรียน

ธำรง บัวศรี (2532: 6) กล่าวว่าหลักสูตร คือ แผนที่ได้ออกแบบจัดทำขึ้นเพื่อแสดงถึงจุดหมาย การจัดเนื้อหาสาระ กิจกรรม และมวลประสบการณ์ในแต่ละโปรแกรมการศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนมีพัฒนาในด้านต่างๆตามจุดหมายที่กำหนดไว้

กาญจนา คุณารักษ์ (2535: 14) กล่าวว่าหลักสูตรคือแผน โครงการ หรือมวลประสบการณ์ที่ออกแบบและจัดทำขึ้นเพื่อกำหนดจุดมุ่งหมายโครงการ กิจกรรม และวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ มีทักษะ เกิดความคิดและเรียนรู้เจตคติที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต

มาเรียม นิลพันธุ์ (2536: 58) กล่าวว่าหลักสูตร หมายถึง เอกสารข้อกำหนดเกี่ยวกับประมวลประสบการณ์ที่เขียนขึ้นอย่างเป็นทางการ สำหรับเป็นแนวทางในการจัดประสบการณ์เพื่อให้ผู้เรียนเจริญงอกงามไปในแนวทางที่ต้องการ

จากความหมายของหลักสูตรที่กล่าวมาข้างต้นจึงสรุปได้ว่าหลักสูตรหมายถึง แบบแผนการจัดการ โครงการหรือมวลประสบการณ์สำหรับเป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน โดยมีการกำหนดองค์ประกอบ

ที่สำคัญคือ จุดมุ่งหมาย การจัดการเรียนรู้ ขอบข่ายสาระ การวัดและประเมินผล ตลอดจนสื่อและแหล่งการเรียนรู้ ซึ่งแต่ละองค์ประกอบต้องมีความสัมพันธ์กัน เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้

1.1.2 ความสำคัญของหลักสูตร

หลักสูตรเป็นสิ่งที่กำหนดทิศทางในการจัดการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน ดังนั้นนักการศึกษาหลายท่านได้กล่าวถึงความสำคัญของหลักสูตรไว้ดังนี้

ลันด์ ธรรมบำรุง (2527: 9-10) ได้กล่าวถึงความสำคัญของหลักสูตรไว้ 9 ประการ คือ

1. หลักสูตรเป็นแนวทางปฏิบัติงาน หรือเครื่องชี้แนวทางปฏิบัติของครู เพราะหลักสูตรจะกำหนดจุดมุ่งหมาย เนื้อหาสาระ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและการประเมินผลไว้เป็นแนวทาง
2. หลักสูตรเป็นข้อกำหนดการเรียนการสอน อันเป็นส่วนร่วมของประเทศ เพื่อนำไปสู่จุดมุ่งหมายตามแผนการศึกษาชาติ
3. หลักสูตรเป็นเอกสารทางราชการเป็นบัญญัติของรัฐบาล เพื่อให้บุคคลที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาปฏิบัติตาม
4. หลักสูตรเป็นเกณฑ์มาตรฐานการศึกษา เพื่อควบคุมการเรียนการสอนในสถาบันการศึกษาระดับต่างๆ และยังเป็นเกณฑ์มาตรฐานอย่างใดอย่างหนึ่งในการจัดสรรงบประมาณ บุคลากร อาคารสถานที่ วัสดุ อุปกรณ์ ฯลฯ ของการศึกษาของรัฐให้แก่สถานศึกษาด้วย
5. หลักสูตรเป็นแผนดำเนินงานของผู้บริหารการศึกษา ที่จะอำนวยความสะดวกและควบคุมดูแลติดตามผล ให้เป็นไปตามนโยบายการจัดการศึกษาของรัฐบาล
6. หลักสูตรจะกำหนดแนวทางในการส่งเสริมความเจริญงอกงาม และพัฒนาการของเด็กตามจุดมุ่งหมายของการศึกษา
7. หลักสูตรจะกำหนดลักษณะและรูปร่างของสังคมในอนาคตไว้ว่าเป็นไปในรูปใด
8. หลักสูตรจะกำหนดแนวทางให้ความรู้ ทักษะ ความสามารถ ความประพฤติที่จะเป็นประโยชน์ต่อสังคม อันเป็นการพัฒนากำลังคนซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติที่ได้ผล
9. หลักสูตรจะเป็นสิ่งที่บ่งชี้ความเจริญของประเทศ เพราะการศึกษาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาคน ประเทศใดจัดการศึกษา โดยมีหลักสูตรที่เหมาะสม ทันสมัย มีประสิทธิภาพ ทนต่อเหตุการณ์และการเปลี่ยนแปลง ย่อมได้กำลังคนที่มีประสิทธิภาพสูง

วิชัย วงษ์ใหญ่ (2554: 7) ได้สรุปความสำคัญของหลักสูตรไว้ 5 ประการคือ

1. หลักสูตรเป็นแผนและแนวทางในการจัดการศึกษาของชาติให้บรรลุตามความมุ่งหมายและนโยบาย
2. หลักสูตรเป็นหลักและเป็นแนวทางในการวางแผนวิชาการ การจัดการ การบริหาร การศึกษา การสรรหาและการพัฒนาบุคลากร การจัดวัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือ นวัตกรรมการเรียนการสอน งบประมาณ อาคารสถานที่ ซึ่งจำเป็นต้องได้รับการพิจารณาให้เหมาะสมและสอดคล้องกับความคาดหวังของหลักสูตร

3. หลักสูตรเป็นเครื่องมือในการควบคุมมาตรฐานการศึกษา ของสถานศึกษาและคุณภาพของผู้เรียนให้เป็นไปตามนโยบายและแผนการศึกษาชาติ และสอดคล้องกับความต้องการของแต่ละท้องถิ่น

4. ระบบหลักสูตรจะกำหนด ความมุ่งหมาย ขอบข่ายเนื้อหาสาระ แนวทางการจัดประสบการณ์ การเรียนการสอน แหล่งทรัพยากร และการประเมินผล สำหรับการจัดการศึกษาของผู้สอนและผู้บริหาร

5. หลักสูตรจะเป็นเครื่องบ่งชี้ทิศทางการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีคุณภาพและสอดคล้องกับแนวโน้มการพัฒนาสังคมของประเทศ

บุญเลี้ยง หุมทอง (2554: 13-14) ได้สรุปความสำคัญของหลักสูตรไว้ 10 ข้อ ดังนี้

1. หลักสูตรเป็นเสมือนเบ้าหลอมพลเมืองให้มีคุณภาพ
2. หลักสูตรเป็นมาตรฐานของการจัดการศึกษา
3. หลักสูตรเป็นโครงการและแนวทางในการให้การศึกษา
4. ในระดับโรงเรียนหลักสูตรจะให้แนวปฏิบัติแก่ครู
5. หลักสูตรเป็นแนวทางในการส่งเสริมความเจริญของงาม และพัฒนาการของเด็กตามจุดมุ่งหมายของการศึกษา
6. หลักสูตรเป็นเครื่องกำหนดแนวทางในการจัดประสบการณ์ว่าผู้เรียนและสังคมควรจะได้รับสิ่งใดบ้างที่จะเป็นประโยชน์ต่อเด็กโดยตรง
7. หลักสูตรเป็นเครื่องกำหนดว่า เนื้อหาวิชาอะไรบ้างที่จะช่วยให้เด็กมีชีวิตอยู่ในสังคมอย่างราบรื่นเป็นพลเมืองที่ดีของประเทศชาติ และบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์แก่สังคม
8. หลักสูตรเป็นเครื่องกำหนดว่าวิธีการดำเนินชีวิตของเด็กให้เป็นไปได้ด้วยความราบรื่นและผาสุกเป็นอย่างไร
9. หลักสูตรย่อมทำนายลักษณะสังคมในอนาคตว่าจะเป็นอย่างไร
10. หลักสูตรย่อมกำหนดแนวทางความรู้ ความสามารถ ความประพฤติ ทักษะและเจตคติของผู้เรียนในอันที่จะอยู่ร่วมในสังคม และบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ต่อชุมชน และชาติบ้านเมือง

จากความสำคัญของหลักสูตรที่กล่าวมาข้างต้นจึงสรุปได้ว่าหลักสูตรมีความสำคัญต่อกระบวนการจัดการเรียนรู้ เนื่องจากหลักสูตรเป็นเครื่องมือในการกำหนดแนวทางที่จะพัฒนาผู้เรียนเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายที่ต้องการ และยังเป็นเครื่องมือในการควบคุมมาตรฐานการจัดการศึกษา

1.1.3 องค์ประกอบของหลักสูตร

องค์ประกอบของหลักสูตรเป็นสิ่งที่มีความสำคัญในการพัฒนาหลักสูตรให้สมบูรณ์ ซึ่งวิชย วงษ์ใหญ่ (2554: 9 - 11) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบหลักสูตรจากแนวคิดนักพัฒนาหลักสูตร 3 ท่าน โดยสรุปดังนี้

แนวคิดของไทเลอร์ (Tyler. 1949) ได้ตั้งคำถาม 4 ประการ ซึ่งเป็นหลักการพัฒนาหลักสูตรซึ่งสามารถวิเคราะห์เป็นองค์ประกอบของหลักสูตรคือ 1) การกำหนดจุดประสงค์ 2) การเลือกเนื้อหาสาระ 3) การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ 4) การประเมินผลการเรียนรู้

แนวคิดของทาบาส (Taba. 1962) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับองค์ประกอบของหลักสูตร ว่ามี 7 ขั้นตอน ดังนี้ 1) การวินิจฉัยความต้องการ 2) การกำหนดจุดประสงค์ 3) การเลือกเนื้อหาสาระ 4) การจัดเนื้อหาสาระ 5) การเลือกประสบการณ์การเรียนรู้ 6) การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ 7) การประเมินผล

แนวคิดของโบเชมพ์ (Beauchamp. 1981) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบหลักสูตรว่า มี 4 ขั้นตอน ดังนี้ 1) การกำหนดวัตถุประสงค์ 2) การกำหนดขอบข่ายของเนื้อหาสาระ 3) การวางแผนการใช้หลักสูตร 4) การพิจารณาตัดสิน

นอกจากแนวคิดของนักพัฒนาหลักสูตร 3 ท่านแล้ว ชำรง บัวศรี (2532: 8) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบที่สำคัญของหลักสูตรและขาดไม่ได้อย่างน้อย 6 อย่าง คือ 1) จุดมุ่งหมายของหลักสูตร 2) จุดประสงค์ของการเรียนการสอน 3) เนื้อหาสาระและประสบการณ์ 4) ยุทธศาสตร์การสอนการเรียนรู้ 5) วัสดุอุปกรณ์และสื่อการเรียนการสอน 6) การประเมินผล ในขณะที่ บุญเลี้ยง ทูมทอง (2554: 15) ได้สรุปองค์ประกอบที่สำคัญของหลักสูตรไว้ 4 ประการ คือ 1) จุดมุ่งหมายของหลักสูตร 2) เนื้อหา 3) การนำหลักสูตรไปใช้ 4) การประเมินผลหลักสูตร

จากแนวคิดเกี่ยวกับองค์ประกอบของหลักสูตรที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่า หลักสูตรประกอบด้วยองค์ประกอบที่สำคัญ 5 ด้าน คือ 1) จุดมุ่งหมายของหลักสูตร 2) เนื้อหาสาระ 3) วิธีจัดการเรียนรู้ 4) สื่อและแหล่งการเรียนรู้ 5) การประเมินผลการเรียนรู้

1.1.4 ความหมายของการพัฒนาหลักสูตร

การพัฒนาหลักสูตรเป็นกระบวนการที่จะทำให้หลักสูตรมีประสิทธิภาพมากขึ้น นักการศึกษาได้ให้ความหมายของการพัฒนาหลักสูตรไว้ดังนี้

ทาบาส (Taba. 1962: 454) กล่าวว่า การพัฒนาหลักสูตรหมายถึง การเปลี่ยนแปลงและปรับปรุงหลักสูตรเดิมให้ได้ผลดียิ่งขึ้นทั้งในด้านการวางจุดมุ่งหมาย การจัดเนื้อหาวิชา การเรียนการสอน การวัดและการประเมินผลอื่นๆ เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้โดยการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรคือการเปลี่ยนแปลงทั้งระบบหรือเปลี่ยนแปลงทั้งหมด ซึ่งมีผลกระทบทางด้านความคิดและความรู้สึกของผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ส่วนการปรับปรุงหลักสูตรเป็นการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรเพียงบางส่วนโดยไม่เปลี่ยนแปลงแนวความคิดพื้นฐานหรือรูปแบบของหลักสูตร

เซย์เลอร์และอเล็กซานเดอร์ (Saylor & Alexander. 1981: 7) กล่าวว่า การพัฒนาหลักสูตร หมายถึง การจัดทำหลักสูตรเดิมที่มีอยู่แล้วให้ดียิ่งขึ้น หรือเป็นการจัดทำหลักสูตรใหม่ โดยไม่มีหลักสูตรเดิมอยู่ก่อน การพัฒนาหลักสูตรอาจรวมถึงการสร้างเอกสารอื่นๆ สำหรับนักเรียนด้วย

ชำรง บัวศรี (2532: 135) กล่าวว่า การพัฒนาหลักสูตรหมายถึง การจัดทำหลักสูตรแม่บท เพื่อนำไปใช้โดยเผยแพร่ทั้งระบบการศึกษา เป็นหลักสูตรที่ได้ทำการร่างและได้ผ่านการทดลองและทดสอบ จนแน่ใจว่าสามารถนำไปใช้ได้โดยทั่วไป

วิชัย วงษ์ใหญ่ (2533: 9) กล่าวว่า การพัฒนาหลักสูตร หมายถึง การวางโครงการที่ช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ให้ตรงตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ หรือการพัฒนาหลักสูตรและการสอน คือ ระบบโครงสร้างของการจัดโปรแกรมการเรียนการสอน การกำหนดจุดมุ่งหมาย เนื้อหาสาระ การปรับปรุงตำรา แบบเรียน คู่มือครู และสื่อ

การเรียนรู้ต่างๆ ตลอดจนการวัดและประเมินผลการใช้หลักสูตร การปรับปรุงแก้ไข และการให้การอบรมครูผู้ใช้หลักสูตรให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการพัฒนาหลักสูตรและการสอน รวมทั้งการบริหารและการบริการหลักสูตร

กาญจนา คุณารักษ์ (2540: 334) กล่าวว่า การพัฒนาหลักสูตรเป็นกระบวนการวางแผนจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การสอน เพื่อให้ผู้เรียนเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตามความหมายและจุดประสงค์ที่ตั้งไว้ และการวางแผนประเมินผลเพื่อให้ทราบว่าพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงตรงตามจุดมุ่งหมายและจุดประสงค์ที่แท้จริงหรือไม่ เพื่อให้ผู้มีส่วนที่สามารถปรับปรุงในโอกาสต่อไป

จากความหมายของการพัฒนาหลักสูตรที่กล่าวมาข้างต้นจึงสรุปได้ว่า การพัฒนาหลักสูตร หมายถึง กระบวนการวางแผนและจัดทำหลักสูตรตามจุดมุ่งหมายที่กำหนด เพื่อให้ได้องค์ประกอบที่สำคัญของหลักสูตร และให้ผู้เรียนบรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ ซึ่งการพัฒนาหลักสูตรมี 3 ลักษณะ คือ 1) การสร้างหลักสูตรขึ้นมาใหม่ 2) การปรับปรุงองค์ประกอบหลักสูตรเพียงบางส่วน และ 3) การเปลี่ยนแปลงองค์ประกอบหลักสูตรทั้งหมด

1.1.5 กระบวนการพัฒนาหลักสูตร

การพัฒนาหลักสูตรเป็นการสร้างหลักสูตรใหม่หรือปรับปรุงหลักสูตรเดิมอย่างมีระบบและชัดเจน โดยอาศัยกระบวนการพัฒนาหลักสูตรจากผู้เชี่ยวชาญทางด้านหลักสูตรหลายท่าน ดังนี้

ไทเลอร์ (Tyler, 1950: 112) ได้เสนอกระบวนการพัฒนาหลักสูตร โดยตั้งคำถามไว้ 4 ประการ ดังนี้

- 1) จุดมุ่งหมายทางการศึกษาที่โรงเรียนจะต้องคำนึงถึงและปลูกฝังให้กับผู้เรียนมีอะไรบ้าง
- 2) ประสบการณ์ทางการศึกษาอะไรบ้างที่ตอบสนองความต้องการของผู้เรียน และสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายทางการศึกษาที่กำหนดขึ้น
- 3) ควรจัดประสบการณ์การศึกษาอย่างไรให้มีประสิทธิภาพ
- 4) ควรทำอย่างไรจึงจะรู้ว่าผู้เรียนบรรลุจุดมุ่งหมายทางการศึกษานั้นๆ

ทาบ (Taba, 1962: 456-459) ได้เสนอกระบวนการพัฒนาหลักสูตร โดยประกอบด้วย 7 ขั้นตอนดังนี้

- 1) วิเคราะห์ความต้องการของผู้เรียน
- 2) กำหนดจุดมุ่งหมาย
- 3) เลือกเนื้อหาสาระ
- 4) เรียบเรียงเนื้อหาสาระ
- 5) เลือกประสบการณ์การเรียนรู้
- 6) เรียบเรียงลำดับประสบการณ์การเรียนรู้
- 7) กำหนดวิธีการประเมินผลตามจุดมุ่งหมาย

สังกัด อุทรานันท์ (2532: 38-43) ได้จัดลำดับกระบวนการพัฒนาหลักสูตรไว้ดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน การพัฒนาหลักสูตรจำเป็นต้องคำนึงถึงข้อมูลพื้นฐานของหลักสูตร ได้แก่ ข้อมูลทางประวัติและปรัชญาการศึกษา ข้อมูลเกี่ยวกับผู้เรียนและทฤษฎีการเรียนรู้ ข้อมูลทางสังคมและวัฒนธรรม และข้อมูลเกี่ยวกับธรรมชาติของเนื้อหาวิชา

2. การกำหนดจุดมุ่งหมายเป็นการมุ่งแก้ปัญหาและสนองความต้องการที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูล

3. การคัดเลือกและจัดเนื้อหาสาระและประสบการณ์โดยเนื้อหาสาระที่นำมาสอน เปรียบเสมือนสื่อกลางที่จะพาผู้เรียนไปสู่จุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้

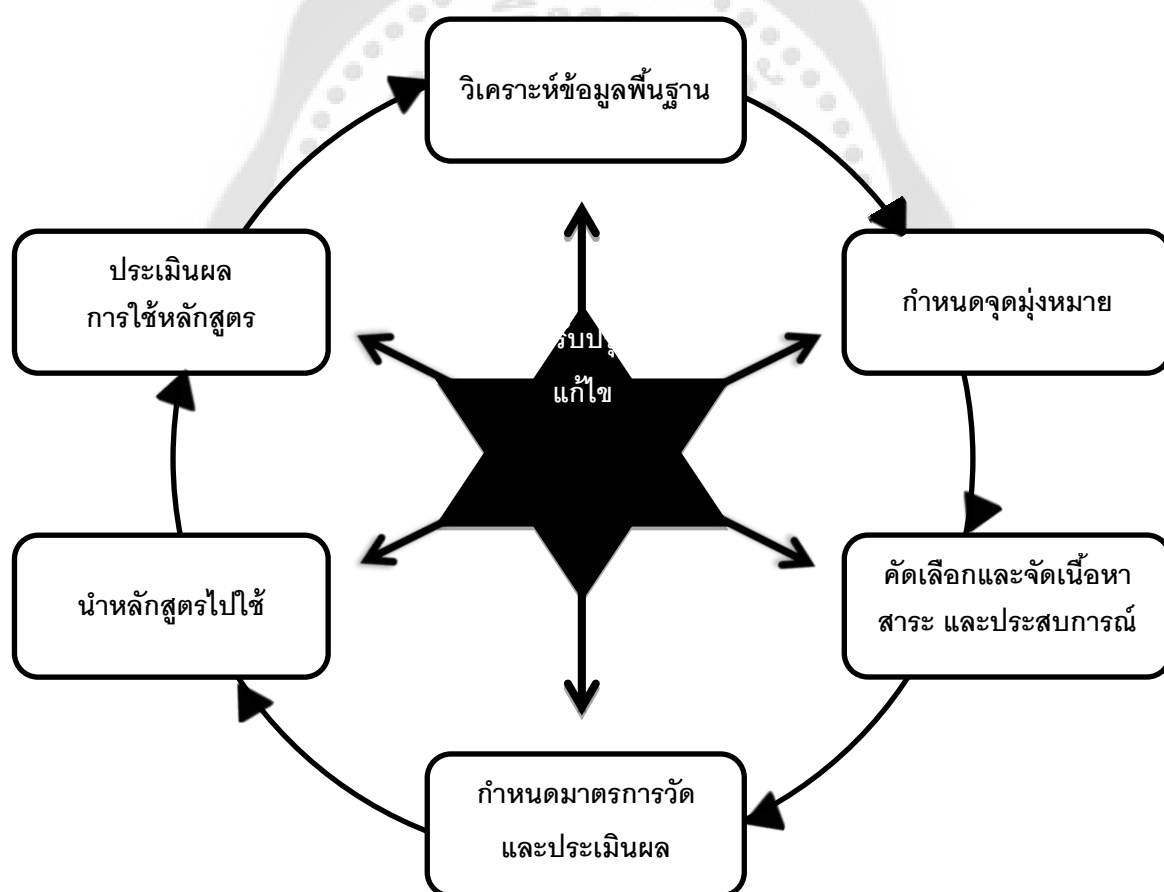
4. การกำหนดมาตรการวัดและประเมินผลเป็นการกำหนดมาตรการให้ทราบว่า ควรจะวัดและประเมินอะไรบ้างจึงจะสอดคล้องกับเจตนารมณ์หรือความมุ่งหมายของหลักสูตร

5. การนำหลักสูตรไปใช้ เป็นขั้นตอนของการนำหลักสูตรไปสู่ภาคปฏิบัติโดยจะต้องอาศัยกิจกรรมและกระบวนการต่างๆหลายประเภท

6. การประเมินผลการใช้หลักสูตร เพื่อให้ทราบว่าผลผลิตที่ได้จากหลักสูตรนั้นเป็นไปตามเจตนารมณ์หรือจุดมุ่งหวังของสังคมและผู้เรียนเพียงใด ถ้าผลการประเมินพบข้อบกพร่องหรือมีจุดอ่อนตรงไหนก็จะส่งผลให้มีกิจกรรมการปรับปรุงแก้ไขหลักสูตรในลำดับต่อไป

7. การปรับปรุงแก้ไขหลักสูตรเป็นกระบวนการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรที่ใช้อยู่ให้มีความเหมาะสมหรือสอดคล้องกับสภาพสังคมมากขึ้น กระบวนการในการแก้ไขปรับปรุงหลักสูตรเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาหลักสูตร ซึ่งจะเริ่มปรับปรุงแก้ไขในขั้นตอนใดของกระบวนการพัฒนาหลักสูตรก็ได้ แต่เมื่อเริ่มตรงขั้นตอนไหนก็ต้องดำเนินการในขั้นตอนต่อไปจนครบทุกกระบวนการในวัฏจักรของกระบวนการพัฒนาหลักสูตร

กระบวนการพัฒนาหลักสูตรดังกล่าวสรุปเป็นภาพประกอบ 1 ดังนี้

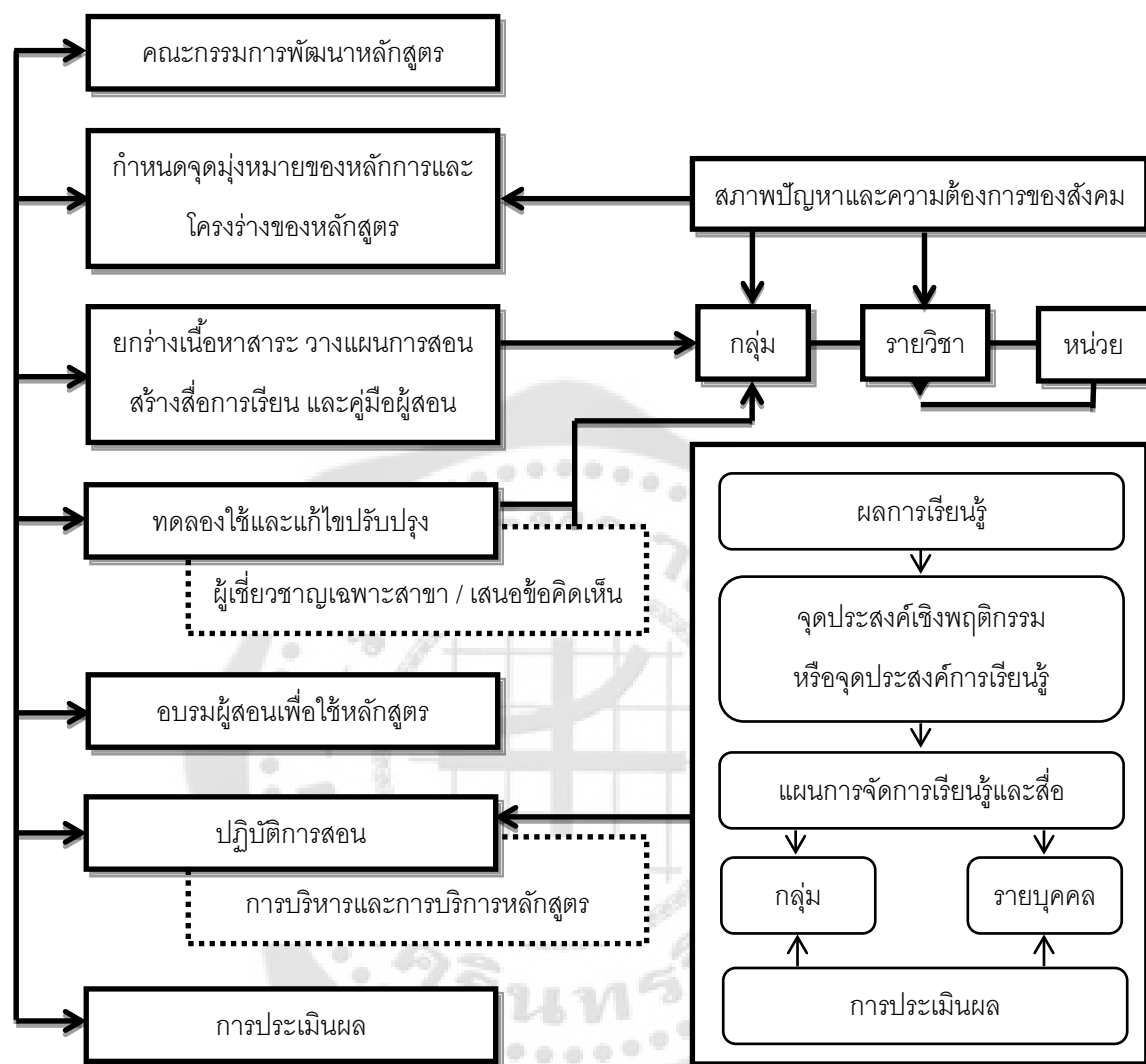
ภาพประกอบ 1 กระบวนการพัฒนาหลักสูตรของสังัด อุทรานันท์

ที่มา: สังัด อุทรานันท์. (2532). พื้นฐานและหลักการพัฒนาหลักสูตร. หน้า 43.

วิชัย วงษ์ใหญ่ (2554: 57-59) ได้สรุปแนวคิดกระบวนการพัฒนาหลักสูตรไว้ 5 ประการ ดังนี้

1. คณะกรรมการหลักสูตรกำหนดจุดมุ่งหมาย หลักการและโครงสร้าง และการออกแบบหลักสูตรขึ้นมา โดยอาศัยข้อมูลจากสภาพปัญหาและความต้องการของสังคมปัจจุบันโดยปรึกษาหารือกับผู้เชี่ยวชาญแต่ละสาขาวิชา สม่่าเสมอ
2. ยกร่างเนื้อหาสาระ แต่ละกลุ่มประสบการณ์ แต่ละหน่วยการเรียนรู้ แต่ละรายวิชา โดยปรึกษาหารือจากผู้เชี่ยวชาญแต่ละสาขาวิชา คณะกรรมการพัฒนาหลักสูตรร่วมกับผู้เชี่ยวชาญแต่ละสาขาวิชาเป็นผู้กำหนดผลการเรียนรู้ จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม หรือจุดประสงค์การเรียนรู้ วางแผนการสอน ทำบันทึกการสอน ผลิตสื่อการสอน จัดกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นกลุ่มหรือรายบุคคล
3. นำหลักสูตรที่พัฒนาได้แล้วไปทดลองใช้ในสถานศึกษานำร่อง (สถานศึกษาทดลองใช้หลักสูตรใหม่) โดยคณะกรรมการพัฒนาหลักสูตรกำหนดไว้ ถ้ามีข้อบกพร่องก็ทำการแก้ไข ปรับปรุง โดยปรึกษาหารือกับผู้เชี่ยวชาญเฉพาะสาขาอยู่ตลอดเวลา
4. อบรมผู้สอน ผู้บริหารทุกระดับ และบุคลากรทางการศึกษาให้เข้าใจหลักสูตรใหม่ เพื่อจะได้ใช้หลักสูตรใหม่ให้ถูกต้องเหมาะสมตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร รวมทั้งการประชาสัมพันธ์หลักสูตรให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ
5. นำหลักสูตรไปใช้ปฏิบัติการสอนที่สถานศึกษาจนประกาศใช้หลักสูตร สนับสนุนให้ผู้บริหารและผู้สอนนำหลักสูตรไปปฏิบัติให้เกิดประโยชน์ในสถานศึกษาต่อไป กิจกรรมการใช้หลักสูตรใหม่มี 4 ประการ คือ
 - 1) การเปลี่ยนแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน คือ จัดทำวัสดุหลักสูตร ได้แก่ เอกสารหลักสูตร สื่อและอุปกรณ์การสอนที่จำเป็นที่จะต้องใช้ในการเรียนการสอน
 - 2) ผู้บริหารจัดเตรียมสิ่งต่างๆ เช่น บุคลากร วัสดุหลักสูตร และบริการต่างๆ เริ่มตั้งแต่อบรมผู้สอน และบุคลากรฝ่ายสนับสนุนการใช้หลักสูตร จัดห้องสมุด ห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ แหล่งเรียนรู้ และสื่อการสอนทุกชนิด รวมทั้งจัดงบประมาณสนับสนุนการบริหารหลักสูตร
 - 3) การสอนเป็นหน้าที่ของผู้สอนประจำการทั่วไปที่จะต้องดำเนินการจัดการเรียนการสอนให้ประสบความสำเร็จ ตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร
 - 4) การประเมินผลเพื่อให้ทราบข้อบกพร่องของหลักสูตร แล้วดำเนินการแก้ไขปรับปรุงต่อไป การประเมินผลมี 2 ประเภท คือ การประเมินผลของผู้เรียนและการประเมินผลของหลักสูตร

กระบวนการพัฒนาหลักสูตรดังกล่าวสรุปเป็นภาพประกอบ 2 ดังนี้

ภาพประกอบ 2 กระบวนการพัฒนาหลักสูตรของวิชัย วงษ์ใหญ่

ที่มา: วิชัย วงษ์ใหญ่. (2554). *การพัฒนาหลักสูตรระดับอุดมศึกษา*. หน้า 59.

จากแนวคิดการพัฒนาหลักสูตรของนักพัฒนาหลักสูตรข้างต้น ผู้วิจัยได้สังเคราะห์มาเป็นแนวคิดในการกำหนดขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตร โดยมีรายละเอียดดังนี้

ขั้นที่ 1 การศึกษาและกำหนดข้อมูลพื้นฐาน เป็นการเตรียมข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับสภาพปัญหา ความต้องการของผู้เรียนและผู้เกี่ยวข้อง เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาสังเคราะห์ในการกำหนดองค์ประกอบของหลักสูตร ให้มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับผู้เรียน

ขั้นที่ 2 การจัดทำร่างหลักสูตรเป็นการนำข้อมูลพื้นฐานที่ศึกษามาจัดทำร่างหลักสูตร

ขั้นที่ 3 การทดลองใช้ร่างหลักสูตรฝึกอบรมเป็นการนำร่างหลักสูตรที่สร้างขึ้นไปทดลองใช้ เพื่อศึกษาความเป็นไปได้ของการนำหลักสูตรไปทดลองใช้จริง

ขั้นที่ 4 การประเมินและปรับปรุงหลักสูตร เป็นการนำข้อมูลที่ได้จากการทดลองใช้ร่างหลักสูตรมาปรับปรุงให้หลักสูตรมีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

1.1.6 การประเมินผลหลักสูตร

การประเมินผลหลักสูตรเป็นกระบวนการสำคัญที่จะพิจารณาบทวนคุณภาพของหลักสูตรที่พัฒนาขึ้น นักการศึกษาได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับการประเมินผลหลักสูตรไว้ดังนี้

สตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam, 1970, อ้างถึงใน วิชัย วงษ์ใหญ่, 2552: 150-153) ได้นำเสนอว่าการประเมินผลหลักสูตรต้องประเมิน 4 ด้าน คือ

1. การประเมินสภาพแวดล้อมหรือบริบท (Context evaluation) เป็นระบบการวิเคราะห์ในภาพกว้าง เพื่อให้ได้การกำหนดหลักการและวัตถุประสงค์ของหลักสูตร ลักษณะการประเมินแบบนี้จะช่วยให้อธิบายและขยายความชัดเจนในสภาพแวดล้อม สภาพที่พึงปรารถนา และสภาพที่เป็นจริง บ่งชี้ถึงสภาพที่ต้องการการวิเคราะห์ปัญหาที่ขัดขวางไม่สามารถบรรลุความต้องการเพื่อประโยชน์ในการตัดสินใจ

2. การประเมินองค์ประกอบที่เป็นปัจจัยเบื้องต้น (Input evaluation) เป็นการวิเคราะห์ในระดับแคบ เพื่อให้ได้รายละเอียดของข้อมูลสำหรับพิจารณาว่าจะใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุด เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของหลักสูตร เพื่อใช้ในการเลือกปัจจัยและองค์ประกอบต่างๆ ในการวางแผนและการออกแบบการใช้หลักสูตรต่อไป

3. การประเมินองค์ประกอบที่เป็นกระบวนการ (Process evaluation) เป็นการตรวจสอบผลการใช้หลักสูตรเป็นระยะๆ กับบุคคลที่รับผิดชอบการใช้หลักสูตร โดยประเมินกิจกรรมหรือกระบวนการต่างๆ ของการใช้หลักสูตร เพื่อตัดสินใจว่าจะดำเนินการด้วยวิธีใด ส่วนที่บกพร่องจะมีวิธีการแก้ไขอย่างไร จุดมุ่งหมายของการประเมินหลักสูตรในระยะนี้คือ 1) ตรวจสอบข้อบกพร่องขณะดำเนินการใช้หลักสูตร 2) เสนอข้อมูลสำหรับตัดสินใจเกี่ยวกับการใช้หลักสูตร 3) บันทึกเกี่ยวกับสิ่งที่เกิดขึ้นในขณะที่ใช้ หลักสูตร

4. การประเมินผลผลิต (Output Evaluation) เป็นการประเมินผลที่เกิดจากการใช้หลักสูตร ซึ่งจะช่วยให้ทราบถึงประสิทธิภาพของหลักสูตร

กาญจนา คุณารักษ์ (2535: 219) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับการประเมินผลหลักสูตรไว้ 3 ประการ ดังนี้

1. เป็นการศึกษาคุณค่าของหลักสูตรนั้น โดยคิดว่าหลักสูตรที่จัดขึ้นสามารถสนองตามวัตถุประสงค์ที่หลักสูตรต้องการหรือไม่

2. เป็นการตัดสินใจการวางเค้าโครงและรูปแบบของหลักสูตร ตลอดจนการบริหารงานและการสอนตามหลักสูตรเป็นไปในทิศทางที่ถูกต้องหรือไม่

3. เป็นการวัดผลของผลผลิตหรือผู้เรียนว่าเป็นอย่างไร

วิชัย วงษ์ใหญ่ (2554: 123) ได้เสนอแนวคิดว่าการประเมินหลักสูตรเป็นกระบวนการเก็บรวบรวมและศึกษาข้อมูล รวมถึงการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตรวจสอบหลักสูตร และตัดสินใจว่าหลักสูตรมีคุณค่าและบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้หรือไม่ การประเมินผลหลักสูตรแบ่งเป็น 3 ระยะ ระยะคือ การประเมินผลหลักสูตรก่อนนำไปใช้ การประเมินผลหลักสูตรระหว่างการดำเนินการใช้หลักสูตร การประเมินผลหลักสูตรภายหลังการใช้หลักสูตรทั้งระบบ

บุญเลี้ยง ทุมทอง (2554: 293) ได้สรุปจุดมุ่งหมายของการประเมินผลหลักสูตรดังนี้

1. เพื่อหาคุณค่าของหลักสูตรนั้น โดยดูว่าหลักสูตรที่จัดทำขึ้นนั้นสามารถสนองวัตถุประสงค์ที่หลักสูตรนั้นต้องการหรือไม่ สอนความต้องการของผู้เรียนและสังคมอย่างไร
2. เพื่ออธิบายและพิจารณาว่าลักษณะของส่วนประกอบต่างๆ ของหลักสูตรในแง่ต่างๆ เช่น หลักการ จุดมุ่งหมาย เนื้อหาสาระ การเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอน และการวัดผลว่าสอดคล้องต้องกันหรือไม่ หรือสนองความต้องการหรือไม่
3. เพื่อตัดสินว่าหลักสูตรมีคุณภาพดีหรือไม่ดี เหมาะสมหรือไม่เหมาะสมกับการนำไปใช้ มีข้อบกพร่องที่จะต้องปรับปรุงแก้ไขอะไรบ้าง การประเมินผลในลักษณะนี้มักจะดำเนินไปในช่วงที่พัฒนาหลักสูตรยังคงดำเนินการอยู่ เพื่อที่จะพิจารณาว่า องค์ประกอบต่างๆ ของหลักสูตร เช่น จุดหมาย โครงสร้าง เนื้อหา การวัดผล ฯลฯ มีความสอดคล้องและเหมาะสมหรือไม่ สามารถนำมาปฏิบัติในช่วงการนำหลักสูตรไปทดลองใช้ หรือในขณะที่การใช้หลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอนกำลังดำเนินอยู่ได้มากน้อยเพียงใด ได้ผลเพียงใด และมีอุปสรรคอะไรจะได้เป็นประโยชน์แก่นักพัฒนาหลักสูตรและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงองค์ประกอบต่างๆ ของหลักสูตรให้มีคุณภาพดีขึ้นได้ทันทั่วทั้ง
4. เพื่อตัดสินว่าการบริหารด้านวิชาการและบริหารงานด้านหลักสูตรเป็นไปในทางที่ถูกต้องหรือไม่ เพื่อหาทางแก้ไขระบบการบริหารหลักสูตร การนำหลักสูตรไปใช้ให้มีประสิทธิภาพ
5. เพื่อติดตามผลผลิตจากหลักสูตร คือผู้เรียนมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมหลักจากการผ่านกระบวนการทางการศึกษามาแล้วตามหลักสูตรว่าเป็นไปตามความมุ่งหวังหรือไม่
6. เพื่อหาทางปรับปรุงแก้ไขสิ่งบกพร่องที่พบในองค์ประกอบต่างๆ ในหลักสูตร
7. เพื่อช่วยในการตัดสินใจควรใช้หลักสูตรต่อไปหรือควรปรับปรุงพัฒนาในสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือยกเลิกการใช้หลักสูตรทั้งหมด การประเมินผลในลักษณะนี้จะดำเนินการหลังจากการใช้หลักสูตรไปแล้วระยะหนึ่งแล้วจึงประเมินเพื่อสรุปผลตัดสินว่าหลักสูตรมีคุณภาพดีหรือไม่บรรลุตามเป้าหมายที่หลักสูตรกำหนดไว้มากน้อยเพียงใด สอนความต้องการของสังคมเพียงใด และเหมาะสมกับการนำไปใช้ต่อไปหรือไม่

จากการศึกษาแนวคิดของนักการศึกษาเกี่ยวกับการประเมินผลหลักสูตรสรุปได้ว่า การประเมินผลหลักสูตรเป็นการหาคุณค่าหรือประสิทธิภาพของหลักสูตรโดยประเมินผลต้องครอบคลุมบริบทสำคัญดังนี้ การนำเข้า กระบวนการ และผลผลิต

1.1.7 ความหมายของการฝึกอบรม

การฝึกอบรมเป็นหนึ่งในกระบวนการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น นักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายและคำจำกัดความของการฝึกอบรมไว้อย่างหลากหลายดังนี้

วรารัตน์ เขียวไพร (2550: 87) กล่าวว่า การฝึกอบรม คือ กระบวนการยกระดับความรู้ ความสามารถ ทักษะ ตลอดจนการปรับเปลี่ยนทัศนคติและพฤติกรรม ให้มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้นในระยะสั้นด้วยการกำหนดเนื้อหา ช่วงเวลา งบประมาณค่าใช้จ่ายแต่ละโปรแกรม และประเมินผลการลงทุนจากผลการปฏิบัติงาน

สมคิด บางโม (2551: 13) กล่าวว่า การฝึกอบรม คือ กระบวนการเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานเฉพาะด้านของบุคคลโดยมุ่งเพิ่มความรู้ ทักษะ และทัศนคติ อันจะนำไปสู่การยกระดับมาตรฐานการทำงานให้สูงขึ้น ทำให้บุคคลมีความเจริญก้าวหน้าในหน้าที่การงานและองค์กรบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้

ธนากร ทองประยูร (2551: 43) กล่าวว่า การฝึกอบรม คือ กระบวนการที่จะช่วยพัฒนาหรือฝึกฝนบุคลากรในองค์กรให้มีความรู้ ความสามารถ ทักษะหรือความชำนาญ ความคิดสร้างสรรค์ เกิดประสบการณ์ที่เหมาะสมกับภาระงานที่ได้รับ รวมถึงการก่อให้เกิดเจตคติที่ดีต่อการปฏิบัติงาน เพื่อนำมาใช้ในการพัฒนาตนเองและองค์กรต่อไป

เพ็ชรี รูปวิเชตร (2554: 7) กล่าวว่า การฝึกอบรม คือ กระบวนการที่จัดขึ้นมาหรือดำเนินการ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเพิ่มพูน ความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ ความสามารถในการทำงาน และเปลี่ยนแปลงทัศนคติหรือพฤติกรรมอันไม่พึงประสงค์ของบุคลากร เพื่อให้บุคลากรมีคุณภาพและมีคุณสมบัติองค์การที่ต้องการ

อรพรรณ โขมะสรานนท์ (2554: 14) กล่าวว่า การฝึกอบรม คือ กระบวนการของกิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อปรับปรุงและเพิ่มพูนความรู้ ทักษะหรือความชำนาญ และเจตคติที่เหมาะสมให้เกิดแก่บุคลากรที่จะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในลักษณะที่สอดคล้องกับเป้าหมายขององค์กร เป็นการยกระดับมาตรฐานการทำงานให้สูงขึ้น และทำให้บุคลากรมีความเจริญก้าวหน้าในหน้าที่

จากความหมายของการฝึกอบรมที่กล่าวมาข้างต้นจึงสรุปได้ว่า การฝึกอบรม หมายถึง กระบวนการที่สร้างขึ้นเพื่อเสริมประสิทธิภาพในด้านต่างๆ เช่น ความรู้ ประสบการณ์ ทักษะ ความสามารถ ความชำนาญ ตลอดจนเปลี่ยนแปลงทัศนคติหรือพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ ให้สอดคล้องกับเป้าหมายที่ต้องการในระยะสั้น

1.1.8 จุดมุ่งหมายของการฝึกอบรม

จุดมุ่งหมายของการฝึกอบรมเปรียบเสมือนเข็มทิศในการจัดอบรมให้บรรลุเป้าหมาย มีนักวิชาการหลายท่านได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการฝึกอบรมไว้ดังนี้

เวกซ์เลย์ และลาธัม (Wexley and Latham. 2002, อ้างถึงในชูชัย สมितिไกร. 2556: 8-9) ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการฝึกอบรมไว้ 3 ประการ คือ 1) เพื่อเสริมสร้างความตระหนักรู้ในตนเองของแต่ละบุคคล 2) เพื่อเพิ่มพูนทักษะการทำงานของแต่ละบุคคล 3) เพื่อเพิ่มพูนแรงจูงใจของแต่ละบุคคล

วิน เชื้อโพธิ์หัก (2537: 30-31) ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการฝึกอบรมไว้ 4 ประการ คือ 1) เพื่อเพิ่มพูนความรู้และแนวคิดใหม่ๆ 2) เพื่อเพิ่มทักษะและประสบการณ์ในการทำงาน 3) เพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมให้เหมาะสม 4) เพื่อเปลี่ยนเจตคติให้สอดคล้องกับความต้องการขององค์กร

ฉัฐวิทย์ ลิทธิศิริอรอด (2555: 6) ได้กำหนดจุดมุ่งหมายของการฝึกอบรมโดยแบ่งเป็น 4 ประการดังนี้
1) เพื่อเพิ่มพูนความรู้ (Knowledge) 2) เพื่อเพิ่มพูนความเข้าใจ (Understand) 3) เพื่อเพิ่มพูนทักษะ (Skill) 4) เพื่อเปลี่ยนแปลงทัศนคติ (Attitude)

สมชาติ กิจยรรยง และอรจรรย์ ณ ตะกั่วทุ่ง (2550: 13) ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการจัดฝึกอบรมโดยจัดให้หลัก 5A ดังนี้ 1) Achieve คือ เพื่อให้บรรลุและมีความสำเร็จในแง่ส่วนบุคคล 2) Active คือ เพื่อให้มีความคล่องแคล่ว แข็งขัน รวดเร็ว กระตือรือร้น 3) เพื่อให้สามารถนำไปปรับและประยุกต์ให้เหมาะกับหน้าที่ของตน 4) Advance คือ เพื่อให้ได้รับความก้าวหน้าและความก้าวหน้า 5) Apply คือ เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ได้และมีความชำนาญขั้นหนึ่งเพียง

จากจุดมุ่งหมายของการฝึกอบรมที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า การฝึกอบรมมีจุดมุ่งหมายเพื่อเพิ่มพูนความรู้ ความเข้าใจ ทักษะ ประสบการณ์ ความสามารถ ตลอดจนปรับเปลี่ยนพฤติกรรม ทัศนคติให้สอดคล้องตามเป้าหมายที่ต้องการ

1.1.9 เทคนิคและวิธีการฝึกอบรม

เทคนิคและวิธีการฝึกอบรมเป็นปัจจัยหนึ่งที่จะทำให้การฝึกอบรมประสบความสำเร็จและช่วยให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมบรรลุเป้าหมายของหลักสูตรฝึกอบรม ซึ่งการตัดสินใจเลือกเทคนิคหรือวิธีการฝึกอบรม จะต้องพิจารณาองค์ประกอบดังนี้ 1) วัตถุประสงค์และเนื้อหาของการฝึกอบรม 2) กลุ่มเป้าหมาย 3) สถานที่ สิ่งอำนวยความสะดวก และวัสดุอุปกรณ์การฝึกอบรม 4) เวลาที่กำหนดในตารางฝึกอบรม 5) ความชำนาญในการใช้เทคนิคหรือวิธีการฝึกอบรมของวิทยากร (อรพรรณ พรสีมา. 2537: 50-51)

เทคนิคและวิธีการฝึกอบรมมีหลากหลายวิธีซึ่ง แบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ คือ 1) เทคนิคและวิธีการฝึกอบรมที่มีวิทยากรเป็นศูนย์กลาง ได้แก่ การสาธิต การบรรยาย การอภิปรายเป็นคณะ การประชุมทางวิชาการ และการสอนงาน 2) เทคนิคและวิธีการฝึกอบรมที่ผู้เข้ารับการฝึกอบรมเป็นศูนย์กลาง ได้แก่ การระดมสมอง การประชุมกลุ่มย่อย การประชุมแบบฟอรัม กรณีศึกษา เกมการบริหาร การแสดงบทบาทสมมติ การสัมมนา การศึกษาดูงานนอกสถานที่ การประชุมปฏิบัติการ การฝึกการรับรู้ การใช้กิจกรรมเน้นหนักการ และการใช้ฐานกิจกรรม (สมคิด บางโม. 2554: 85-94, ฉัฐวิทย์ ลิทธิศิริอรอด. 2555: 149-164)

ทวีป อภิลิทธิ (2552: 54-63) ได้กล่าวถึงเทคนิคและวิธีการฝึกอบรมเพิ่มเติมดังนี้

1. เทคนิคการตั้งคำถามปลายเปิดเพื่อการอภิปราย เพื่อกระตุ้นและเปิดโอกาสให้ผู้เข้าอบรมได้มีส่วนร่วมอภิปรายแสดงความคิดเห็นได้อย่างกว้างขวาง โดยอาศัยความรู้และประสบการณ์ของผู้เข้ารับการอบรมแต่ละคนมาใช้ให้เกิดประโยชน์ซึ่งประเด็นคำถามจะเป็นประเด็นที่อยู่ในความสนใจของผู้เข้ารับการอบรม และไม่ง่ายหรือยากจนเกินไป

2. เทคนิคแก้ความเบื่อหน่าย เพื่อลดความเบื่อหน่ายหรือความง่วงของผู้เข้ารับการอบรม โดยใช้วิธีต่างๆ เช่น การเล่าเรื่องซ้ำขั้นคั่นรายการเพื่อเปลี่ยนบรรยากาศ การให้ผู้เข้ารับการอบรมร้องเพลงที่มีจังหวะสนุกสนานหรือเพลงที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับกิจกรรมที่ฝึกอบรม การทำกิจกรรมที่ต้องเคลื่อนไหวอริยาบถ การตั้ง

ประเด็นคำถามเพื่อให้ผู้ที่เบื่หรือวังพุดออกมาหรือแสดงออกมา การให้พักย่อยให้ออกไปดื่มน้ำหรือจัดการธุระส่วนตัว

3. เทคนิคการยุติข้อโต้แย้งในกรณีที่แบ่งกลุ่มอภิปราย เพื่อยุติข้อโต้แย้งที่กำลังจะบานปลาย เช่น 1) การใช้วิธีประนีประนอมโดยเลือกเอาความคิดที่ดีมีเหตุผลของแต่ละฝ่ายที่โต้แย้งมาหลอมรวมกัน 2) การยุติการอภิปรายชั่วคราวโดยให้ผู้เข้ารับการอบรมออกไปดื่มน้ำ ทำธุระส่วนตัว หรือเปลี่ยนอิริยาบถในระยะเวลาอันสั้น การให้ 3) การให้คำแนะนำประธานกลุ่มให้เลื่อนหรือเปลี่ยนไปอภิปรายในประเด็นอื่นๆต่อไปก่อน เพราะบางครั้งความขัดแย้งที่เกิดขึ้นอาจจะเกิดจากแต่ละฝ่ายยังขาดข้อมูลด้านวิชาการหรือข้อมูลด้านอื่นที่เพียงพอ 4) การให้ประธานกลุ่มทำหน้าที่ตัดหรือขัดจังหวะการอภิปรายของผู้เข้ารับการอบรมที่พูดออกนอกเรื่องโดยเปลี่ยนให้ผู้เข้ารับการอบรมท่านอื่นที่ยังไม่มีโอกาสได้พูดหรือนั่งเงียบได้แสดงความคิดเห็น ซึ่งบางครั้งความคิดเห็นนี้อาจจะทำให้ข้อโต้แย้งหมดไป 5) การแบ่งกลุ่มย่อยให้เล็กลงไปอีกเพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นอย่างกว้างขวางและทั่วถึง และเมื่อได้ข้อยุติที่ชัดเจนแล้วให้กลับเข้าไปเสนอความคิดเห็นในการอภิปรายกลุ่มใหญ่ต่อไป

4. เทคนิคการประเมินผลผู้เข้ารับการฝึกอบรม เพื่อให้ทราบว่าคุณเข้ารับการอบรมมีความรู้ ความเข้าใจ มีทักษะและเจตคติตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตรที่กำหนด การวัดและประเมินผลดังกล่าวไม่จำเป็นต้องทำเป็นข้อสอบหรือแบบสอบถามเท่านั้น แต่สามารถใช้วิธีอื่นที่เหมาะสมกับเวลา โอกาส และกลุ่มเป้าหมาย เช่น 1) การวัดและประเมินผลโดยการสังเกต 2) การวัดและประเมินผลจากภาพ 3) การวัดและประเมินผลจากการแสดงออก 4) การวัดและประเมินผลจากการแต่งกลอนหรือเพลง 5) การวัดและประเมินผลโดยใช้คำถามสั้นๆ 6) การใช้แบบสอบถามที่ดูเหมือนง่ายแต่ยุ่งยากซับซ้อน

สรุปได้ว่าเทคนิคหรือวิธีการฝึกอบรมเป็นหนึ่งในปัจจัยที่จะช่วยให้การอบรมประสบผลสำเร็จ ดังนั้นการฝึกอบรมครั้งนี้จะเลือกใช้เทคนิคหรือวิธีการฝึกอบรม ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 รูปแบบใหญ่ คือ เทคนิคหรือวิธีการฝึกอบรมที่เน้นวิชาการเป็นสำคัญ และเทคนิคหรือวิธีการฝึกอบรมที่เน้นผู้เข้าอบรมเป็นสำคัญ โดยการตัดสินใจจะเลือกเทคนิคหรือวิธีการฝึกอบรมแบบใดจะพิจารณาจากวัตถุประสงค์การฝึกอบรม เนื้อหาการฝึกอบรม กลุ่มเป้าหมายในการอบรม สถานที่ในการอบรม สิ่งอำนวยความสะดวกในการอบรม เวลาแต่ละช่วงในการฝึกอบรม และความชำนาญในการใช้เทคนิคหรือวิธีการฝึกอบรมของวิทยากร

1.1.10 การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม

การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมมีลักษณะเช่นเดียวกับการพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนทั่วไปซึ่งการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมสามารถใช้คำถามต่อไปนี้เป็นเครื่องมือช่วยในการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม 1) จะจัดฝึกอบรมเรื่องอะไร 2) จะจัดฝึกอบรมกับใคร 3) มีจุดมุ่งหมายใดในการฝึกอบรม 4) จะจัดฝึกอบรมอย่างไร 5) จะรู้ได้อย่างไรว่าการฝึกอบรมบรรลุจุดมุ่งหมายตามที่ตั้งไว้ (อรพรรณ พรสิมา. 2537: 37)

สมคิด บางโม (2551: 19) ได้กล่าวถึงขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมไว้ 5 ประการ คือ 1) การหาความจำเป็นในการฝึกอบรม 2) การสร้างหลักสูตรฝึกอบรม 3) การออกแบบโครงสร้างการฝึกอบรม 4) การดำเนินการฝึกอบรม 5) การประเมินผลการฝึกอบรม

นรินทร์ จุลทรัพย์ (2551: 25) ได้แบ่งการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมออกเป็น 3 ระยะดังนี้

1. ระยะก่อนฝึกอบรม แบ่งเป็น 5 ขั้นตอน คือ 1) การวิเคราะห์ความจำเป็นในการฝึกอบรม 2) การกำหนดวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรม 3) การพิจารณาผู้เข้ารับการฝึกอบรม 4) การวางแผนจัดฝึกอบรม และ 5) โครงการและการเขียนโครงการฝึกอบรม

2. ระยะดำเนินการฝึกอบรม แบ่งเป็น 3 ขั้นตอน คือ 1) กิจกรรมเริ่มต้นดำเนินการฝึกอบรม 2) วิธีการฝึกอบรม และ 3) กิจกรรมในวันสุดท้ายการฝึกอบรม

3. ระยะหลังฝึกอบรม แบ่งเป็น 2 ขั้นตอน คือ 1) การประเมินผลและติดตามผลการฝึกอบรม 2) การดำเนินการหลังเสร็จสิ้นการฝึกอบรม

ทวีป อภิลิทธิ (2552: 18-24) ได้กล่าวถึงขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมที่นิยมใช้ในหมู่นักฝึกอบรมดังนี้ 1) ขั้นวิเคราะห์ความต้องการ 2) ขั้นกำหนดวัตถุประสงค์ 3) ขั้นสร้างหลักสูตรฝึกอบรม 4) ขั้นเลือกกิจกรรมและเทคนิคการฝึกอบรม 5) ขั้นตอนออกแบบการวัดและประเมินการฝึกอบรม 6) ขั้นตอนดำเนินการฝึกอบรม 7) ขั้นการวัดและประเมินผล

สรุปได้ว่า การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมมีขั้นตอนสำคัญ ได้แก่ การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน เพื่อแสดงให้เห็นความจำเป็นในการฝึกอบรมและช่วยในการกำหนดวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรม จากนั้น เมื่อได้ข้อมูลพื้นฐานที่ได้ศึกษาแล้ว นำข้อมูลเหล่านั้นมาจัดทำเป็นหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อใช้ในการดำเนินการฝึกอบรมต่อไป นอกจากนี้ยังจะต้องมีการประเมินผลการฝึกอบรมเพื่อเป็นการวัดประสิทธิภาพของหลักสูตรฝึกอบรมด้วย

1.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม

คณินิจ ศรีโตกลิ่น (2549) พัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยวสำหรับตำรวจภูธรจังหวัดเพชรบุรี โดยพัฒนาหลักสูตร 4 ขั้นตอน คือ 1) ศึกษาข้อมูลพื้นฐาน 2) พัฒนาหลักสูตรภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยวสำหรับตำรวจภูธร จังหวัดเพชรบุรี 3) การทดลองใช้หลักสูตร 4) การประเมินผล โดยได้ทดลองใช้หลักสูตรกับตำรวจภูธร จังหวัดเพชรบุรี จำนวน 50 นาย รูปแบบการทดลองคือ One Group Pretest - Posttest Design เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถามข้อมูลพื้นฐาน แบบสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ หลักสูตรภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยว แบบประเมินความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยวก่อนและหลังการอบรม (Pretest - Posttest) แบบสอบถามความคิดเห็น และแบบบันทึกพฤติกรรมเฉพาะกิจ (Ad - hoc approach to Observation) ทำการวิเคราะห์โดยใช้ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าทีแบบไม่เป็นอิสระต่อกัน (t-test dependent) และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่าหลักสูตรฝึกอบรมมีความเหมาะสมและสอดคล้อง ผู้เข้าอบรมมีความพึงพอใจต่อหลักสูตรฝึกอบรม ต้องการให้มีการจัดฝึกอบรมอย่างสม่ำเสมอ โดยเน้นการอบรมแบบบรรยายและปฏิบัติควบคู่กันผู้เข้ารับการอบรมมีความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารสูงกว่าก่อนการอบรม

เพียงจันทร์ ผุดผ็อก (2550) พัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเรื่องการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษโดยใช้กิจกรรมโครงงานแบบบูรณาการ สำหรับครูภาษาอังกฤษระดับประถมศึกษาโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ โดยพัฒนาหลักสูตร 4 ขั้นตอน คือ 1) ศึกษาข้อมูลพื้นฐาน 2) พัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม 3) ทดลองใช้หลักสูตร

4) ประเมินผลและปรับปรุงแก้ไขหลักสูตร โดยได้ทดลองใช้หลักสูตรกับครูภาษาอังกฤษระดับประถมศึกษา โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา 25 คน รูปแบบการทดลองคือ One Group Pretest - Posttest Design เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถามข้อมูลพื้นฐานครู แบบสัมภาษณ์ผู้บริหาร หลักสูตรฝึกอบรม เรื่องการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษแบบบูรณาการ แบบประเมินผลความรู้ความเข้าใจก่อนและหลังการฝึกอบรม แบบสอบถามความคิดเห็น และแบบสังเกตการณ์จัดการเรียนการสอนเฉพาะกิจ ทำการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์เนื้อหา การทดสอบค่าทีแบบไม่เป็นอิสระต่อกัน (t-test dependent) ผลการวิจัยพบว่าหลักสูตรฝึกอบรมมีความเหมาะสม ผู้เข้าอบรมมีความพึงพอใจต่อหลักสูตรฝึกอบรม นอกจากนี้ผู้เข้ารับการอบรมมีความสนใจ เห็นประโยชน์ของการจัดการเรียนการสอนโดยใช้กิจกรรมโครงงานแบบบูรณาการ และมีความเข้าใจในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมากกว่าก่อนการอบรม

ธนกร ทองประยูร (2551) พัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเรื่องการสอนแบบบูรณาการทักษะภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร สำหรับครูผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยพัฒนาหลักสูตร 5 ขั้นตอน คือ 1) ศึกษาข้อมูลพื้นฐานการฝึกอบรม 2) สร้างแบบสำรวจและทำการสำรวจความต้องการฝึกอบรม 3) สร้างเครื่องมือพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมและตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ 4) ทดลองใช้หลักสูตรฝึกอบรม 5) ฝึกอบรมเพื่อหาประสิทธิภาพของหลักสูตร โดยได้ทดลองใช้หลักสูตรกับครูผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัด กรุงเทพมหานครในพื้นที่ฝั่งธนบุรี จำนวน 12 คนเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ หลักสูตรฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ แบบทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจก่อนและหลังการฝึกอบรม แบบประเมินผลการฝึกปฏิบัติ และแบบประเมินผลการฝึกอบรม ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าดัชนีความสอดคล้องและการทดสอบประสิทธิภาพ 80/80 และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่าหลักสูตรฝึกอบรมมีประสิทธิภาพสูงตามเกณฑ์ และผู้เข้ารับการอบรมมีความคิดเห็นต่อหลักสูตรฝึกอบรมเป็นไปในทางบวกระดับสูง

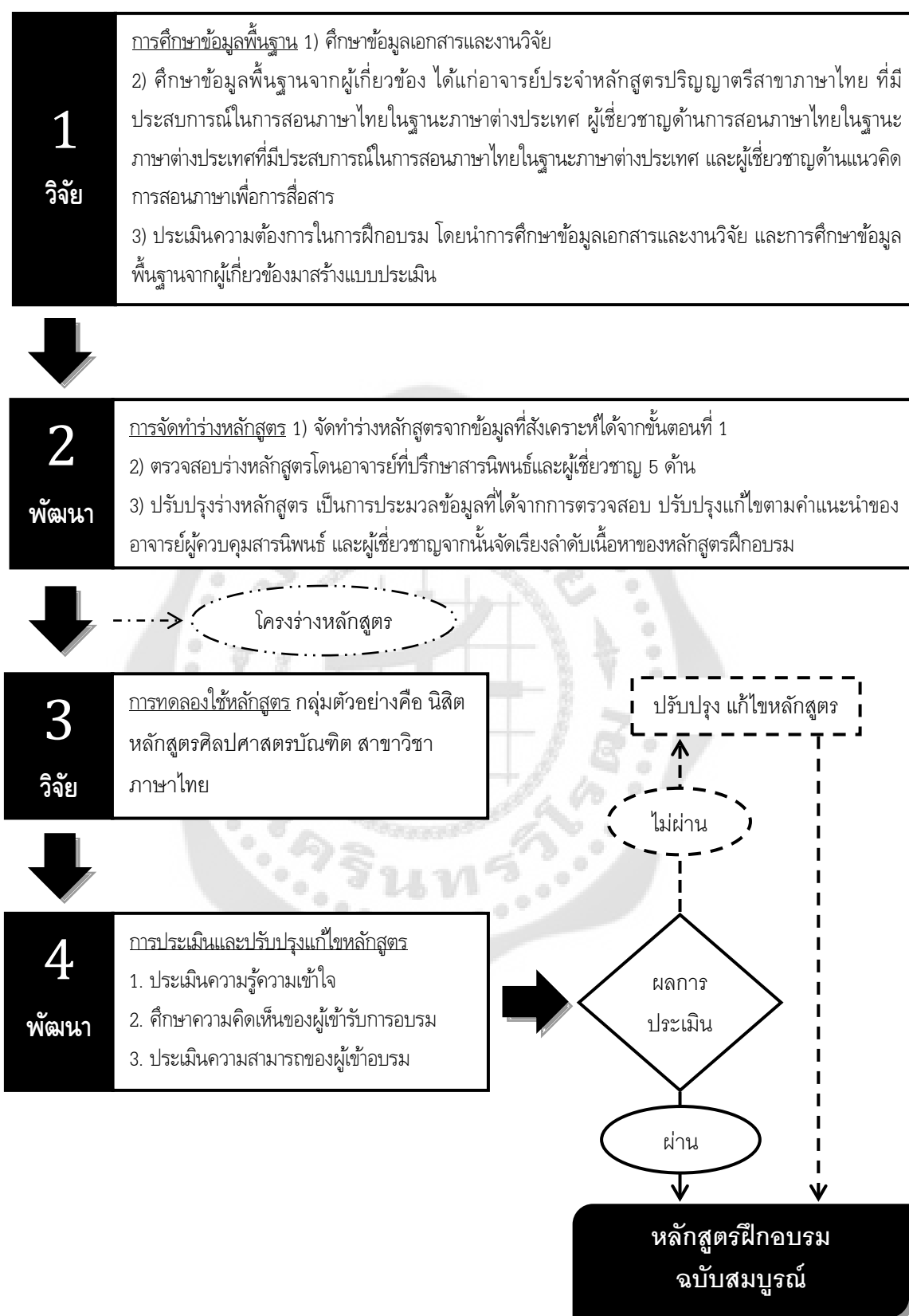
สายัญ ทองศรี (2552) พัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารสำหรับครูช่วงชั้นที่ 1 ที่ไม่มีวุฒิต่างการศึกษาสาขาการสอนภาษาอังกฤษ โดยพัฒนาหลักสูตร 3 ขั้นตอน คือ 1) การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน 2) การออกแบบหลักสูตร 3) การทดลองใช้และประเมินผลหลักสูตรฝึกอบรม โดยได้ทดลองใช้หลักสูตรกับครูผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษระดับช่วงชั้นที่ 1 ที่ไม่มีวุฒิต่างการศึกษาสาขาการสอนภาษาอังกฤษ ในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จังหวัดสงขลา เขต 1 จำนวน 25 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ หลักสูตรฝึกอบรม แบบสอบถาม แบบทดสอบและการสัมภาษณ์ข้อมูลเชิงลึกจากวิทยากรและครูที่เข้ารับการอบรม ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่าหลักสูตรฝึกอบรมมีความเหมาะสมและสอดคล้อง ผู้เข้ารับการอบรมมีความพึงพอใจต่อหลักสูตรฝึกอบรม และมีความรู้ความเข้าใจในการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารมากกว่าก่อนรับก่อนอบรม

ณัฐวิภา วิริยา (2553) พัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมภาษาศาสตร์ประยุกต์เบื้องต้น เพื่อพัฒนาคุณภาพของครูสอนภาษาอังกฤษในระดับประถมศึกษา โดยพัฒนาหลักสูตร 2 ระยะ คือ ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพปัญหาและความจำเป็น แบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน คือ 1) การศึกษาสภาพปัญหาและความจำเป็น 2) การศึกษาความต้องการ

การฝึกอบรม และ 3) การศึกษาการตระหนักรู้ความรู้และทักษะ ระยะที่ 2 การพัฒนาและประเมินหลักสูตร ฝึกอบรมแบ่งออกเป็น 4 ขั้นตอน คือ 1) การออกแบบหลักสูตร 2) การพัฒนาหลักสูตร 3) การนำหลักสูตรไปใช้ 4) การประเมินหลักสูตร โดยได้ทดลองใช้หลักสูตรกับครูสอนภาษาอังกฤษระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่นครปฐม เขต 1 จำนวน 190 คน เครื่องมือที่ใช้วิจัย คือ แบบวิเคราะห์เนื้อหา แบบสอบถาม แบบประเมินตนเอง แบบทดสอบ ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ยค่าร้อยละ ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์เนื้อหา การทดสอบค่าที่แบบไม่เป็นอิสระต่อกัน (Dependent Samples t-test) ค่าขนาดของผล (Effect Size) และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่าหลักสูตรฝึกอบรมมีความเหมาะสม สอดคล้องกับสภาพปัญหาและมีความจำเป็น นอกจากนี้ผู้เข้าอบรมมีความรู้ และทักษะด้านภาษาศาสตร์ประยุกต์ ตลอดจนการตระหนักรู้สูงกว่าก่อนการอบรม

วารุณี อศวโกคิน (2554) พัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของบุคลากรสายสนับสนุนวิชาการ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยพัฒนาหลักสูตร 5 ขั้นตอน คือ 1) ศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน 2) การจัดทำหลักสูตรฝึกอบรม 3) การประเมินโครงสร้างหลักสูตรฝึกอบรม 4) การทดลองใช้หลักสูตรฝึกอบรม 5) การติดตามประเมินผล โดยได้ทดลองใช้หลักสูตรกับข้าราชการและพนักงานมหาวิทยาลัยสายสนับสนุนวิชาการ ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร จำนวน 20 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ หลักสูตรฝึกอบรมการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร แบบประเมินความสอดคล้อง แบบประเมินความเหมาะสมของหลักสูตร แบบทดสอบความรู้และทักษะก่อนและหลังการฝึกอบรม แบบสอบถามความพึงพอใจ แบบสอบถามมุ่งลักษณะอนาคต และแบบสอบถามแรงจูงใจ ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าร้อยละ ค่าความถี่ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ t-test ผลการวิจัยพบว่า หลักสูตรฝึกอบรมผ่านเกณฑ์ค่าเฉลี่ยที่กำหนดไว้ สามารถนำไปใช้ได้ ผู้เข้าอบรมมีความพึงพอใจมากและมีความรู้การใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารมากกว่าก่อนการอบรม

จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมข้างต้นผู้วิจัยได้สังเคราะห์กระบวนการพัฒนาหลักสูตร โดยดำเนินการตามรูปแบบการวิจัยและพัฒนาแบ่งออกเป็น 4 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน เป็นการหาความจำเป็นในการฝึกอบรม และกำหนดวัตถุประสงค์ ขั้นตอนที่ 2 การจัดทำหลักสูตรฝึกอบรม เป็นการนำข้อมูลพื้นฐานที่ศึกษามาจัดทำหลักสูตรฝึกอบรม ขั้นตอนที่ 3 ดำเนินการฝึกอบรม เป็นการดำเนินการฝึกอบรม และ ขั้นตอนที่ 4 การประเมินผลการฝึกอบรม เป็นการประเมินประสิทธิภาพของหลักสูตรฝึกอบรม ซึ่งมีกรอบแนวคิดในการพัฒนาหลักสูตร ดังภาพประกอบ 3

ภาพประกอบ 3 กรอบแนวคิดการพัฒนาหลักสูตร

2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ ตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร

2.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ

2.1.1 การสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ

การสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศมีหลายวิธีขึ้นอยู่กับว่าผู้สอนจะประยุกต์วิธีการสอนตามแนวคิดการสอนภาษาต่างประเทศใดมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้เกิดความเหมาะสมแก่ผู้เรียน (นวลทิพย์ เพิ่มเกษร. 2556: 32) ทั้งนี้ ในการสอนภาษานั้น ผู้สอนจะต้องเข้าใจความหมายของภาษาเกี่ยวกับการเรียนรู้เพื่อนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนภาษาได้อย่างถูกต้องเหมาะสมและเกิดประสิทธิภาพแก่ผู้เรียนมากที่สุด อย่างไรก็ตาม หากจัดการเรียนรู้ภาษาโดยอาศัยเกณฑ์จากผู้ใช้ภาษาและวัตถุประสงค์ในการใช้ภาษา สามารถแบ่งได้ 3 ประเภท คือ ภาษาแม่ ภาษาที่สอง และภาษาต่างประเทศ ดังนี้

บำรุง ไตรรัตน์ (2524: 3) กล่าวถึงความหมายของภาษากับการเรียนรู้ไว้ว่า ภาษาแม่ เป็นภาษาที่เด็กพูดได้เป็นภาษาแรก และเป็นภาษาที่พ่อแม่ใช้พูดกันในครอบครัว ภาษาที่สอง เป็นภาษาที่ผู้เรียนใช้รองไปจากภาษาแม่ ใช้เป็นสื่อสารในโรงเรียนหรือใช้เป็นภาษาราชการ และ ภาษาต่างประเทศ เป็นภาษาผู้เรียนมีจุดมุ่งหมายเพื่อติดต่อกับชาติเจ้าของภาษาโดยตรง อาจเนื่องมาจากมีจุดมุ่งหมายทางการค้า อุตสาหกรรม การเมือง การศึกษา การพัฒนาเทคโนโลยี ฯลฯ

ราชบัณฑิตยสถาน (2553: 176, 297, 397) กล่าวว่า ภาษาแม่ หมายถึง ภาษาที่คนแต่ละคนพูดได้ตั้งแต่หัดพูดครั้งแรก ส่วนมากมักจะเป็นภาษาของแม่หรือคนเลี้ยงดูใกล้ชิด บางคนอาจมีภาษาแม่มากกว่าหนึ่งภาษา ภาษาที่สอง หมายถึง ภาษาที่บุคคลเรียนรู้หลังจากภาษาแรก เป็นภาษาที่มีบทบาทสำคัญในสังคม ในฐานะภาษาราชการ ภาษาเพื่อการติดต่อสื่อสาร เพื่อการศึกษา เพื่อธุรกิจ และเพื่อการเมืองการปกครอง ภาษาต่างประเทศ หมายถึง ภาษาที่ไม่ใช่ภาษาแม่ของประเทศ คนในประเทศศึกษาภาษาต่างประเทศเพื่อสื่อสารกับชาวต่างประเทศ เพื่อหรือใช้อ่านเอกสารที่เขียนเป็นภาษาต่างประเทศ

นวลทิพย์ เพิ่มเกษร (2556: 16) กล่าวว่า ภาษาแม่ หมายถึง ภาษาที่เด็กเรียนรู้และพูดได้เป็น ภาษาแรก เป็นภาษาที่ใช้พูดในครอบครัว ภาษาที่สอง หมายถึง ภาษาที่ผู้พูดเรียนรู้โดยที่ภาษานั้นไม่ใช่ภาษาแม่ของผู้พูด แต่ผู้พูดต้องใช้ภาษานั้นรองไปจากภาษาแม่ หรืออาจหมายถึงภาษาที่ผู้พูดเรียนรู้เพื่อใช้เป็นภาษาราชการในประเทศที่ไม่ได้ใช้ภาษาแม่ของตนเป็นภาษาราชการ และ ภาษาต่างประเทศ หมายถึง ภาษาที่ผู้เรียนเรียนโดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อติดต่อกับคนในประเทศที่เป็นเจ้าของภาษานั้นโดยตรง เนื่องจากต้องติดต่อทางด้านการค้า การเมือง เศรษฐกิจ การพัฒนาด้านวิชาการต่างๆ

จึงสรุปได้ว่า การสอนภาษาแม่ เป็นการสอนภาษาที่ผู้เรียนพูดได้เป็นภาษาแรก เพราะเป็นภาษาของพ่อแม่ หรือเป็นภาษาที่ผู้เรียนใช้ในครอบครัว ส่วนการสอนภาษาที่สอง เป็นการสอนภาษาอื่นที่ผู้เรียนใช้รองจากภาษาแรก และใช้เป็นภาษาราชการในประเทศที่ไม่ได้ใช้ภาษาแม่ของตนเป็นภาษาราชการ และการสอนภาษาต่างประเทศ เป็นการสอนภาษาอื่นที่ผู้เรียนใช้ติดต่อกับผู้ใช้ภาษานั้นๆโดยตรง อาจจะต้องติดต่อทางด้านการค้า การเมือง

เศรษฐกิจ หรือการพัฒนาทางด้านวิชาการต่างๆ ดังนั้น การสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ จึงเป็นการสอนภาษาไทยสำหรับผู้เรียนที่ไม่ได้ใช้ภาษาไทยเป็นภาษาแรกในการสื่อสาร และไม่ได้ใช้ภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง หรือไม่ได้ใช้เป็นภาษาราชการ

อย่างไรก็ตาม การสอนภาษาต่างประเทศได้เริ่มต้นมาเป็นเวลานาน โดยวิธีการสอนได้มีการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาเพื่อให้การสอนมีประสิทธิภาพ นวลทิพย์ เพิ่มเกษร (2556: 17) กล่าวว่า การสอนภาษาต่างประเทศมีหลากหลายวิธี แต่ละวิธีจะมีแนวคิดซึ่งมาจากหลักการ ทฤษฎี หรือความเชื่อเกี่ยวกับการรู้ภาษาและธรรมชาติของภาษา และแนวคิดจะเป็นตัวกำหนดวิธีสอน ซึ่งมีวิธีสอนที่น่าสนใจเพื่อนำไปใช้ในการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศดังนี้

1. วิธีสอนแบบไวยากรณ์และการแปล เป็นวิธีสอนที่มีแนวคิดที่ว่าภาษาทุกภาษามีกฎเกณฑ์ที่ตายตัว ผู้เรียนต้องท่องจำกฎเกณฑ์และความหมายของศัพท์ที่แปลเป็นภาษาผู้เรียนให้ได้ โดยผู้เรียนจะปฏิบัติตามคำบอกของผู้สอน
2. วิธีสอนแบบตรง เป็นวิธีสอนที่มีแนวคิดพื้นฐานว่าผู้เรียนจะเรียนรู้และเข้าใจภาษาได้ดีเพราะอาศัยการฟังและการพูดเป็นส่วนใหญ่ โดยอาศัยการฝึกในสถานการณ์ที่เหมาะสม ทั้งนี้จะใช้วิธีเดียวกับการเรียนรู้ภาษาแม่และเน้นให้คิดเป็นภาษาที่เรียน
3. วิธีสอนแบบธรรมชาติ เป็นวิธีสอนที่เน้นให้ผู้เรียนพัฒนาทักษะพื้นฐานในการติดต่อสื่อสาร โดยผู้เรียนจะรับรู้ภาษาได้เองโดยไม่รู้สึกตัว โดยผู้เรียนจะคลุกคลีและอยู่ในชุมชนของเจ้าของภาษา
4. วิธีสอนแบบฟังพูด เป็นวิธีสอนที่มีแนวคิดว่าการสอนภาษาควรสอนการฟังและการพูดก่อน ส่วนการสอนอ่านและเขียนจะสอนในภายหลัง นอกจากนี้ควรเน้นการเปรียบเทียบระหว่างภาษาแม่ของผู้เรียนกับภาษาต่างประเทศที่เรียน โดยอาศัยแนวคิดที่ว่า การใช้ภาษาเป็นนิสัยอย่างหนึ่งของคนเราจึงต้องอาศัยการฝึกฝนและการเสริมแรงเป็นแรงจูงใจในการเรียนภาษา
5. วิธีสอนตามทฤษฎีความรู้ความเข้าใจ เป็นวิธีสอนที่มีความเชื่อว่าแรงจูงใจเกิดจากความอยากรู้ อยากเห็นของผู้เรียนซึ่งสามารถสร้างให้เกิดในตัวผู้เรียนได้ และสติปัญญาเป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการเรียนรู้ ต้องให้ผู้เรียนคิดอย่างมีเหตุผล สร้างสรรค์ แก้ปัญหา และรู้จักนำความรู้ใหม่มาผสมผสานกับความรู้เดิม
6. วิธีสอนแบบเจียบ เป็นวิธีสอนที่มีแนวคิดว่าการเรียนรู้ภาษาเกิดจากความคิดและสติปัญญาของผู้เรียน ไม่ได้เกิดจากการลอกเลียนแบบ ผู้สอนมีหน้าที่เป็นผู้ช่วยเพื่อให้ผู้เรียนเอาชนะการเรียนภาษา และผู้เรียนต้องสำรวจสิ่งที่ตนยังไม่รู้และเรียนรู้จากสิ่งแวดล้อม
7. วิธีสอนแบบตอบสนองด้วยท่าทาง เป็นวิธีสอนที่มีแนวคิดว่าการเรียนภาษาต่างประเทศควรเรียนความหมายของคำจากกลุ่มคำ และฟังให้เข้าใจก่อนที่จะพูด การใช้ท่าทางประกอบจะช่วยให้ผู้เรียนจำได้ดี
8. วิธีสอนแบบชักชวน เป็นวิธีสอนที่มีแนวคิดว่ามนุษย์มีพลังสมองที่ดีเยี่ยมแต่กลับใช้พลังสมองเพียงเล็กน้อย ผู้สอนควรสร้างบรรยากาศให้เป็นธรรมชาติ สนุกสนาน เพื่อโน้มน้าวให้ผู้เรียนใช้พลังสมองอย่างเต็มที่ในการเรียนรู้ เป็นการสอนเพื่อให้ผู้เรียนรู้สึกผ่อนคลาย

9. วิธีสอนแบบกลุ่มสัมพันธ์ เป็นวิธีสอนที่มีแนวคิดว่าการสอนไม่ใช่การคำนึงถึงสติปัญญา ความฉลาดของผู้เรียนเท่านั้น แต่ต้องมีความเข้าใจกับการตอบสนองทางกายของผู้เรียน โดยเน้นความสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน และผู้เรียนกับผู้เรียน

10. วิธีสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร เป็นวิธีสอนที่มีแนวคิดที่ภาษาเป็นเครื่องมือในการสื่อสาร การเรียนการสอนจะต้องเน้นให้ผู้เรียนสามารถสื่อสารได้ โดยให้ผู้เรียนฝึกฝนการใช้ภาษาในบริบททางภาษาและวัฒนธรรมที่ผู้เรียนพบเจอ

จะเห็นได้ว่า วิธีการสอนภาษาดังกล่าวมีหลายวิธี ซึ่งล้วนแล้วแต่จะมุ่งให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ภาษาได้ตามวัตถุประสงค์และมีประสิทธิภาพ อย่างไรก็ตามวิธีการสอนที่มุ่งให้ผู้เรียนสามารถสื่อสารได้ โดยมีแนวคิดพื้นฐานว่า การเรียนการสอนภาษาจะต้องเน้นให้ผู้เรียนสามารถสื่อสารได้ โดยใช้ภาษาเป็นเครื่องมือสำคัญของการสื่อสาร รวมทั้งยังจะต้องฝึกฝนผู้เรียนให้เกิดการใช้ภาษาได้ในบริบททางภาษาและวัฒนธรรมที่ผู้เรียนจะต้องประสบ นั่นคือ วิธีสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร (นวลทิพย์ เพิ่มเกษร. 2556: 30-31)

2.1.2 หลักการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร

การสอนภาษาให้มีประสิทธิภาพควรสอนให้มีความสอดคล้องไปกับกระบวนการสื่อสาร (อรุณี วิริยะจิตรา. 2532: 23-24) ซึ่งมีนักวิชาการได้กล่าวถึงกระบวนการสื่อสารไว้ดังนี้

ฮาโรลด์ ลาสเวล (Harold Lasswell. 1948 อ้างถึงใน พรทิพย์ เย็นจะบก. 2548: 3-4) ได้อธิบายกระบวนการสื่อสารว่าต้องประกอบไปด้วยองค์ประกอบที่สำคัญ ได้แก่ ผู้ส่งสาร สาร สื่อ ผู้รับสาร และผลของการสื่อสาร ซึ่งสามารถแสดงตามภาพประกอบกระบวนการสื่อสารดังนี้

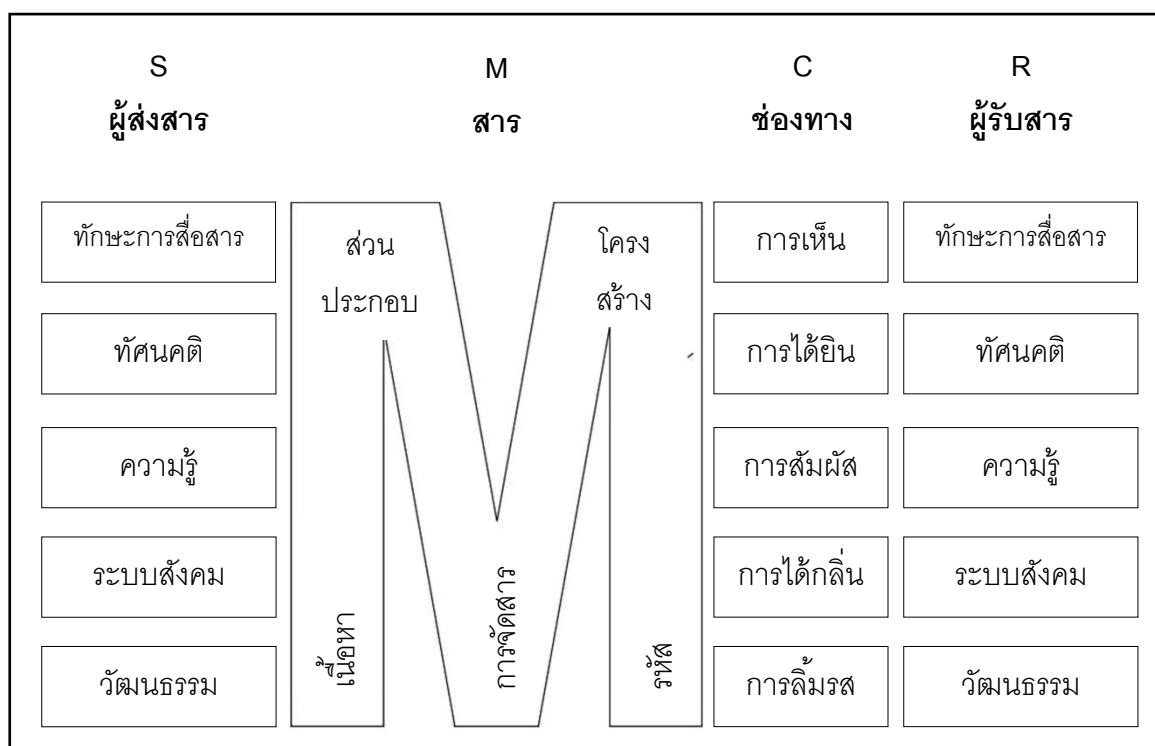

ภาพประกอบ 4 กระบวนการสื่อสารของฮาโรลด์ ลาสเวล

ที่มา: พรทิพย์ เย็นจะบก. (2548). *หลักนิเทศศาสตร์ทั่วไป*. หน้า 3.

ภาพประกอบข้างต้นแสดงให้เห็นว่า กระบวนการสื่อสารจะเริ่มจากผู้ส่งสารส่งสารผ่านสื่อไปยังผู้รับสาร และเกิดผลของการสื่อสาร จึงจะครบองค์ประกอบของการสื่อสาร

เดวิด เค เบอร์โล (David K. Berlo. 1960, อ้างถึงใน พรทิพย์ เย็นจะบก. 2548: 9-12) ได้เสนอแบบจำลององค์ประกอบการสื่อสาร SMCR Model ขึ้นเพื่อแสดงให้เห็นปัจจัยต่างๆที่จะต้องนำมาใช้ในการพิจารณาแต่ละองค์ประกอบของกระบวนการสื่อสารโดยแสดงเป็นภาพประกอบ 5 ดังนี้

ภาพประกอบ 5 ปัจจัยการสื่อสารของเดวิด เค เบอร์โล

ที่มา: พรทิพย์ เย็นจะบก. (2548). *หลักนิเทศศาสตร์ทั่วไป*. หน้า 4.

ภาพประกอบข้างต้น เดวิด เค เบอร์โล แสดงให้เห็นปัจจัยต่างๆ ของแต่ละองค์ประกอบการสื่อสาร กล่าวคือ 1) ผู้ส่งสารและผู้รับสาร (Source & Receiver) จะต้องมิตักษะการสื่อสาร (Communication Skill) ซึ่งจะทำให้การสื่อสารบรรลุตามวัตถุประสงค์ นอกจากนี้ ทัศนคติ (Attitude) ยังเป็นปัจจัยสำคัญที่จะทำให้การสื่อสารเกิดประสิทธิภาพ รวมทั้งยังจะต้องมีความรู้ (Knowledge) ในเรื่องที่สื่อสาร มีความเข้าใจระบบสังคมและวัฒนธรรม (Social Sytem & Culture) เพื่อปรับรูปแบบเนื้อหาและวิธีการสื่อสารให้เข้ากับคู่สื่อสารได้อย่างดีและเกิดสัมฤทธิ์ผล 2) สาร (Message) นับว่าเป็นปัจจัยสำคัญในการสื่อสาร โดยที่สารนั้นจะมีการเข้ารหัส (Code) หรือกลุ่มสัญลักษณ์ต่างๆที่มีความหมาย เพื่อใช้ถ่ายทอดความคิด ความรู้สึก หรือใช้ส่งข้อมูลต่างๆตามวัตถุประสงค์ของการสื่อสารในแต่ละครั้ง นอกจากนี้สารยังจะต้องมีเนื้อหา (Content) ทั้งส่วนที่เป็นข้อเท็จจริง ข้อคิดเห็น และข้อสรุป รวมทั้งต้องมีการจัดการสาร (Treatment) เพื่อเรียบเรียงเนื้อหาสารให้เป็นไปตามรูปแบบที่เหมาะสมตามสารแต่ละประเภท 3) สื่อ (Channel) หรือช่องทางการสื่อสารซึ่งเป็นตัวเชื่อมระหว่างผู้ส่งสารกับผู้รับสารเข้าด้วยกัน ทั้งนี้การพิจารณาเรื่องสื่อจะต้องพิจารณาถึงความสามารถในการส่งสารไปสู่ผู้สละของผู้รับสาร ได้แก่ การเห็น การได้ยิน การสัมผัส การได้กลิ่น และการลิ้มรส เพื่อให้เกิดความเหมาะสมในการสื่อสาร (พรทิพย์ เย็นจะบก. 2548: 9-12)

ดังนั้น กระบวนการสื่อสารจะสัมฤทธิ์ผลได้ก็ต่อเมื่อมีผลของการสื่อสารเกิดขึ้นในลักษณะใดลักษณะหนึ่ง ผลของการสื่อสารที่เกิดขึ้นนั้นเนื่องมาจากผู้ใช้ภาษามีสามัตถิยะสื่อสาร (Communicative competence) ซึ่งมีนักวิชาการกล่าวถึงสามัตถิยะสื่อสารดังนี้

เดลล์ ไฮม์ส (Dell Hymes. 1972, อ้างอิงจาก ราชบัณฑิตยสถาน. 2553: 78) เสนอว่า แนวคิดสามัตถิยะสื่อสาร (Communicative competence) ประกอบด้วยความรู้ 4 ประการ คือ 1) รู้ว่ารูปภาษาแบบใดถูกไวยากรณ์ 2) รู้ว่ารูปภาษาแบบใดไม่ถูกไวยากรณ์ หรือยอมรับไม่ได้แม้ถูกไวยากรณ์ 3) รู้ว่ารูปภาษาแบบใดเหมาะสมตามบริบทสังคม 4) รู้ว่ารูปแบบภาษาใดมีผู้ใช้มาแล้ว และแนวคิดดังกล่าวส่งผลให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนภาษาหลายคน เช่น

คาเนลและสเวิน (Canale&Swain. 1980, อ้างอิงจาก อรุณี วิริยะจิตรา. 2532: 24-28) ให้ความเห็นว่าผู้ที่สามัตถิยะสื่อสาร (Communicative competence) มี 4 ประการ ดังนี้

1. สามัตถิยะด้านการใช้ภาษา (Linguistic Competence) เป็นความสามารถในการใช้ทักษะทางภาษา ได้แก่ทักษะการฟัง ทักษะการพูด ทักษะการอ่าน และทักษะการเขียน และความสามารถหรือความรู้ด้านหน่วยเสียง หน่วยคำ หน่วยทางวาทสัมพันธ์กฎเกณฑ์ต่างๆ จนสามารถที่จะนำความรู้เหล่านั้นมาใช้ได้อย่างถูกต้อง

2. สามัตถิยะด้านการใช้ภาษาในสังคม (Sociolinguistic Competence) เป็นความสามารถในการใช้ภาษาอย่างเหมาะสมตามบริบททางสังคม

3. สามัตถิยะด้านการใช้สัมพันธ์สาร (Discourse Competence) เป็นความสามารถในการใช้ความสัมพันธ์ของข้อความ โดยใช้ความรู้ทางไวยากรณ์และการเชื่อมโยงความหมายทางภาษาให้เข้ากันได้อย่างถูกต้อง ตลอดจนมีความเข้าใจและตีความข้อความที่เกิดขึ้นในบริบทได้อย่างถูกต้อง

4. สามัตถิยะด้านการใช้กลวิธีสื่อความหมาย (Strategic Competence) เป็นความสามารถในการสื่อความหมายให้เข้ากับบริบทหรือสถานการณ์ต่างๆ ด้วยการเลือกใช้กลวิธีสื่อความหมายทั้งวัจนภาษาและอวัจนภาษาในบริบทต่างๆ

บัคแมน (Bachman. 1990: 87-98 อ้างอิงจาก อินทนนท์ อินทะกนก. 2550: 22-25) ได้เสนอองค์ประกอบสามัตถิยะสื่อสาร (Communicative Competence) โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. สามัตถิยะเกี่ยวกับการจัดระบบ (Organizational Competence) คือการควบคุมโครงสร้างของภาษา ซึ่งมีองค์ประกอบดังนี้

1.1 สามัตถิยะด้านไวยากรณ์ (Grammatical Competence) คือความรู้ในการเรียบเรียงภาษาในระดับประโยค ซึ่งมีส่วนประกอบดังนี้ 1) ความรู้เกี่ยวกับศัพท์ (Vocabulary) 2) ความรู้เกี่ยวกับระบบคำ (Morphology) 3) ความรู้เกี่ยวกับวาทสัมพันธ์ (Syntax) 4) ความรู้เกี่ยวกับระบบเสียง (Phonology)

1.2 สามัตถิยะด้านตัวบท (Textual Competence) คือความรู้ในการสร้างตัวบท (Text) โดยมีองค์ประกอบด้านความรู้ดังนี้ 1) ความรู้เกี่ยวกับการเชื่อมโยงความ (Cohesion) 2) ความรู้เกี่ยวกับโครงสร้างวาทศิลป์ (Rhetoric Organization)

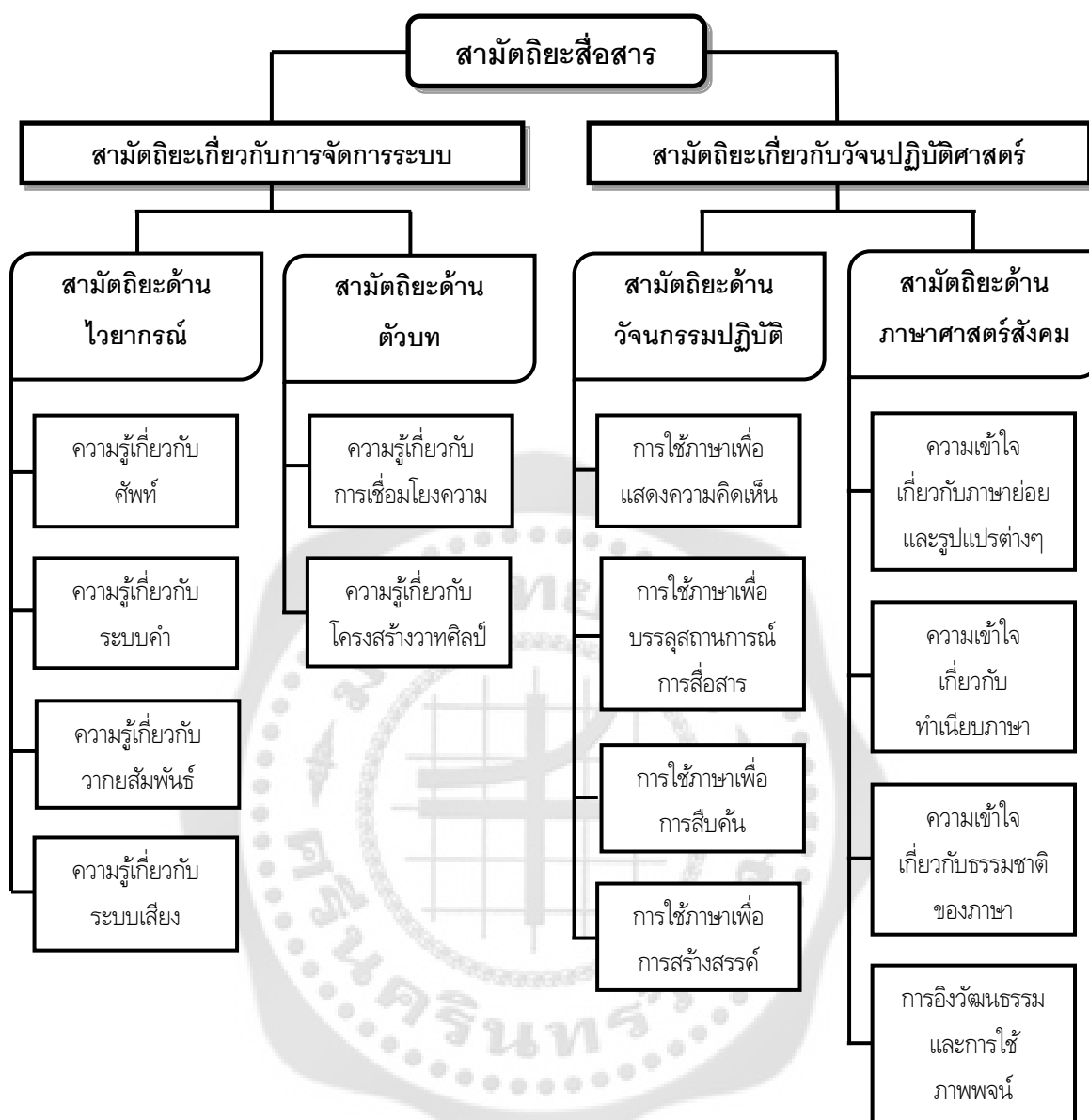
2. สามัตถิยะเกี่ยวกับวัจนปฏิบัติศาสตร์ (Pragmatic Competence) คือความรู้เกี่ยวกับการใช้ภาษาตามจุดประสงค์ หรือหน้าที่ต่างๆ โดยถูกกาลเทศะ ซึ่งมีองค์ประกอบดังนี้

2.1 สามัตถิยะด้านวัจนกรรมปฏิบัติ (Illocutionary Competence) คือความรู้เกี่ยวกับการใช้ภาษาในหน้าที่ต่างๆ อันได้แก่ การใช้ภาษาเพื่อแสดงความคิดเห็น (Ideational Functions) การใช้ภาษาเพื่อบรรลุสถานการณ์การสื่อสาร (Manipulative Functions) การใช้ภาษาเพื่อการสืบค้น (Heuristic Functions) และการใช้ภาษาเพื่อการสร้างสรรค์ (Imaginative Functions)

2.2 สามัตถิยะด้านภาษาศาสตร์สังคม (Sociolinguistic Competence) คือความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้ภาษาตามบริบททางสังคม ซึ่งประกอบด้วย ความเข้าใจเกี่ยวกับภาษาย่อยและรูปแบบต่างๆ (Sensitivity to dialect or variety) ความเข้าใจเกี่ยวกับทำเนียบภาษา (Sensitivity to register) ความเข้าใจเกี่ยวกับธรรมชาติของภาษา (Sensitivity to naturalness) และการอิงวัฒนธรรมและการใช้ภาพพจน์ (Cultural references and Figures of speech)

ทั้งนี้ องค์ประกอบสามัตถิยะสื่อสารดังกล่าว อินทนนท์ อินทะกนก (2550: 25) สรุปไว้ ดังภาพประกอบ 6 ดังนี้

ภาพประกอบ 6 องค์ประกอบสามัตถิยะสื่อสารของบัคแมน

ที่มา: อินทนนท์ อินทกก. (2550). การพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนไวยากรณ์ ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร เรื่องคุณศัพท์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสวนแตงวิทยา จังหวัดสุพรรณบุรี.

หน้า 25.

เนื่องจากเป้าหมายสำคัญในการเรียนการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารคือการพัฒนาให้ผู้เรียนมีสามมิติยะสื่อสาร (Communicative competence) ดังนั้นการสอนจึงควรมีหลักการและแนวคิดสำคัญ ดังนี้

1. การสอนควรเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และควรให้ผู้เรียนทราบจุดมุ่งหมาย ทั้งนี้เพื่อให้ผู้เรียนมีเป้าหมายในการเรียน และรู้ว่ากำลังทำอะไร เพื่ออะไรโดยให้ความสำคัญกับความคล่องแคล่วในการใช้ภาษามากกว่าความถูกต้องในการใช้ไวยากรณ์ ซึ่งข้อผิดพลาดของผู้เรียนไม่ถือเป็นความผิดร้ายแรงเพราะเป็นแนวทางที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้

2. การสอนควรพัฒนาความสามารถในการสื่อสารของผู้เรียนทั้งวัจนภาษาและอวัจนภาษา ด้วยการให้ผู้เรียนฝึกใช้ภาษาหรือได้ทำกิจกรรมการใช้ภาษาที่มีลักษณะเหมือนในชีวิตประจำวันมากที่สุด โดยมีแนวคิดว่าการสื่อสารจะเกิดขึ้นได้ต้องมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร ความรู้ ความคิด ความเห็น ความต้องการโดยการบูรณาการทั้งทักษะทางภาษา และความรู้ต่างๆเข้าด้วยกัน (สุมิตรา อังวัฒนกุล. 2540: 109-112 และ วรณกานต์ ลิขิตรัตน์พร. 2553: 126-128)

อย่างไรก็ตาม การสอนภาษาเพื่อการสื่อสารหลังทศวรรษ 1990 มีนักวิชาการได้เพิ่มเติมหลักการและแนวคิดสำคัญของการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารดังนี้ การสอนควรระลึกลักษณะที่จุดมุ่งหมายปลายทางคือการเตรียมผู้เรียนไปสู่โลกภายนอกดังนั้นการสอนควรให้ผู้เรียนได้ทั้งรูปแบบภาษาและการใช้ภาษา โดยใช้กิจกรรมแบบฝึกหัด หรือภาระงานที่หลากหลาย มีคุณภาพ และมีความหมายกับผู้เรียน กล่าวอีกนัยหนึ่งคือ การเรียนรู้ภาษาจะต้องเรียนรู้อย่างค่อยเป็นค่อยไปตามกระบวนการเรียนรู้แบบอุปนัย นิรนัย และฝึกการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารอย่างหลากหลาย โดยกิจกรรม แบบฝึกหัด หรือภาระงานจะต้องออกแบบให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการใช้ภาษา และเรื่องต้องมีความเกี่ยวเนื่องกับผู้เรียน มีประโยชน์ และน่าสนใจ นอกจากนี้ผู้สอนต้องมีความเข้าใจและยอมรับในตัวผู้เรียน และถือเจตคติของผู้เรียนเป็นปัจจัยสำคัญที่จะนำไปสู่ความสำเร็จในการเรียน (อรุณี วิริยะจิตราและคณะ. 2555: 34-38 และ วรณกานต์ ลิขิตรัตน์พร. 2553: 129) ซึ่งสอดคล้องกับ โดเนย์ (Dnyei 2009: 40-42) ที่เสนอว่าการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารควรสอนให้ผู้เรียนฝึกการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารควบคู่กับการสอนกฎเกณฑ์ทางภาษา

2.1.3 กิจกรรมการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร

การสอนภาษาเพื่อการสื่อสารมีจุดมุ่งหมายสำคัญคือการพัฒนาให้ผู้เรียนมีสามมิติยะสื่อสาร (Communicative competence) ดังนั้นกิจกรรมการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารจึงมีความสำคัญและเป็นองค์ประกอบหนึ่ง ที่จะช่วยให้ผู้เรียนถึงเป้าหมายที่ต้องการ ซึ่งสุมิตรา อังวัฒนกุล (2540: 121-122) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของกิจกรรมการสอนเพื่อการสื่อสารโดยสรุปได้ดังนี้

1. กิจกรรมการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารช่วยให้ผู้เรียนได้ฝึกใช้ภาษา โดยผู้เรียนสามารถนำความรู้ทางภาษาในด้านต่างๆมาประยุกต์ใช้ตามกระบวนการการสื่อสาร

2. กิจกรรมการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารช่วยสร้างแรงจูงใจในการเรียนภาษา เพราะกิจกรรมการสอนภาษาจะทำให้ผู้เรียนเห็นว่าการเรียนรู้ภาษานั้นสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้จริงเนื่องจากเป็นไปตามกระบวนการสื่อสาร

3. กิจกรรมการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารช่วยให้การเรียนรู้ภาษาเป็นไปอย่างธรรมชาติ เพราะกิจกรรมการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารจะช่วยให้ผู้เรียนได้ฝึกการใช้ภาษา

4. กิจกรรมการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารจะช่วยสร้างสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมและเหมาะสมกับการเรียนรู้ของผู้เรียนโดยจะช่วยให้ผู้เรียนได้ฝึกการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารอย่างเป็นธรรมชาติ

จอห์นสัน (Johnson. 1981 อ้างอิงจาก บุษบง ปรีตวงศากร. 2547: 10) ได้แบ่งกิจกรรมการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารออกเป็น 5 ประเภท ดังนี้ 1) การถ่ายโอนข้อมูล (The Information Transfer Principle) 2) การเติมข้อมูลที่ขาดหายไปให้สมบูรณ์ (The Information Gap Principle) 3) การปะติดปะต่อข้อมูลให้สมบูรณ์ (The Jigsaw Principle) 4) การพึ่งพาอาศัยข้อมูลของกันและกัน (The Task Dependency Principle) 5) การแก้ไขข้อมูลให้ถูกต้องตามเนื้อหา (The Correction for Content Principle)

อย่างไรก็ตาม ลิตเติลวูด (Littlewood. 1983: 20-21) ได้แบ่งกิจกรรมการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารออกเป็น 2 ประเภท ดังนี้

1. กิจกรรมการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารตามวัตถุประสงค์ (Functional Communication Activities) เป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนต้องใช้ภาษาให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนด โดยครูต้องกำหนดสถานการณ์ให้ผู้เรียนเกิดความจำเป็นที่จะต้องใช้ภาษาในลักษณะต่างๆ ตัวอย่างกิจกรรมดังกล่าว เช่น 1) การแลกเปลี่ยนข้อมูลในวงจำกัด (Sharing Information with Restricted Cooperation) เป็นกิจกรรมที่ต้องแลกเปลี่ยนข้อมูลของแต่ละฝ่ายด้วยการถามตอบ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครบถ้วนโดยตอบเฉพาะคำถามที่กำหนดไว้เท่านั้น 2) การแลกเปลี่ยนข้อมูลในวงกว้าง (Sharing Information with Unrestricted Cooperation) เป็นกิจกรรมที่ต้องแลกเปลี่ยนข้อมูลของแต่ละฝ่ายด้วยการถามตอบ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครบถ้วนโดยผู้เรียนมีอิสระในการใช้ภาษาซึ่งผู้เรียนสามารถใช้วิธีอะไรก็ได้เพื่อให้ได้ข้อมูลมาตามที่ตนเห็นว่าเหมาะสม 3) กิจกรรมการแลกเปลี่ยนข้อมูลและการหาข้อสรุปข้อมูล (Sharing and Processing Information) เป็นกิจกรรมแลกเปลี่ยนข้อมูลของแต่ละฝ่ายจนได้ภาพรวมของข้อมูลเหมือนกับการต่อจิ๊กซอว์ (Jigsaw) จากนั้นนำข้อมูลดังกล่าวไปใช้แก้ปัญหาหรือหาข้อสรุปตามที่ผู้สอนต้องการ 4) กิจกรรมการหาข้อสรุปจากข้อมูล (Processing Information) เป็นกิจกรรมที่จะต้องนำข้อมูลมาอภิปรายหรือประเมินร่วมกัน เพื่อใช้ในการตัดสินใจหรือแก้ปัญหาอย่างใดอย่างหนึ่ง

2. กิจกรรมการใช้ภาษาเพื่อปฏิสัมพันธ์ในสังคม (Social Interaction) เป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนต้องใช้ภาษาในการสื่อสารให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนด และใช้ภาษาในการสื่อสารได้อย่างเหมาะสมกับบริบท โดยครูจะกำหนดสถานการณ์และบทบาทให้ผู้เรียนมีโอกาสฝึกใช้ภาษาใกล้เคียงกับชีวิตจริงตัวอย่างกิจกรรมดังกล่าว เช่น 1) การแสดงบทบาทสมมติ (Role Play) เป็นการแสดงตามบทบาทสมมติจากสถานการณ์ที่ใกล้เคียงกับความเป็นจริง โดยให้ผู้เรียนสวมบทบาทนั้นและแสดงพฤติกรรมไปตามความรู้สึก อารมณ์ และเจตคติที่ผู้เรียนสวมบทบาทในสถานการณ์นั้น ๆ 2) กิจกรรมสถานการณ์จำลอง (Simulation) เป็นการจำลองสถานการณ์ที่เหมือนและใกล้เคียงกับความจริงมากที่สุด โดยให้ผู้เรียนเข้าไปอยู่ในสถานการณ์นั้นและใช้ข้อมูลในการตัดสินใจและแก้ปัญหาต่างๆ 3) กิจกรรมการแสดงละคร (Acting) เป็นการใช้ละครเป็นสื่อกลางในการเรียนรู้ โดยผู้เรียนจะแสดงตามบท

ละครที่กำหนดไว้) กิจกรรมการแสดงสด (Improvisation) เป็นการแสดงในบทบาทและสถานการณ์ที่ไม่คาดคิด โดยผู้เรียนจะต้องใช้ภาษาตอบสนองต่อบทบาทและสถานการณ์อย่างไม่ทันตั้งตัว

นอกจากนี้ ลิตเติลวูด (Littlewood. 1983: 45-49) ได้เสนอแนะให้ใช้ห้องเรียนตามบริบททางสังคม เพื่อให้ผู้เรียนได้ฝึกใช้ภาษาในเรื่องใกล้ตัวและอยู่ในสถานการณ์ที่ผู้เรียนคุ้นเคย โดยผู้เรียนและครูจะใช้ภาษาต่างในการสื่อสารกันในห้องเรียน ทั้งผู้เรียนกับผู้เรียน และผู้เรียนกับครู โดยครูจะต้องระลึกร่วมว่าการสื่อสารกันเป็นภาษาต่างประเทศมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ผู้เรียนได้ฝึกใช้ภาษาในการสื่อสาร ดังนั้นครูควรจะเป็นผู้แนะแนวทางหรือกระตุ้นให้ผู้เรียนสนทนา ไม่ใช่ครูเป็นผู้สนทนาเองคนเดียว

จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่าการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารมีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาสามมิติของภาษาเป็นสำคัญซึ่งเหมาะสำหรับผู้เรียนที่ไม่ได้ใช้ภาษาไทยเป็นภาษาแรกในการสื่อสาร และไม่ได้ใช้ภาษาไทยเป็นภาษาที่สองหรือไม่ได้ใช้ภาษาไทยเป็นภาษาราชการโดยใช้กิจกรรมการสอนที่จะทำให้ผู้เรียนได้ฝึกฝนการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร มีแรงจูงใจและเกิดการเรียนรู้ภาษาอย่างเป็นธรรมชาติ ตลอดจนสร้างสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมและเหมาะสมในการเรียนรู้

2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารจำแนกเป็น 2 ด้าน คือ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสอนภาษาตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร และการศึกษาความต้องการในการเรียนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ

2.2.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร

อารยา วานิลทิพย์ (2550) ได้ศึกษาผลของการจัดประสบการณ์ภาษาอังกฤษตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารที่มีต่อความเข้าใจคำศัพท์สำหรับเด็กอนุบาล ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กรุงเทพมหานคร โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาผลของการจัดประสบการณ์ภาษาอังกฤษตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารที่มีต่อความเข้าใจคำศัพท์สำหรับเด็กอนุบาล 3 ด้าน ได้แก่ การปฏิบัติตามคำสั่ง การจัดกระทำวัตถุ การพูดโต้ตอบ และ 2) ศึกษาความพึงพอใจในการเรียนภาษาอังกฤษ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ เด็กอายุ 5 - 6 ปี โรงเรียนพิบูลย์อุปถัมภ์ จำนวน 58 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลองที่ใช้การจัดประสบการณ์ภาษาอังกฤษตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร จำนวน 29 คน และกลุ่มควบคุมที่ใช้การจัดประสบการณ์ภาษาอังกฤษแบบปกติ จำนวน 29 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบทดสอบความเข้าใจคำศัพท์สำหรับเด็กอนุบาล แบบประเมินความพึงพอใจในการเรียนภาษาอังกฤษ ผลการวิจัยพบว่าหลังการทดลอง กลุ่มทดลองมีความเข้าใจคำศัพท์สูงกว่ากลุ่มควบคุมและมีความพึงพอใจในการเรียนภาษาอังกฤษมาก

กันทิมา จันทรสองสี (2551) ได้ศึกษาผลการจัดการเรียนรู้ที่มีต่อการอ่านเพื่อความเข้าใจและแรงจูงใจในการอ่านภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยการจัดการเรียนรู้การอ่านตามแนวการสอนมหภาษาและการจัดการเรียนรู้การอ่านตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาดัชนีประสิทธิผลและพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ตามวิธีการเรียนรู้การอ่านตามแนวการสอนมหภาคกับ

การสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 70/70 2) เปรียบเทียบความเข้าใจและศึกษาแรงจูงใจในการอ่านภาษาอังกฤษตามวิธีการจัดการเรียนรู้การตามแนวการสอนมหภาคกับการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร และ 3) เพื่อศึกษาผลการใช้แผนการจัดการเรียนรู้ การอ่านตามแนวการสอนมหภาคกับการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านทุ่งจันทน์ จังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 34 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลองที่ 1 จำนวน 17 คน และกลุ่มทดลองที่ 2 จำนวน 17 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้ตามแนวการสอนมหภาคกับการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร แบบทดสอบวัดความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษ และแบบสอบถามวัดแรงจูงใจในการอ่านภาษาอังกฤษ ผลการวิจัยพบว่าแผนการจัดการเรียนรู้ตามแนวการสอนมหภาคกับการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารมีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ นักเรียนที่เรียนโดยวิธีการจัดการเรียนรู้การอ่านตามแนวการสอนมหภาคกับการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารมีแรงจูงใจในการอ่านภาษาอังกฤษเพิ่มขึ้น และนักเรียนที่เรียนโดยการจัดการเรียนรู้ตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารมีความเข้าใจและมีแรงจูงใจในการอ่านภาษาอังกฤษสูงกว่านักเรียนที่เรียนโดยการจัดการเรียนรู้ตามแนวการสอนมหภาค

รัตน์ คงน้อย (2551) ได้พัฒนากิจกรรมการเรียนรู้วิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้วิธีสอนตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนากิจกรรมการเรียนรู้วิชาภาษาอังกฤษ 2) ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษโดยใช้วิธีสอนตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร และ 3) ศึกษาความคิดเห็นนักเรียนที่เรียนวิชาภาษาอังกฤษโดยใช้วิธีสอนตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนห้วยเม็กราษฎร์นุกูล จำนวน 25 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้ แบบบันทึกพฤติกรรมกรเรียนรู้ แบบบันทึกพฤติกรรมกรจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ แบบแสดงความคิดเห็น แบบทดสอบท้ายวงจร แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ ผลการวิจัยพบว่า การจัดการกิจกรรมการเรียนการสอนมี 3 ขั้นตอน คือ ขั้นนำเสนอเนื้อหา ขั้นฝึกและขั้นนำภาษาไปใช้เพื่อการสื่อสาร นักเรียนที่เรียนวิชาภาษาอังกฤษโดยใช้วิธีสอนตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดและมีความสนุกสนาน มั่นใจในตนเอง กล้าแสดงออก รู้สึกภูมิใจที่สามารถฟัง พูด อ่าน และเขียนภาษาอังกฤษได้ นอกจากนี้การทำกิจกรรมกลุ่มยังช่วยให้นักเรียนมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อเพื่อนและมีทัศนคติที่ดีต่อวิชาภาษาอังกฤษมากขึ้น

แสงจันทร์ กะลาม (2551) ได้ศึกษาความสามารถด้านการเขียนภาษาอังกฤษเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการสอนตามขั้นตอนการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารโดยใช้ขั้นตอน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการเขียนภาษาอังกฤษเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนที่ได้รับการสอนตามขั้นตอนการสอนเพื่อการสื่อสารโดยใช้ขั้นตอน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในงานวิจัย คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนลำปลายมาศพัฒนา จำนวน 29 คน เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัยได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้ แบบทดสอบวัดความสามารถด้านการเขียนภาษาอังกฤษเชิงสร้างสรรค์ ผลการวิจัยพบว่านักเรียนมีความสามารถด้านการเขียนสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด

ฮาดี๊ะ ดินามอ (2553) ได้ศึกษาความสามารถในการฟัง-พูดภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยวิธีการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารตามแนวคิดของคิธ จอห์นสัน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาความสามารถในการฟังภาษาอังกฤษ โดยวิธีการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารตามแนวคิดของคิธ จอห์นสัน

2) ศึกษาความสามารถในการพูดภาษาอังกฤษ โดยวิธีการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารตามแนวคิดของคิธ จอห์นสัน และ 3) ศึกษาความสัมพันธ์ของความสามารถในการฟังกับความสามารถในการพูดภาษาอังกฤษ โดยวิธีการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารตามแนวคิดของคิธ จอห์นสัน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนดารุสสลาม จังหวัดนราธิวาส จำนวน 42 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้ แบบประเมินความสามารถในการฟัง-พูด แบบทดสอบวัดความสามารถในการฟัง และแบบทดสอบความสามารถในการพูด ผลการวิจัยพบว่านักเรียนมีความสามารถในการฟัง-พูดภาษาอังกฤษโดยวิธีการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารตามแนวคิดของคิธ จอห์นสันหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนและยังมีความสามารถในการฟัง-พูดภาษาอังกฤษสัมพันธ์กันในเชิงบวก

กฤษฎา เมืองโคตร (2553) ได้พัฒนาการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้รูปแบบการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) สร้างแผนการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษที่ใช้รูปแบบการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร และ 2) ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษที่ใช้รูปแบบการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านใหม่สามัคคี จังหวัดตาก จำนวน 20 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษที่ใช้รูปแบบการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร และแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้คำศัพท์ ผลการวิจัยพบว่าแผนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นประกอบด้วย 3 ขั้นตอนคือ ขั้นนำเสนอเนื้อหา ขั้นการฝึก และขั้นการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร ซึ่งสามารถพัฒนาการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษของนักเรียนได้ และนักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านการเรียนรู้คำศัพท์หลังการเรียนโดยใช้รูปแบบการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้

อย่างไรก็ตาม นอกจากงานวิจัยด้านการสอนภาษาอังกฤษที่ใช้แนวคิดการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารไปประยุกต์ใช้กับการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษแล้ว ผู้วิจัยยังพบว่า มีงานวิจัยเกี่ยวกับการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศตามแนวการสอนภาษาเพื่อการด้วย แม้ว่าชื่องานวิจัยดังกล่าวจะไม่ได้ระบุไว้โดยตรง ยกตัวอย่างเช่น

เงิน ซี เออ (Chen Xi Er, 2555) ได้ศึกษาแบบเรียนการสอนวัฒนธรรมไทย 4 ภาค สำหรับนักศึกษาจีน ที่ศึกษาวิชาเอกภาษาไทยชั้นปีที่ 3 มหาวิทยาลัยวงวาลี สาธารณรัฐประชาชนจีน โดยแต่ละภาคจะประกอบไปด้วยแผนการสอน ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับภาคนั้นๆ แบบฝึกหัด แบบทดสอบท้ายบทเรียน และแบบทดสอบเมื่อผู้เรียนเรียนครบทั้ง 4 ภาค ทั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำแบบเรียนไปทดลองกับกลุ่มประชากร ให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่านตรวจสอบ และนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 25 คน รวมทั้งหาประสิทธิภาพของแบบเรียนตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้คือ 80/80 ผลการวิจัยพบว่า แบบเรียนการสอนวัฒนธรรมไทย 4 ภาคสำหรับชาวจีน มีประสิทธิภาพ 86/86.90 มากกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ และมีผลสัมฤทธิ์สามารถนำไปใช้สอนได้จริง

ชนิษฐา ขจรชีพ (2557) ได้ศึกษาแบบเรียนสนทนาภาษาไทยเบื้องต้นสำหรับผู้เรียนชาวจีน และหาประสิทธิภาพของแบบเรียนดังกล่าวตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้คือ 80/80 โดยใช้ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาจีนชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า แบบเรียนสนทนาภาษาไทย

เบื้องต้นสำหรับผู้เรียนชาวจีนมีประสิทธิภาพ 89.40/86.00 มากกว่าเกณฑ์ที่กำหนด แสดงให้เห็นว่า แบบเรียนดังกล่าวมีประสิทธิภาพและสามารถนำไปใช้ได้จริง

พราว พาหอม (2557) ได้ศึกษาแบบเรียนภาษาไทยเชิงวัฒนธรรม เรื่อง “ข้าวกับวิถีชีวิตไทย” สำหรับผู้เรียนชาวต่างประเทศ และหาประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้คือ 80/80 รวมทั้งยังเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนก่อนเรียนและหลังเรียน โดยแบบเรียนที่สร้างขึ้นประกอบด้วยบทเรียนจำนวน 5 บท ได้แก่ ข้าวกับวิถีชีวิตไทย ข้าวกับพิธีกรรมและประเพณีไทย ข้าวกับบทเพลงไทย ข้าวกับนิทานไทย ข้าวกับภาชนะสำนวนไทย ผู้วิจัยนำไปใช้ทดลองกับกลุ่มตัวอย่างคือ นักศึกษาชาวจีน คณะบริหารธุรกิจ สาขาขนส่งระหว่างประเทศ มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต จำนวน 10 คน ผลการวิจัยพบว่า แบบเรียนภาษาไทยเชิงวัฒนธรรม เรื่อง “ข้าวกับวิถีชีวิตไทย” สำหรับผู้เรียนชาวต่างประเทศมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 87.40/85.67 เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐาน ส่วนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่าแบบเรียนนี้สามารถนำไปใช้ประกอบการเรียนการสอนได้จริงอย่างมีประสิทธิภาพ

บุษรา อวนศรี (2557) ได้ศึกษาแบบเรียนภาษาไทยเพื่อการสัมภาษณ์งานเบื้องต้นสำหรับผู้เรียนชาวต่างประเทศ และวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนก่อนเรียนและหลังเรียน โดยนำแบบเรียนดังกล่าวไปทดลองใช้กับผู้เรียนชาวต่างประเทศที่กำลังศึกษาอยู่ชั้นปีที่ 4 สาขาวิชาภาษาไทยสำหรับชาวต่างประเทศ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต วิทยาเขตร่มเกล้า ภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2556 จำนวน 10 คน ผลการวิจัยพบว่า แบบเรียนภาษาไทยเพื่อการสัมภาษณ์งานเบื้องต้นสำหรับผู้เรียนชาวต่างประเทศมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนด และความรู้ความเข้าใจของผู้เรียนกลุ่มตัวอย่างหลังการใช้แบบเรียนดีกว่าก่อนการใช้แบบเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สรุปได้ว่า แนวคิดการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารสามารถนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนภาษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ กล่าวคือ ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจภาษาต่างประเทศนั้นๆ ได้เป็นอย่างดีและมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียนภาษาต่างประเทศ รวมทั้งผู้เรียนยังมีแรงจูงใจและมีความมั่นใจในการใช้ภาษามากยิ่งขึ้น นอกจากนี้งานวิจัยเกี่ยวกับการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร แม้ว่าชื่องานวิจัยดังกล่าวจะไม่ได้รับไว้โดยตรง แต่ผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับแนวคิดการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร กล่าวคือ ได้แบบเรียนที่ใช้ฝึกฝนการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร เช่น การสนทนาและการสัมภาษณ์ รวมทั้งยังได้แบบเรียนที่ใช้ฝึกฝนการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารผ่านวัฒนธรรมด้วย

2.2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาความต้องการในการเรียนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ

จิตติญา แสงมณี (2546) ได้ศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางในการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย สำหรับนักเรียนชาวต่างประเทศ โรงเรียนนานาชาติเชียงใหม่ เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษามี 2 ชนิด คือ 1) แบบสัมภาษณ์ จำนวน 2 ชุด ชุดแรกเป็นแบบสัมภาษณ์นักเรียนชาวต่างประเทศ โรงเรียนนานาชาติเชียงใหม่ ซึ่งแบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 รายละเอียดเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ สัญชาติ ของบิดามารดา ระดับการเรียนวิชาภาษาไทย ภาษาที่นักเรียนใช้เป็นภาษาที่หนึ่งและภาษาที่สอง ระยะเวลาที่

นักเรียนอาศัยอยู่ในประเทศไทย การเรียนภาษาไทยก่อนที่จะมาเรียนในโรงเรียนนานาชาติเชียงใหม่ การเรียนภาษาไทยเพิ่มเติมนอกจากเรียนที่โรงเรียน และระดับผลการเรียนวิชาภาษาไทยในเทอมที่ผ่านมา ตอนที่ 2 ปัญหาและแนวทางแก้ไขในการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย ได้แก่ ด้านเนื้อหาและการนำไปใช้ ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านความต้องการในการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย ชุดที่สองเป็นแบบสัมภาษณ์สำหรับครูผู้สอน ผู้บริหาร และผู้ปกครอง ซึ่งเป็นแบบสัมภาษณ์ที่นำปัญหาและแนวทางที่นักเรียนได้เสนอแนะมาสร้างเป็นคำถามเพื่อขอความคิดเห็นจากครูผู้สอน ผู้บริหาร และผู้ปกครอง 2) แบบวัดความรู้ความสามารถทางภาษาไทยของผู้เรียน ซึ่งแบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 วัดความรู้ความสามารถในการฟังและพูด ตอนที่ 2 วัดความรู้ความสามารถในการอ่านและการเขียน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ นำเสนอข้อมูลใช้ตารางประกอบคำบรรยาย ผลการศึกษาพบว่า 1) เนื้อหาค่อนข้างง่ายสำหรับนักเรียนระดับกลาง นักเรียนส่วนใหญ่มีปัญหาด้านการออกเสียง การเรียงคำให้เป็นประโยค การนำความรู้ไปใช้กับบุคคลในครอบครัวและเพื่อนคนไทย ยังน้อยอยู่โดยเฉพาะนักเรียนระดับชั้นต้น 2) นักเรียนส่วนใหญ่เห็นว่าการใช้สื่อในการสอนค่อนข้างน้อย กิจกรรมในห้องเรียนไม่น่าสนใจ และไม่ได้เน้นการสื่อสารตามสถานการณ์จริง 3) นักเรียนระดับต้นมีความต้องการเกี่ยวกับการไปทัศนศึกษา กีฬาและงานอดิเรก สัตว์และการนับเลข ผลไม้และอาหาร และการซื้อของ 4) ในด้านทักษะการฟังและการพูดนักเรียนระดับต้นสามารถตอบคำถามได้ร้อยละ 50 นักเรียนระดับกลางสามารถตอบคำถามได้ทุกข้อ ด้านทักษะการอ่านและการเขียนนักเรียนระดับต้นไม่สามารถตอบคำถามได้ นักเรียนระดับกลางส่วนใหญ่ทำได้

ธนพงศ์ สังข์แก้ว (2549) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อชาวต่างประเทศในการเลือกสถาบันภาษาไทยในอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาคือแบบสอบถาม ซึ่งประกอบด้วยรายละเอียด 3 ส่วน คือ 1) ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ กลุ่มอายุ เชื้อชาติ อาชีพ วัตถุประสงค์ของการมาเชียงใหม่ ระยะเวลาที่วางแผนจะพักอยู่ในเชียงใหม่ จำนวนครั้งที่เคยมาจังหวัดเชียงใหม่ สถาบันสอนภาษาไทยที่เรียนอยู่ เหตุผลที่ตัดสินใจเรียนภาษาไทย เหตุผลที่ตัดสินใจเลือกสถาบันที่เรียนอยู่ แหล่งที่ทำให้รู้จักสถาบันที่เรียนอยู่ 2) ปัจจัยส่วนประสมการตลาดบริการที่มีผลต่อชาวต่างประเทศในการตัดสินใจเลือกใช้บริการสถาบันสอนภาษาไทยในอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ได้แก่ ข้อมูลเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ ข้อมูลเกี่ยวกับราคา ข้อมูลเกี่ยวกับการส่งเสริมการตลาด ข้อมูลเกี่ยวกับบุคลากร ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดจำหน่าย ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะทางกายภาพของสถาบัน ข้อมูลเกี่ยวกับกระบวนการให้บริการ ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกสถาบันสอนภาษาไทยมากที่สุด 3) ปัญหาและข้อเสนอแนะ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) และค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Arithmetic Mean) ผลการศึกษาพบว่าชาวต่างประเทศส่วนใหญ่ตัดสินใจเรียนภาษาไทยเพราะต้องการเข้าใจและสื่อสารกับคนไทย เหตุผลในการเลือกสถาบันเคยมีคนเรียนที่สถาบันมาก่อนมากที่สุดและพิจารณาจากปัจจัยด้านผลิตภัณฑ์มากที่สุด ปัจจัยด้านผลิตภัณฑ์ที่สำคัญเป็นอันดับแรกคือสถาบันมีการสอนพูดภาษาไทย ปัจจัยด้านบุคลากรที่สำคัญเป็นอันดับแรกคือพนักงานต้อนรับและประชาสัมพันธ์เป็นมิตร ปัจจัยด้านราคาที่สำคัญเป็นอันดับแรกคือระบุค่าเรียนให้ชัดเจน ปัจจัยที่ส่งเสริมด้านการตลาดที่สำคัญเป็นอันดับแรกคือหา

เจอง่ายในอินเทอร์เน็ต ปัจจัยด้านการจัดจำหน่ายที่สำคัญเป็นอันดับแรกคือสามารถลงทะเบียนเรียนและจองชั่วโมงเรียนที่สถาบันได้โดยตรง ปัจจัยด้านสิ่งเสนอทางกายภาพที่สำคัญเป็นอันดับแรกคือสถานที่สะอาด ปัจจัยด้านกระบวนการให้บริการที่สำคัญเป็นอันดับแรกคือการเก็บข้อมูลความก้าวหน้าของนักเรียน ปัญหาที่พบมากที่สุดคือปัญหาด้านผลิตภัณฑ์

กนกกาญจน์ จันทรร้อย (2554) ได้ศึกษาเจตคติและความต้องการของผู้เรียนภาษาไทยชาวญี่ปุ่น เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาคือแบบสอบถามเจตคติและความต้องการ ซึ่งแบ่งเป็น 3 ตอน คือ 1) ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ วุฒิ การศึกษา อาชีพ ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในประเทศไทย ระยะเวลาในการเรียนภาษาไทย 2) แบบสอบถามเจตคติของผู้เรียนภาษาไทยชาวญี่ปุ่น ได้แก่ ด้านความสำคัญของการเรียนภาษาไทย ด้านวิธีการสอน ด้านเนื้อหาวิชา ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านทรัพยากรเพื่อการเรียนการสอน 3) แบบสอบถามความต้องการในการเรียนภาษาไทย ซึ่งมีความมุ่งหมายที่ศึกษา ได้แก่ ด้านความสำคัญของการเรียนภาษาไทย ด้านวิธีการสอน ด้านเนื้อหาวิชา ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านทรัพยากรเพื่อการเรียนการสอน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการแจกแจงค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ผลการวิจัยพบว่า 1) ผู้เรียนมีเจตคติอยู่ในระดับที่ดีในด้านเนื้อหาวิชา มากที่สุด รองลงมาคือ ด้านวิธีสอน ด้านความสำคัญของการเรียนภาษาไทย ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน และด้านทรัพยากรเพื่อการเรียนการสอนตามลำดับ 2) ความต้องการในการเรียนภาษาไทยแบ่งออกเป็น 6 ประเภท ดังนี้ ผู้เรียนต้องการเรียนภาษาไทย 6 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ ชอบวิธีการสอนแบบเผชิญสถานการณ์จริงมากที่สุด ต้องการเรียนสนทนาภาษาไทยมากที่สุด ชอบทำกิจกรรมภาษาไทยแบบเป็นกลุ่มแต่ไม่ต้องการให้แบ่งกลุ่มตามอายุของผู้เรียน ต้องการสื่อการสอนที่เป็นรูปภาพมากที่สุด ต้องการให้ผู้สอนนำบัตรภาพและคำศัพท์ภาษาไทยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนขณะนั้นมาตกแต่งห้องเรียนมากที่สุด ต้องการแบบเรียนที่มีเนื้อหาเข้าใจง่ายมากที่สุด ชอบเรียนกับครูเพศชายและเพศหญิงซึ่งมีคุณสมบัติคือมีความรู้ทั้งภาษาไทยและภาษาญี่ปุ่น และต้องการให้อธิบายบทเรียนเป็นภาษาไทยและภาษาญี่ปุ่นควบคู่กัน

ศิศาภรณ์ เล่าชู (2554) ได้ศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาจีนต่อหลักสูตรบริหารธุรกิจ แขนงธุรกิจระหว่างประเทศที่จัดการเรียนการสอนด้วยภาษาไทย ของมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา คือแบบสอบถาม ซึ่งแบ่งเป็น 3 ตอน คือ 1) แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เช่น เพศ ชั้นปีที่ศึกษา ระดับคะแนนเฉลี่ยสะสม 2) แบบสอบถามความคิดเห็นของนักศึกษจีนต่อหลักสูตรบริหารธุรกิจ แขนงธุรกิจระหว่างประเทศที่จัดการเรียนการสอนด้วยภาษาไทย ของมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต 6 ด้าน ได้แก่ ด้านหลักสูตร ด้านอาจารย์ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านนักศึกษา ด้านการวัดและประเมินผล ด้านปัจจัยเกื้อหนุนการเรียนการสอน 3) แบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับหลักสูตรที่มีการเรียนการสอนภาษาไทย ของมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Arithmetic Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ผลการวิจัยพบว่า 1) นักศึกษาจีนแสดงความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นแต่ละด้านพบว่ามีความคิดเห็นในระดับปานกลางทุกด้าน 2) นักศึกษาจีนเพศชายและหญิงมีความคิดเห็นต่อหลักสูตร โดยภาพรวมมีความแตกต่างกันอย่างมี

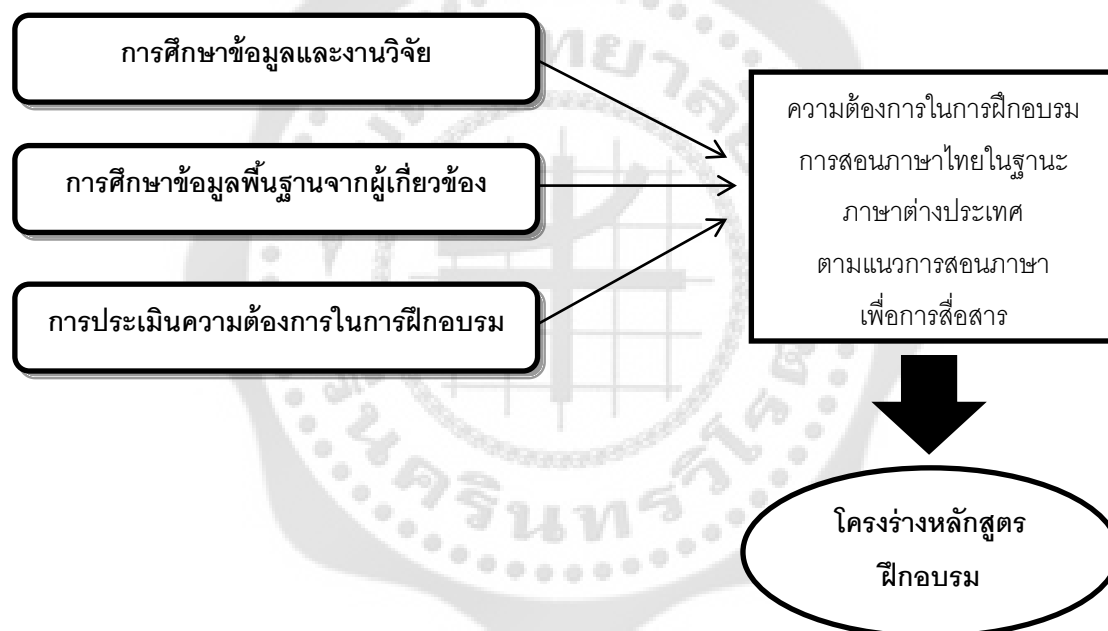
นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และเมื่อพิจารณาแต่ละด้านพบว่าด้านหลักสูตร ด้านอาจารย์ ด้านการจัดกิจกรรม การเรียนการสอน และด้านนักศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ส่วนด้านการวัดและ ประเมินผล และด้านปัจจัยเกื้อหนุนการเรียนการสอนไม่พบความแตกต่าง 3) นักศึกษาชั้นปีที่ 3 และ 4 มีความคิดเห็นในภาพรวมไม่ต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ทุกด้านไม่พบความต่าง 4) นักศึกษาชั้นที่มี ระดับคะแนนเฉลี่ยสะสมต่างกัน มีความคิดเห็นในภาพรวมไม่ต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ทุกด้านไม่พบ ความต่าง

โสพิทา สุขช่วย ทองบุญ (2555) ศึกษาความต้องการและแรงจูงใจในการเรียนภาษาไทยของครูชาว ต่างประเทศในจังหวัดภูเก็ต เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาคือแบบสอบถาม แบ่งเป็น 5 ตอน คือ 1) ข้อมูลทั่วไปของ ผู้ตอบแบบสอบถาม 2) พื้นฐานภาษาไทยของผู้ตอบแบบสอบถาม 3) ความต้องการในการเรียนภาษาไทย ได้แก่ ความต้องการในด้านผู้เรียน ความต้องการในด้านผู้สอน 4) แรงจูงใจในการเรียนภาษาไทย ได้แก่ แรงจูงใจของ ผู้เรียน ปัจจัยที่มีผลต่อแรงจูงใจในการเรียนภาษาไทย ความคิดเห็นอื่นๆเกี่ยวกับความต้องการและแรงจูงใจในการ เรียนภาษาไทย วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา (Descriptive Analysis) ผลการวิจัยพบว่า 1) ความต้องการในการเรียนส่วนมากมีวัตถุประสงค์เพื่อการสื่อสารในชีวิตประจำวันในทักษะทั้ง 4 ด้าน คือ การฟัง พูด อ่าน เขียน ในระดับต้น แบบมีชั้นเรียน ระยะเวลา 60 – 240 ชั่วโมง โดยมีครูผู้สอนเป็นคนไทยที่มี ประสบการณ์การสอนและสามารถสื่อสารภาษาอังกฤษได้ ด้านหลักสูตรควรมีเนื้อหาเป็นประโยชน์กับการ ปฏิบัติงาน มีกิจกรรมเกี่ยวกับวัฒนธรรมไทย การทัศนศึกษา และควรทดสอบวัดระดับก่อนเรียน 2) แรงจูงใจใน การเรียนภาษาไทยในระดับมากที่สุด คือ แรงจูงใจด้านสังคม และแรงจูงใจมุ่งพัฒนาตนเอง นอกจากนี้ยังพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อแรงจูงใจที่สำคัญตามลำดับคือความจำเป็นในการใช้ภาษาไทย โอกาสฝึกฝนภาษาไทยกับเจ้าของ ภาษา ภาระงานที่ได้รับมอบหมาย และค่าเล่าเรียน

อัจฉริยา เพ็ชรอินทร์ (2555) ได้ศึกษาความต้องการการเรียนรู้ทักษะการฟังและการพูดภาษาไทย ของ ครูชาวต่างชาติในโรงเรียนนานาชาติ เขตกรุงเทพมหานคร เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาคือแบบสอบถาม แบ่งเป็น 2 ตอน คือ 1) ข้อมูลส่วนตัว ได้แก่ เพศ อายุ จุดประสงค์ในการเรียนภาษาไทย นิสัยและพฤติกรรมการเรียนรู้ของ ผู้เรียน 2) ความต้องการในการเรียนรู้ ได้แก่ ด้านเนื้อหาวิชา ด้านรูปแบบกิจกรรมและประสบการณ์เรียนรู้ ด้าน คุณสมบัติครูผู้สอน ด้านการจัดการเวลาและชั้นเรียน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ ตารางแจกแจงร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Arithmetic Mean) ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน (Standard Deviation) วิเคราะห์ข้อมูลเชิงอนุมาน (Inferential Statistic) ด้วยสถิติวิเคราะห์ค่าที (Independent Sample t-test) สถิติวิเคราะห์ค่าเอฟ (F-test) ผลการวิจัยพบว่า ความต้องการการเรียนรู้ทักษะ การฟังและการพูดภาษาไทยของครูชาวต่างชาติ ในด้านเนื้อหาและรูปแบบกิจกรรมการเรียนรู้ในระดับมาก ด้าน คุณสมบัติผู้สอนอยู่ในระดับมากที่สุด ด้านการจัดการชั้นเรียนอยู่ในระดับปานกลาง ความแตกต่างส่วนบุคคลกับ ความต้องการการเรียนรู้การฟังและการพูดภาษาไทยของครูชาวต่างชาติในโรงเรียนนานาชาติ มีความแตกต่างอย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากการศึกษางานวิจัยเกี่ยวกับการศึกษาความต้องการพบว่า เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาความต้องการมีอยู่ 3 ประเภท คือ แบบสัมภาษณ์ แบบสอบถาม และแบบวัดความรู้ โดยข้อมูลที่ใช้ในการศึกษามีประเด็นดังนี้ ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มเป้าหมาย ปัญหาและแนวทางการแก้ไข เจตคติ ความคิดเห็น ความต้องการ และแรงจูงใจ นอกจากนี้ยังมีลักษณะการใช้เครื่องมือกับกลุ่มเป้าหมายดังนี้ 1) กลุ่มเป้าหมายที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง 2) กลุ่มเป้าหมายที่เป็นกลุ่มที่เกี่ยวข้อง นอกจากนี้พบว่าบางเครื่องมือเกิดจากการนำผลจากเครื่องมือชิ้นที่ 1 และชิ้นที่ 2 มาเป็นข้อมูลพื้นฐานในการสร้างเครื่องมืออีกชิ้น

สำหรับการวิจัยเรื่องการศึกษาความต้องการในการฝึกอบรมการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร ของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จะดำเนินการ 3 ขั้นตอน คือ การศึกษาข้อมูลเอกสารและงานวิจัย การศึกษาข้อมูลพื้นฐานจากผู้เกี่ยวข้อง และการประเมินความต้องการในการฝึกอบรม ตามภาพประกอบ 7 ดังนี้

ภาพประกอบ 7 กรอบแนวคิดการศึกษาความต้องการในการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยเรื่องการศึกษาความต้องการในการฝึกอบรมการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ ตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร ของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการวิจัยและพัฒนา (Research and Development: R&D) ที่ผู้วิจัยสังเคราะห์ขึ้น แบ่งออกเป็น 4 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน ขั้นตอนที่ 2 การจัดทำร่างหลักสูตร ขั้นตอนที่ 3 การทดลองใช้หลักสูตร และขั้นตอนที่ 4 การประเมินและปรับปรุงแก้ไขหลักสูตร ทั้งนี้การศึกษาความต้องการดังกล่าว จัดอยู่ในขั้นตอนที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน ซึ่งมี 3 ประเด็น คือ การศึกษาข้อมูลเอกสารและงานวิจัย การศึกษาข้อมูลพื้นฐานจากผู้เกี่ยวข้อง และการประเมินความต้องการในการฝึกอบรม โดยมีรายละเอียดในการดำเนินการศึกษาค้นคว้า ดังนี้

1. การกำหนดประชากรและเลือกกลุ่มตัวอย่าง
2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การจัดกระทำและวิเคราะห์ข้อมูล

1. การกำหนดประชากรและเลือกกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ นิสิตหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ แขนงวิชาภาษาและวรรณคดีไทย และแขนงวิชาภาษาไทยเพื่อการสื่อสารมวลชน จำนวน 199 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ มี 2 กลุ่มคือ

1.2.1 นิสิตระดับปริญญาตรี สาขาวิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ แขนงวิชาภาษาและวรรณคดีไทย ชั้นปีที่ 1 - 4 และแขนงวิชาภาษาไทยเพื่อการสื่อสารมวลชน ชั้นปีที่ 2 - 4 จำนวน 134 คน โดยใช้สูตรคำนวณหาขนาดกลุ่มตัวอย่างของยามานะ $n = \frac{N}{1+N(e)^2}$ (Yamane. 1973, อ้างอิงจาก วรณี แกมเกตุ. 2551: 285) แล้วนำมาเลือกแบบเจาะจงโดยมีหลักเกณฑ์คือ มีความสนใจเข้ารับการฝึกอบรมการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ ตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร จึงได้นิสิตกลุ่มตัวอย่างจำนวน 101 คน

1.2.3 ผู้เกี่ยวข้องจำนวน 3 คน ซึ่งได้จากการเลือกแบบเจาะจงโดยมีหลักเกณฑ์ดังนี้ คนที่ 1 เป็นอาจารย์ประจำหลักสูตรปริญญาตรี สาขาภาษาไทยที่มีประสบการณ์ในการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ

คนที่ 2 เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศที่มีประสบการณ์ในการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ และคนที่ 3 ผู้เชี่ยวชาญด้านแนวคิดการสอนภาษาตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร

2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสัมภาษณ์อย่างมีโครงสร้าง และแบบประเมินความต้องการ ซึ่งมีขั้นตอนในการสร้างดังนี้

2.1 แบบสัมภาษณ์อย่างมีโครงสร้าง

2.1.1 ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบสัมภาษณ์

2.1.2 กำหนดขอบเขต เนื้อหาของการสัมภาษณ์

2.1.3 สร้างแบบสัมภาษณ์ตามขอบเขตเนื้อหาที่กำหนด

2.1.4 นำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างเสร็จเรียบร้อยแล้วเสนออาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์

2.1.5 ปรับปรุงแบบสัมภาษณ์ตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ และให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ด้าน คือ ด้านการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร 1 คน คือ อาจารย์ชนกร ทองประยูร อาจารย์ประจำศูนย์ภาษาและบริการวิชาการ วิทยาลัยนานาชาติเพื่อศึกษาความยั่งยืน มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ 1 คน คือ อาจารย์วุฒินันท์ แก้วจันทร์เกตุ อาจารย์ประจำภาควิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ และด้านการวัดและประเมินผล 1 คน คือ อาจารย์ ดร.ราชันย์ บุญธิมา อาจารย์ประจำภาควิชาบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พิจารณาความเหมาะสมและความสอดคล้อง ทั้งนี้การตรวจสอบมีลักษณะเป็นมาตราส่วน 3 ระดับ คือ

เหมาะสมและสอดคล้อง	ให้คะแนน 1
ไม่แน่ใจ	ให้คะแนน 0
ไม่เหมาะสมและไม่สอดคล้อง	ให้คะแนน -1

การวิเคราะห์ข้อมูลความเหมาะสม ความสอดคล้องของแบบสัมภาษณ์ โดยใช้ดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence: IOC) โดยคำนวณค่าตามสูตร

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

$\sum R$ = ผลรวมคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

N = จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

ถ้าค่า IOC ได้คะแนนตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป ข้อมูลนั้นมีความสอดคล้อง ถ้าได้คะแนนต่ำกว่า 0.5

ต้องปรับปรุง

2.1.6 ปรับปรุงแบบสัมภาษณ์ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

2.1.7 ดำเนินการสัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้อง

2.1.8 วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) แล้วนำเสนอแบบพรรณนาวิเคราะห์

2.2. แบบประเมินความต้องการ

2.2.1 นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาข้อมูลเอกสารและงานวิจัย กับการศึกษาข้อมูลพื้นฐานจากการสัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้อง มาสร้างเป็นแบบประเมินความต้องการในการฝึกอบรม

2.2.2 นำแบบประเมินความต้องการในการฝึกอบรมที่สร้างเสร็จเรียบร้อยแล้วเสนออาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์

2.2.3 ปรับปรุงแบบประเมินความต้องการในการฝึกอบรมตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ และให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ด้าน คือ ด้านการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร 1 คน คือ อาจารย์ชนกร ทองประยูร อาจารย์ประจำศูนย์ภาษาและบริการวิชาการ วิทยาลัยนานาชาติเพื่อศึกษาความยั่งยืน มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ 1 คน คือ อาจารย์วุฒินันท์ แก้วจันทร์เกตุ อาจารย์ประจำภาควิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ และด้านการวัดและประเมินผล 1 คน คือ อาจารย์ ดร.ราชันย์ บุญธิมา อาจารย์ประจำภาควิชาบริหารการศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พิจารณาความเหมาะสมและความสอดคล้อง ทั้งนี้การตรวจสอบมีลักษณะเป็นมาตราส่วน 3 ระดับ คือ

เหมาะสมและสอดคล้อง	ให้คะแนน 1
ไม่แน่ใจ	ให้คะแนน 0
ไม่เหมาะสมและไม่สอดคล้อง	ให้คะแนน -1

การวิเคราะห์ข้อมูลความเหมาะสม ความสอดคล้องของแบบประเมิน โดยใช้ดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence: IOC) โดยคำนวณค่าตามสูตร

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

$\sum R$ = ผลรวมคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ
 N = จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

ถ้าค่า IOC ได้คะแนนตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป ข้อมูลนั้นมีความสอดคล้อง ถ้าได้คะแนนต่ำกว่า 0.5 ต้องปรับปรุง

2.2.4 ปรับปรุงแบบประเมินตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

2.2.5 ดำเนินการจัดเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง

2.2.6 วิเคราะห์ความคิดเห็นและความต้องการ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีวิเคราะห์คำร้อยละ และวิธีวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) แล้วนำเสนอแบบพรรณนาวิเคราะห์

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

3.1 ศึกษาข้อมูลเอกสารและงานวิจัย

การศึกษาข้อมูลเอกสารและงานวิจัย มีจุดประสงค์เพื่อศึกษาและรวบรวมข้อมูล เพื่อใช้เป็นแนวทางในการจัดทำร่างหลักสูตรฝึกอบรมการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ ตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร โดยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม และการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ ตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารดังนี้ แล้วนำมาสังเคราะห์เป็นเครื่องมือในการประเมินความต้องการในการอบรม และกำหนดหัวข้อหลักสูตรฝึกอบรม

3.2 การศึกษาข้อมูลพื้นฐานจากผู้เกี่ยวข้อง

การศึกษาข้อมูลพื้นฐานจากผู้เกี่ยวข้อง มีจุดประสงค์เพื่อรวบรวมข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการกำหนดรายละเอียดของหลักสูตรฝึกอบรมการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ ตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร โดยดำเนินการสัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. อาจารย์ประจำหลักสูตรปริญญาตรี สาขาภาษาไทยที่มีประสบการณ์ในการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ ได้แก่ อาจารย์ ดร.ธันพร เสรีชัยกุล อาจารย์ประจำภาควิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

2. ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศที่มีประสบการณ์ในการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ ได้แก่ รองศาสตราจารย์รุ่งฤดี แผลงศรี อาจารย์ประจำภาควิชาภาษาไทยและภาษาตะวันออก คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

3. ผู้เชี่ยวชาญด้านแนวคิดการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร ได้แก่ รองศาสตราจารย์วรรณกานต์ ลิขิตรัตน์พร อาจารย์ประจำภาควิชาภาษาศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ทั้งนี้ การดำเนินการแบบสัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้องดังกล่าวใช้แบบสัมภาษณ์อย่างมีโครงสร้าง (Structure Interview) ในการเก็บข้อมูล

3.3 การประเมินความต้องการในการฝึกอบรม

การประเมินความต้องการในการฝึกอบรม มีจุดประสงค์เพื่อกำหนดรายละเอียดของหลักสูตรฝึกอบรมการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ ที่ตรงกับความต้องการของกลุ่มตัวอย่างอย่างแท้จริง ด้วยรูปแบบการประเมินความต้องการ (Needs Assessment) เนื่องจากการประเมินในช่วงเริ่มต้นของหลักสูตร โดยดำเนินการประเมินความต้องการในการฝึกอบรมด้วยแบบประเมินที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากข้อมูลที่ได้จากการศึกษาข้อมูลเอกสารและงานวิจัยกับการศึกษาข้อมูลพื้นฐานจากผู้เกี่ยวข้อง

ตาราง 2 สรุปการดำเนินการวิจัย

หัวข้อ	วิธีการ	กลุ่มเป้าหมาย	เครื่องมือ/การวิเคราะห์ข้อมูล
1. การศึกษาข้อมูลเอกสารและงานวิจัย	ศึกษาเอกสารและงานวิจัย	เอกสารและงานวิจัย	วิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) แล้วนำเสนอแบบพรรณนาวิเคราะห์
2. การศึกษาข้อมูลพื้นฐานจากผู้เกี่ยวข้อง	สัมภาษณ์	- อาจารย์ประจำหลักสูตรปริญญาตรี สาขาภาษาไทยที่มีประสบการณ์ในการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ - ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนภาษาไทย ในฐานะภาษาต่างประเทศที่มีประสบการณ์ในการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ - ผู้เชี่ยวชาญด้านแนวคิดการสอน ภาษาเพื่อการสื่อสาร	แบบสัมภาษณ์/ วิเคราะห์ข้อมูล โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) แล้วนำเสนอแบบพรรณนาวิเคราะห์
3. การประเมินความต้องการในการฝึกอบรม	ประเมินความต้องการ	นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ	แบบประเมินความต้องการ / วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ร้อยละ (%) และวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

4.การจัดและกระทำข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อสรุปผลและนำเสนอผลการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยแบ่งการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 3 ขั้นตอน

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาข้อมูลเอกสารและงานวิจัย ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) แล้วนำเสนอแบบพรรณนาวิเคราะห์ แล้วนำมาใช้เป็นแนวทางในการจัดทำร่างหลักสูตรฝึกอบรมการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ ตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร

ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาข้อมูลพื้นฐานจากผู้เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) แล้วนำเสนอแบบพรรณนาวิเคราะห์

ขั้นตอนที่ 3 การประเมินความต้องการในการฝึกอบรม ผู้วิจัยวิเคราะห์ความคิดเห็นและความต้องการในส่วนการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป ได้แก่ สภาพและข้อมูลทั่วไป แขนงวิชา ชั้นปี รูปแบบและวิธีการฝึกอบรมระยะเวลาในการฝึกอบรม ความต้องการในการฝึกอบรม จะใช้การหาค่าร้อยละ $P = \frac{n}{N} \times 100$ เพื่อนำเสนอข้อมูลในเชิงเปรียบเทียบ โดยใช้ ฐานเป็น 100 ในการเปรียบเทียบ และส่วนการวิเคราะห์ระดับความต้องการของเนื้อหาที่จะฝึกอบรมในแต่ละหัวข้อจะใช้ ค่าเฉลี่ยเลขคณิตของข้อมูลที่แจกแจงความถี่ $\bar{X} = \frac{\sum_{i=1}^k f_i X_i}{n}$ เพื่อหาค่ากลางหรือหาค่าตัวแทนระดับความต้องการที่ได้จากผลการสำรวจในแต่ละหัวข้อ เมื่อได้ค่าเฉลี่ยเลขคณิตแล้ว จะหาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน $S.D. = \sqrt{\frac{\sum_{i=1}^k f_i X_i^2}{N} - \left(\frac{\sum_{i=1}^k f_i X_i}{N}\right)^2}$ เพื่อดูการวัดการกระจายของข้อมูลจากค่าเฉลี่ยที่ได้ โดยจะสามารถจัดลำดับเนื้อหาที่ต้องการจะฝึกอบรมจากค่าเฉลี่ยเลขคณิตที่ได้ ซึ่งเป็นตัวแทนความต้องการเนื้อหาแต่ละหัวข้อ

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การนำเสนอผลการศึกษาความต้องการในการฝึกอบรมการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ ตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร ของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการวิจัยและพัฒนา (Research and Development: R&D) โดยการศึกษาความต้องการดังกล่าว เป็นการศึกษาข้อมูลพื้นฐานใน 3 ประเด็น ดังมีรายละเอียดดังนี้

1. การศึกษาข้อมูลเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
2. การศึกษาข้อมูลพื้นฐานจากผู้เกี่ยวข้อง
3. การประเมินความต้องการในการฝึกอบรม

1. การศึกษาข้อมูลเอกสารและงานวิจัย

การศึกษาข้อมูลเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมและการสอนภาษาไทย ในฐานะภาษาต่างประเทศ ตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร ในบทที่ 2 ผู้วิจัยได้ทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมและการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ ตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร พบว่า การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเป็นกระบวนการที่สร้างขึ้นเพื่อเสริมประสิทธิภาพด้านความรู้ ประสิทธิภาพ ทักษะ ความสามารถ ความชำนาญ ตลอดจนการเปลี่ยนแปลงทัศนคติหรือพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ ให้สอดคล้องกับเป้าหมายที่ต้องการในระยะสั้น โดยมีองค์ประกอบที่สำคัญ คือ จุดมุ่งหมายของหลักสูตร เนื้อหาสาระ วิธีจัดการเรียนรู้ สื่อและแหล่งการเรียนรู้ และการประเมินผลการเรียนรู้

ส่วนเทคนิคหรือวิธีการฝึกอบรมแบ่งออกเป็น 2 รูปแบบใหญ่ คือ เทคนิคหรือวิธีการฝึกอบรมที่เน้นวิทยาการเป็นสำคัญ เช่น การบรรยาย การสาธิต การอภิปราย และเทคนิคหรือวิธีการฝึกอบรมที่เน้นผู้เข้าอบรมเป็นสำคัญ เช่น การระดมสมอง การประชุม การแสดงบทบาทสมมติ และการประชุมปฏิบัติการ ทั้งนี้ การตัดสินใจเลือกเทคนิคหรือวิธีการฝึกอบรมแบบใดจะพิจารณาจากวัตถุประสงค์การฝึกอบรม เนื้อหาการฝึกอบรม กลุ่มเป้าหมายในการอบรม สถานที่ในการอบรม สิ่งอำนวยความสะดวกในการอบรม เวลาแต่ละช่วงในการฝึกอบรม และความชำนาญในการใช้เทคนิคหรือวิธีการฝึกอบรมของวิทยากร

นอกจากนี้ ในส่วนของการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ ตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารยังมีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาสมรรถนะทางภาษาเป็นสำคัญ ซึ่งเหมาะสำหรับผู้เรียนที่ไม่ได้ใช้ภาษาไทยเป็นภาษาแรกในการสื่อสาร และไม่ได้ใช้ภาษาไทยเป็นภาษาที่สองหรือไม่ได้ใช้ภาษาไทยเป็นภาษาราชการ การสอนภาษาตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารจะทำให้ผู้เรียนได้ฝึกฝนการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร มีแรงจูงใจและเกิดการเรียนรู้ภาษาอย่างเป็นธรรมชาติ ตลอดจนสร้างสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมและเหมาะสมในการเรียนรู้

ผ่านกิจกรรมการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร คือ กิจกรรมการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารตามวัตถุประสงค์ และกิจกรรมการใช้ภาษาเพื่อปฏิสัมพันธ์ในสังคม

การทบทวนเอกสารและงานวิจัยดังกล่าวเป็นแนวทางให้ผู้วิจัยนำมากำหนดองค์ประกอบของหลักสูตรฝึกอบรม ได้แก่ จุดมุ่งหมายของหลักสูตร เนื้อหาสาระ วิธีการการเรียนรู้ สื่อและแหล่งการเรียนรู้ และการประเมินผลการเรียนรู้ ส่วนการกำหนดเนื้อหาสาระของหลักสูตรฝึกอบรม ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลเอกสารต่างๆ ดังนี้

1. กิ่งแก้ว อารีรักษ์ (2546) ได้แก่ การวัดและประเมินผลทางภาษา
2. นวลทิพย์ เพิ่มเกสร (2556) ได้แก่ ทฤษฎีและวิธีการสอนภาษาไทยสำหรับผู้เรียนชาวต่างประเทศ
3. บำรุง โตรัตน์ (2544) ได้แก่ วิธีสอนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศ
4. พัทยา จิตต์เมตตา (ม.ป.ป.) ได้แก่ แนวคิดการสอนภาษาไทย: ภาษาที่สองให้ชาวต่างชาติ และการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ แนวคิด: เทคนิควิธีสอนโดยใช้ภาษาไทย
5. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ (2558) ได้แก่ ภาษาและภาษาศาสตร์
6. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช (2558) ได้แก่ การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ภาษาอังกฤษ และภาษาไทย 3
7. มีชัย เอี่ยมจินดา (ม.ป.ป.) ได้แก่ หลักภาษาสำหรับครู
8. เมตตา วิวัฒนากุล (2559) ได้แก่ การสื่อสารระหว่างวัฒนธรรม
9. วรวรรณ์ ศรียากย์ (2556) ได้แก่ ภาษาศาสตร์ภาษาไทย
10. ศรีวิไล พลมณี (2545) ได้แก่ พื้นฐานการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ
11. สมพงศ์ วิทยาคัดพันธุ์ (2544) ได้แก่ คู่มือการสอนภาษาไทยเบื้องต้นในบริบทไทยศึกษาสำหรับชาวต่างชาติ
12. สิริจิตต์ เดชอมรชัย (2556) ได้แก่ การสอนภาษาฝรั่งเศสในฐานะภาษาต่างประเทศ: แนวคิดและวิธีการ
13. สุภัทรา อักษรานุเคราะห์ (2532) ได้แก่ การสอนทักษะทางภาษาและวัฒนธรรม
14. แสงระวี ดอนแก้วบัว (2558) ได้แก่ ภาษาศาสตร์สำหรับครูสอนภาษาอังกฤษ
15. อาภรณ์ ใจเที่ยง (2553) ได้แก่ หลักการสอน
16. David Smyth (2002) ได้แก่ Thai An Essential Grammar
17. Jack C. Richards (2006) ได้แก่ Communicative Language Teaching Today
18. Jack C. Richards And Theodore S. Rodgers (2001) ได้แก่ Approaches and Methods in Language Teaching
19. Jeremy Harmer (2012) ได้แก่ Essential Teacher Knowledge: Core Concepts in English Language Teaching.

จากการศึกษาข้อมูลเอกสารในส่วนที่เกี่ยวข้องกับ หลักภาษา การสอน การวัดและประเมินผล การสอน ภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ ผู้วิจัยได้สังเคราะห์เนื้อหาสาระที่เหมาะสมสำหรับหลักสูตรฝึกอบรม ได้แก่ แนวคิดการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร เกมและกิจกรรมการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร การสร้างหลักสูตรภาษา การวางแผนการสอนภาษา การวัดและประเมินผลการสอนภาษา การสอนทักษะภาษา การสอนวัฒนธรรม การใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้เพื่อการสอนภาษา จิตวิทยาการเรียนรู้ภาษา การสื่อสารระหว่างวัฒนธรรม เสียงและระบบเสียงในภาษาไทย โครงสร้างประโยคในภาษาไทย ความหมายในภาษาไทย ภาษาและวัฒนธรรมไทย และ ภาษาวรรณศิลป์ ทั้งนี้ ผู้วิจัยจะนำเนื้อหาสาระดังกล่าวมาศึกษาความต้องการในการฝึกอบรมของนิสิตระดับปริญญาตรี สาขาวิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ในขั้นตอนที่ 3 ของการวิจัย

2. การศึกษาข้อมูลพื้นฐานจากผู้เกี่ยวข้อง

การศึกษาข้อมูลพื้นฐานจากผู้เกี่ยวข้องได้แก่ อาจารย์ประจำหลักสูตรปริญญาตรี สาขาภาษาไทยที่มีประสบการณ์ในการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศที่มีประสบการณ์ในการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ และ ผู้เชี่ยวชาญด้านแนวคิดการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร โดยวิธีการสัมภาษณ์ ซึ่งสรุปรายละเอียดไว้ 6 ด้าน ดังนี้

2.1 ด้านเนื้อหาสาระของหลักสูตรฝึกอบรม ควรประกอบด้วย

2.1.1 ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับภาษาไทย ได้แก่ เสียงในภาษา โครงสร้างคำและประโยค ข้อความ ความหมายในภาษาไทย ทักษะการใช้ภาษาไทย ภาษาและวัฒนธรรมไทย ภาษาวรรณศิลป์ และการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรม

2.1.2 ความรู้เกี่ยวกับการสอนภาษา ได้แก่ หลักการเรียนรู้ภาษา วิธีการและแนวคิดการสอน ภาษาต่างประเทศ จิตวิทยาการเรียนรู้ภาษา การสร้างสื่อการสอน การวางแผนและสร้างแผนการสอน การลงสอนจริง วิธีการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร แนวคิดการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร กิจกรรมการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร การสร้างสื่อหรือบทเรียนที่อิงแนวคิดการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร การทำหลักสูตรที่สอดคล้องกับแนวคิดการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร การประเมินผลภาษาโดยเน้นการประเมินตามสภาพจริง

2.2 ด้านรูปแบบและวิธีการฝึกอบรม ควรให้มีการเชิญผู้เชี่ยวชาญแต่ละด้านมาฝึกอบรม ซึ่งมีรูปแบบและวิธีการฝึกอบรมที่หลากหลาย เช่น การบรรยาย การปฏิบัติการ การสาธิต การสัมมนาแลกเปลี่ยนความรู้ ทั้งนี้ควรเน้นการปฏิบัติมากที่สุด

2.3 ด้านระยะเวลา ควรเน้นการฝึกอบรมระยะสั้น ซึ่งมีหลายรูปแบบ เช่น 3 วัน 5 วัน 1 อาทิตย์ หรือ เป็นการอบรมเฉพาะช่วงเสาร์-อาทิตย์ที่มีกำหนด 1 เดือน หรือ 3 เดือน

2.4 ด้านปัญหาเกี่ยวกับการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ มีดังนี้

2.4.1 ผู้สอนบางคนมีความรู้เกี่ยวกับภาษาของผู้เรียนแต่ไม่มีความรู้การสอนภาษาต่างประเทศ และภาษาไทยจึงทำให้ไม่สามารถสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพและไม่สามารถอธิบายธรรมชาติหรือกฎเกณฑ์ของภาษาไทยได้

2.4.2 ผู้สอนเป็นผู้ที่มีความรู้ภาษาไทยแต่ไม่มีความรู้การสอนภาษาต่างประเทศ ทำให้สอนไม่สอดคล้องกับกระบวนการสื่อสาร บางคนก็สอนไม่เป็น ทำให้ผู้เรียนไม่สามารถสื่อสารได้และมีทัศนคติที่ไม่ดี

2.4.3 ผู้สอนเป็นครูภาษาไทย แต่ไม่มีความรู้การสอนภาษาต่างประเทศ ทำให้สอนแต่หลักภาษาไทย สอนเหมือนสอนภาษาแม่ ทำให้ผู้เรียนไม่สามารถสื่อสารได้และมีทัศนคติที่ไม่ดี

2.4.4 ผู้สอนไม่รู้จักความแตกต่างและภูมิหลังทางวัฒนธรรมทำให้ผู้เรียนเกิดทัศนคติที่ไม่ดี

2.4.5 ผู้สอนอธิบายมากเกินไป ไม่มีกิจกรรมให้ผู้เรียนฝึกภาษา ทำให้ผู้เรียนไม่มีพัฒนาการทางภาษา และเกิดความเบื่อหน่าย

2.4.6 ผู้สอนยังยึดติดการแบ่งระดับผู้เรียนตามความสามารถของนักเรียนไทย เช่น ความรู้ภาษาไทยระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 หรือระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ซึ่งความสามารถทางภาษาต่างประเทศกับความสามารถทางภาษาแม่ไม่เหมือนกัน

2.4.7 ผู้สอนใช้หนังสือภาษาไทยระดับชั้นประถมศึกษาในการสอน ซึ่งบริบทในการสอนไม่เหมือนกัน

2.4.8 ผู้สอนเลือกใช้สื่อการสอนไม่เหมาะสมกับผู้เรียน

2.4.9 ผู้สอนเตรียมตัวสอนไม่ดี

2.4.10 ผู้เรียนหลายชาติเรียนร่วมกัน ทำให้เกิดปัญหาในการสอน

2.4.11 ผู้เรียนไม่ยอมพัฒนาตนเอง เนื่องจากมองว่าใช้ภาษาผิดก็สามารถสื่อสารได้

2.4.12 ผู้เรียนท้อแท้ในการเรียน เนื่องจากภาษาไทยยาก

2.5 ด้านจุดมุ่งหมายและการวัดผล ควรกำหนด ผู้เข้าอบรมให้สามารถสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศได้ สามารถสร้างสื่อหรือเขียนแผนการสอนที่สอดคล้องกับการสื่อสารได้ และการวัดผลต้องวัดผลตามสภาพจริง

2.6 ด้านข้อเสนอแนะอื่นๆ มีดังนี้

2.6.1 นิสิตที่เรียนหลักสูตรปริญญาตรีสาขาภาษาไทย จะมีมาตรฐานคุณวุฒิของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษากำกับอยู่ซึ่งทำให้นิสิตดังกล่าวเป็นผู้ที่มีความรู้และความสามารถทางภาษาไทยอยู่แล้ว ดังนั้นการฝึกอบรมไม่จำเป็นต้องเน้นความรู้เกี่ยวกับภาษาไทยมาก

2.6.2 ประเทศไทยควรจัดนโยบายการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศที่ชัดเจน

3. การศึกษาความต้องการในการฝึกอบรม

การศึกษาดูความต้องการในการฝึกอบรม เรื่อง การสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จำนวน 134 คน และเสนอการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 3 เรื่อง คือ 1) สถานภาพทั่วไป 2) ความต้องการการฝึกอบรม เรื่อง การสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร 3) ข้อเสนอแนะอื่นๆ

3.1 สถานภาพทั่วไป

ตาราง 3 สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

สถานภาพและข้อมูลทั่วไป	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศ		
1. ชาย	30	22
2. หญิง	104	78
รวม	134	100
แขนงวิชา		
1. ภาษาและวรรณคดีไทย	84	63
2. ภาษาไทยเพื่อการสื่อสารมวลชน	50	37
รวม	134	100
ชั้นปี		
1. ปี 1	20	15
2. ปี 2	30	22
3. ปี 3	32	24
4. ปี 4	52	39
รวม	134	100

จากตารางที่ 3 สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เมื่อจำแนกเพศ แขนงวิชา และชั้นปี พบว่าส่วนใหญ่ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นเพศหญิง จำนวน 104 คน คิดเป็นร้อยละ 78 เพศชาย 30 คน คิดเป็นร้อยละ 22 เมื่อจำแนกตามแขนงวิชาพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เรียนแขนงวิชาภาษาและวรรณคดีไทย จำนวน 84 คน คิดเป็นร้อยละ 63 แขนงวิชาภาษาไทยเพื่อการสื่อสารมวลชน จำนวน 50 คน คิดเป็นร้อยละ 37 และชั้นปีที่มากที่สุดคือชั้นปี 4 จำนวน 52 คน คิดเป็นร้อยละ 39 รองลงมาคือชั้นปี 3 จำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 24

รองลงมาเป็นชั้นปี 2 จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 22 และลำดับสุดท้ายคือชั้นปี 1 จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 15

3.2. ความต้องการการฝึกอบรม

จากผลการสอบถามความต้องการการฝึกอบรม เรื่องการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ ตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร ในด้านต่างๆ ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ด้าน คือ 1) ด้านเนื้อหาการฝึกอบรม 2) ด้านรูปแบบและวิธีการฝึกอบรม 3) ด้านระยะเวลาการฝึกอบรม 4) ด้านความต้องการในการฝึกอบรม ดังนี้

3.2.1 ด้านเนื้อหาการฝึกอบรม แบ่งออกเป็น 8 ส่วน คือ 1) ความต้องการด้านเนื้อหาของนิสิตระดับปริญญาตรี สาขาวิชาภาษาไทย ชั้นปีที่ 1 แผนกวิชาภาษาและวรรณคดีไทย 2) ความต้องการด้านเนื้อหาของนิสิตระดับปริญญาตรี สาขาวิชาภาษาไทย ชั้นปีที่ 2 แผนกวิชาภาษาและวรรณคดีไทย 3) ความต้องการด้านเนื้อหาของนิสิตระดับปริญญาตรี สาขาวิชาภาษาไทย ชั้นปีที่ 3 แผนกวิชาภาษาและวรรณคดีไทย 4) ความต้องการด้านเนื้อหาของนิสิตระดับปริญญาตรี สาขาวิชาภาษาไทย ชั้นปีที่ 4 แผนกวิชาภาษาและวรรณคดีไทย 5) ความต้องการด้านเนื้อหาของนิสิตระดับปริญญาตรี สาขาวิชาภาษาไทย ชั้นปีที่ 2 แผนกวิชาภาษาไทยเพื่อการสื่อสารมวลชน 6) ความต้องการด้านเนื้อหาของนิสิตระดับปริญญาตรี สาขาวิชาภาษาไทย ชั้นปีที่ 3 แผนกวิชาภาษาไทยเพื่อการสื่อสารมวลชน 7) ความต้องการด้านเนื้อหาของนิสิตระดับปริญญาตรี สาขาวิชาภาษาไทย ชั้นปีที่ 4 แผนกวิชาภาษาไทยเพื่อการสื่อสารมวลชน และ 8) ความต้องการด้านเนื้อหาของนิสิตระดับปริญญาตรี สาขาวิชาภาษาไทย

ส่วนที่ 1 ความต้องการด้านเนื้อหาของนิสิตระดับปริญญาตรี สาขาวิชาภาษาไทย ชั้นปีที่ 1 แผนกวิชาภาษาและวรรณคดีไทย ผู้ตอบแบบสอบถามมีความต้องการอบรมด้านเนื้อหาเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ การใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้เพื่อการสอนภาษา ($\bar{x} = 4.56$, S.D. = 0.61) ความหมายในภาษาไทย ($\bar{x} = 4.56$, S.D. = 0.50) การสอนทักษะภาษา ($\bar{x} = 4.25$, S.D. = 0.56) โครงสร้างประโยคในภาษาไทย ($\bar{x} = 4.25$, S.D. = 0.83) ภาษาและวัฒนธรรมไทย ($\bar{x} = 4.25$, S.D. = 0.66) เสียงและระบบเสียงในภาษาไทย ($\bar{x} = 4.19$, S.D. = 0.63) จิตวิทยาการเรียนรู้ภาษา ($\bar{x} = 4.13$, S.D. = 0.93) แนวคิดการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร ($\bar{x} = 4.06$, S.D. = 0.90) การสอนวัฒนธรรม ($\bar{x} = 4.06$, S.D. = 0.83) ภาษาวรรณศิลป์ ($\bar{x} = 4.06$, S.D. = 0.90) เกมและกิจกรรมการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร ($\bar{x} = 3.94$, S.D. = 0.75) การสร้างหลักสูตรภาษา ($\bar{x} = 3.56$, S.D. = 0.93) การวางแผนการสอนภาษา ($\bar{x} = 3.56$, S.D. = 0.93) การสื่อสารระหว่างวัฒนธรรม ($\bar{x} = 3.56$, S.D. = 0.93) การวัดและประเมินผลการสอนภาษา ($\bar{x} = 3.38$, S.D. = 0.78) ซึ่งสามารถสรุปดังตาราง 4

ตาราง 4 ความต้องการด้านเนื้อหาของนิสิตระดับปริญญาตรี สาขาวิชาภาษาไทย ชั้นปีที่ 1 แขวงวิชาภาษาและวรรณคดีไทย

เนื้อหาการฝึกอบรม	$\bar{X}$	S.D.	ลำดับความต้องการ
1. แนวคิดการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร	4.06	0.90	5
2. เกมและกิจกรรมการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร	3.94	0.75	6
3. การสร้างหลักสูตรภาษา	3.56	0.93	7
4. การวางแผนการสอนภาษา	3.56	0.93	7
5. การวัดและประเมินผลการสอนภาษา	3.38	0.78	8
6. การสอนทักษะภาษา	4.25	0.56	2
7. การสอนวัฒนธรรม	4.06	0.83	5
8. การใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้เพื่อการสอนภาษา	4.56	0.61	1
9. จิตวิทยาการเรียนรู้ภาษา	4.13	0.93	4
10. การสื่อสารระหว่างวัฒนธรรม	3.56	0.93	7
11. เสียงและระบบเสียงในภาษาไทย	4.19	0.63	3
12. โครงสร้างประโยคในภาษาไทย	4.25	0.83	2
13. ความหมายในภาษาไทย	4.56	0.50	1
14. ภาษาและวัฒนธรรมไทย	4.25	0.66	2
15. ภาษาวรรณศิลป์	4.06	0.90	5

ส่วนที่ 2 ความต้องการด้านเนื้อหาของนิสิตระดับปริญญาตรี สาขาวิชาภาษาไทย ชั้นปีที่ 2 แขวงวิชาภาษาและวรรณคดีไทย ผู้ตอบแบบสอบถามมีความต้องการอบรมด้านเนื้อหาเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ภาษาและวัฒนธรรมไทย ($\bar{x} = 4.57$, S.D. = 0.73) การสอนทักษะภาษา ($\bar{x} = 4.43$, S.D. = 0.49) การใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้เพื่อการสอนภาษา ($\bar{x} = 4.43$, S.D. = 0.62) ความหมายในภาษาไทย ($\bar{x} = 4.36$, S.D. = 0.48) เสียงและระบบเสียงในภาษาไทย ($\bar{x} = 4.21$, S.D. = 0.67) แนวคิดการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร ($\bar{x} = 4.14$, S.D. = 0.91) ภาษาวรรณศิลป์ ($\bar{x} = 4.07$, S.D. = 0.88) เกมและกิจกรรมการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร ($\bar{x} = 4.00$, S.D. = 0.93) การวางแผนการสอนภาษา ($\bar{x} = 3.93$, S.D. = 0.88) จิตวิทยาการเรียนรู้ภาษา ($\bar{x} = 3.93$, S.D. = 0.88) การสอนวัฒนธรรม ($\bar{x} = 3.86$, S.D. = 0.83) โครงสร้างประโยคในภาษาไทย ($\bar{x} = 3.71$, S.D. = 0.80) การสร้างหลักสูตรภาษา ($\bar{x} = 3.64$, S.D. = 0.97) การวัดและประเมินผลการสอน

ภาษา ($\bar{x} = 3.57$, S.D. = 0.73) การสื่อสารระหว่างวัฒนธรรม ($\bar{x} = 3.50$, S.D. = 0.82) ซึ่งสามารถสรุปดังตาราง 5

ตาราง 5 ความต้องการด้านเนื้อหาของนิสิตระดับปริญญาตรี สาขาวิชาภาษาไทย ชั้นปีที่ 2 แขนงวิชาภาษาและวรรณคดีไทย

เนื้อหาการฝึกอบรม	$\bar{x}$	S.D.	ลำดับความต้องการ
1. แนวคิดการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร	4.14	0.91	5
2. เกมและกิจกรรมการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร	4.00	0.93	7
3. การสร้างหลักสูตรภาษา	3.64	0.97	11
4. การวางแผนการสอนภาษา	3.93	0.88	8
5. การวัดและประเมินผลการสอนภาษา	3.57	0.73	12
6. การสอนทักษะภาษา	4.43	0.49	2
7. การสอนวัฒนธรรม	3.86	0.83	9
8. การใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้เพื่อการสอนภาษา	4.43	0.62	2
9. จิตวิทยาการเรียนรู้ภาษา	3.93	0.88	8
10. การสื่อสารระหว่างวัฒนธรรม	3.50	0.82	13
11. เสียงและระบบเสียงในภาษาไทย	4.21	0.67	4
12. โครงสร้างประโยคในภาษาไทย	3.71	0.80	10
13. ความหมายในภาษาไทย	4.36	0.48	3
14. ภาษาและวัฒนธรรมไทย	4.57	0.73	1
15. ภาษาวรรณศิลป์	4.07	0.88	6

ส่วนที่ 3 ความต้องการด้านเนื้อหาของนิสิตระดับปริญญาตรี สาขาวิชาภาษาไทย ชั้นปีที่ 3 แขนงวิชาภาษาและวรรณคดีไทย ผู้ตอบแบบสอบถามมีความต้องการอบรมด้านเนื้อหาเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ การสอนทักษะภาษา ($\bar{x} = 4.54$, S.D. = 0.50) แนวคิดการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร ($\bar{x} = 4.46$, S.D. = 0.63) การวางแผนการสอนภาษา ($\bar{x} = 4.38$, S.D. = 0.49) การวัดและประเมินผลการสอนภาษา ($\bar{x} = 4.23$, S.D. = 0.89) การสอนวัฒนธรรม ($\bar{x} = 4.23$, S.D. = 0.70) เกมและกิจกรรมการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร ($\bar{x} = 4.15$, S.D. = 0.86) การใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้เพื่อการสอนภาษา ($\bar{x} = 4.08$, S.D. = 0.62) การสร้างหลักสูตรภาษา ($\bar{x} = 3.92$, S.D. = 0.83) จิตวิทยาการเรียนรู้ภาษา ($\bar{x} = 3.77$, S.D. = 0.70) ภาษาวรรณศิลป์

($\bar{x}$ = 3.69, S.D. = 1.20) การสื่อสารระหว่างวัฒนธรรม ($\bar{x}$ = 3.54, S.D. = 0.93) ความหมายในภาษาไทย ($\bar{x}$ = 3.38, S.D. = 0.74) ภาษาและวัฒนธรรมไทย ($\bar{x}$ = 3.31, S.D. = 0.82) เสียงและระบบเสียงในภาษาไทย ($\bar{x}$ = 3.15, S.D. = 0.53) โครงสร้างประโยคในภาษาไทย ($\bar{x}$ = 2.77, S.D. = 0.70) ซึ่งสามารถสรุปดังตาราง 6

ตาราง 6 ความต้องการด้านเนื้อหาของนิสิตระดับปริญญาตรี สาขาวิชาภาษาไทย ชั้นปีที่ 3 แขนงวิชาภาษาและวรรณคดีไทย

เนื้อหาการฝึกอบรม	$\bar{x}$	S.D.	ลำดับความต้องการ
1. แนวคิดการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร	4.46	0.63	2
2. เกมและกิจกรรมการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร	4.15	0.86	5
3. การสร้างหลักสูตรภาษา	3.92	0.83	7
4. การวางแผนการสอนภาษา	4.38	0.49	3
5. การวัดและประเมินผลการสอนภาษา	4.23	0.89	4
6. การสอนทักษะภาษา	4.54	0.50	1
7. การสอนวัฒนธรรม	4.23	0.70	4
8. การใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้เพื่อการสอนภาษา	4.08	0.62	6
9. จิตวิทยาการเรียนรู้ภาษา	3.77	0.70	8
10. การสื่อสารระหว่างวัฒนธรรม	3.54	0.93	10
11. เสียงและระบบเสียงในภาษาไทย	3.15	0.53	13
12. โครงสร้างประโยคในภาษาไทย	2.77	0.70	14
13. ความหมายในภาษาไทย	3.38	0.74	11
14. ภาษาและวัฒนธรรมไทย	3.31	0.82	12
15. ภาษาวรรณศิลป์	3.69	1.20	9

ส่วนที่ 4 ความต้องการด้านเนื้อหาของนิสิตระดับปริญญาตรี สาขาวิชาภาษาไทย ชั้นปีที่ 4 แขนงวิชาภาษาและวรรณคดีไทย ผู้ตอบแบบสอบถามมีความต้องการอบรมด้านเนื้อหาเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ การสร้างหลักสูตรภาษา ($\bar{x}$ = 4.58, S.D. = 0.57) เกมและกิจกรรมการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร ($\bar{x}$ = 4.50, S.D. = 0.80) การใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้เพื่อการสอนภาษา ($\bar{x}$ = 4.46, S.D. = 0.57) การสอนวัฒนธรรม ($\bar{x}$ = 4.46, S.D. = 0.63) การสอนทักษะภาษา ($\bar{x}$ = 4.42, S.D. = 0.49) แนวคิดการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร ($\bar{x}$ = 4.31, S.D. = 0.54) จิตวิทยาการเรียนรู้ภาษา ($\bar{x}$ = 4.08, S.D. = 0.83) การสื่อสารระหว่าง

วัฒนธรรม ($\bar{x} = 4.00$, S.D. = 0.78) การวางแผนการสอนภาษา ($\bar{x} = 3.96$, S.D. = 0.76) การวัดและประเมินผลการสอนภาษา ($\bar{x} = 3.88$, S.D. = 0.64) ภาษาวรรณศิลป์ ($\bar{x} = 3.65$, S.D. = 1.04) ภาษาและวัฒนธรรมไทย ($\bar{x} = 3.38$, S.D. = 0.92) ความหมายในภาษาไทย ($\bar{x} = 3.08$, S.D. = 1.03) เสียงและระบบเสียงในภาษาไทย ($\bar{x} = 2.92$, S.D. = 0.96) โครงสร้างประโยคในภาษาไทย ($\bar{x} = 2.81$, S.D. = 0.73) ซึ่งสามารถสรุปดังตาราง 7

ตาราง 7 ความต้องการด้านเนื้อหาของนิสิตระดับปริญญาตรี สาขาวิชาภาษาไทย ชั้นปีที่ 4 แขนงวิชาภาษาไทยและวรรณคดีไทย

เนื้อหาการฝึกอบรม	$\bar{x}$	S.D.	ลำดับความต้องการ
1. แนวคิดการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร	4.31	0.54	5
2. เกมและกิจกรรมการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร	4.50	0.80	2
3. การสร้างหลักสูตรภาษา	4.58	0.57	1
4. การวางแผนการสอนภาษา	3.96	0.76	8
5. การวัดและประเมินผลการสอนภาษา	3.88	0.64	9
6. การสอนทักษะภาษา	4.42	0.49	4
7. การสอนวัฒนธรรม	4.46	0.63	3
8. การใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้เพื่อการสอนภาษา	4.46	0.57	3
9. จิตวิทยาการเรียนรู้ภาษา	4.08	0.83	6
10. การสื่อสารระหว่างวัฒนธรรม	4.00	0.78	7
11. เสียงและระบบเสียงในภาษาไทย	2.92	0.96	13
12. โครงสร้างประโยคในภาษาไทย	2.81	0.73	14
13. ความหมายในภาษาไทย	3.08	1.03	12
14. ภาษาและวัฒนธรรมไทย	3.38	0.92	11
15. ภาษาวรรณศิลป์	3.65	1.04	10

ส่วนที่ 5 ความต้องการด้านเนื้อหาของนิสิตระดับปริญญาตรี สาขาวิชาภาษาไทย ชั้นปีที่ 2 แขนงภาษาไทยเพื่อการสื่อสารมวลชน ผู้ตอบแบบสอบถามมีความต้องการอบรมด้านเนื้อหาเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ความหมายในภาษาไทย ($\bar{x} = 4.43$, S.D. = 0.49) เสียงและระบบเสียงในภาษาไทย ($\bar{x} = 3.86$, S.D. = 0.64) โครงสร้างประโยคในภาษาไทย ($\bar{x} = 3.86$, S.D. = 0.64) ภาษาและวัฒนธรรมไทย ($\bar{x} = 3.86$,

S.D. = 0.64) แนวคิดการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร ($\bar{x}$ = 3.71, S.D. = 1.03) ภาษาวรรณศิลป์ ($\bar{x}$ = 3.57, S.D. = 0.90) เกมและกิจกรรมการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร ($\bar{x}$ = 3.43, S.D. = 1.18) การใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้เพื่อการสอนภาษา ($\bar{x}$ = 3.14, S.D. = 0.83) การสื่อสารระหว่างวัฒนธรรม ($\bar{x}$ = 3.14, S.D. = 0.64) การสอนวัฒนธรรม ($\bar{x}$ = 3.00, S.D. = 0.76) การวางแผนการสอนภาษา ($\bar{x}$ = 2.71, S.D. = 1.03) การวัดและประเมินผลการสอนภาษา ($\bar{x}$ = 2.71, S.D. = 0.70) การสอนทักษะภาษา ($\bar{x}$ = 2.71, S.D. = 0.88) การสร้างหลักสูตรภาษา ($\bar{x}$ = 2.57, S.D. = 0.90) จิตวิทยาการเรียนรู้ภาษา ($\bar{x}$ = 2.43, S.D. = 0.73) ซึ่งสามารถสรุปดังตาราง 8

ตาราง 8 ความต้องการด้านเนื้อหาของนิสิตระดับปริญญาตรี สาขาวิชาภาษาไทย ชั้นปีที่ 2 แขนงภาษาไทยเพื่อการสื่อสารมวลชน

เนื้อหาการฝึกอบรม	$\bar{x}$	S.D.	ลำดับความต้องการ
1. แนวคิดการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร	3.71	1.03	3
2. เกมและกิจกรรมการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร	3.43	1.18	5
3. การสร้างหลักสูตรภาษา	2.57	0.90	9
4. การวางแผนการสอนภาษา	2.71	1.03	8
5. การวัดและประเมินผลการสอนภาษา	2.71	0.70	8
6. การสอนทักษะภาษา	2.71	0.88	8
7. การสอนวัฒนธรรม	3.00	0.76	7
8. การใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้เพื่อการสอนภาษา	3.14	0.83	6
9. จิตวิทยาการเรียนรู้ภาษา	2.43	0.73	10
10. การสื่อสารระหว่างวัฒนธรรม	3.14	0.64	6
11. เสียงและระบบเสียงในภาษาไทย	3.86	0.64	2
12. โครงสร้างประโยคในภาษาไทย	3.86	0.64	2
13. ความหมายในภาษาไทย	4.43	0.49	1
14. ภาษาและวัฒนธรรมไทย	3.86	0.64	2
15. ภาษาวรรณศิลป์	3.57	0.90	4

ส่วนที่ 6 ความต้องการด้านเนื้อหาของนิสิตระดับปริญญาตรี สาขาวิชาภาษาไทย ชั้นปีที่ 3
 แขนงภาษาไทยเพื่อการสื่อสารมวลชน ผู้ตอบแบบสอบถามมีความต้องการอบรมด้านเนื้อหาเรียงลำดับจากมากไป
 น้อย ดังนี้ ภาษาและวัฒนธรรมไทย ($\bar{x}$ = 4.40, S.D. = 0.66) ความหมายในภาษาไทย ($\bar{x}$ = 4.30, S.D. =
 0.64) เสียงและระบบเสียงในภาษาไทย ($\bar{x}$ = 4.10, S.D. = 0.70) ภาษาวรรณศิลป์ ($\bar{x}$ = 4.10, S.D. = 0.83)
 แนวคิดการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร ($\bar{x}$ = 4.00, S.D. = 1.00) โครงสร้างประโยคในภาษาไทย ($\bar{x}$ = 4.00, S.D.
 = 0.63) เกมและกิจกรรมการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร ($\bar{x}$ = 3.70, S.D. = 0.90) การวัดและประเมินผลการสอน
 ภาษา ($\bar{x}$ = 3.40, S.D. = 1.02) การสอนวัฒนธรรม ($\bar{x}$ = 3.40, S.D. = 1.02) จิตวิทยาการเรียนรู้ภาษา
 ($\bar{x}$ = 3.40, S.D. = 0.80) การวางแผนการสอนภาษา ($\bar{x}$ = 3.30, S.D. = 0.78) การสื่อสารระหว่างวัฒนธรรม
 ($\bar{x}$ = 3.30, S.D. = 0.78) การสอนทักษะภาษา ($\bar{x}$ = 2.90, S.D. = 1.04) การใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้เพื่อการสอน
 ภาษา ($\bar{x}$ = 2.90, S.D. = 0.70) การสร้างหลักสูตรภาษา ($\bar{x}$ = 2.60, S.D. = 0.92) ซึ่งสามารถสรุปดังตาราง 9

ตาราง 9 ความต้องการด้านเนื้อหาของนิสิตระดับปริญญาตรี สาขาวิชาภาษาไทย ชั้นปีที่ 3 แขนงภาษาไทยเพื่อการ
 สื่อสารมวลชน

เนื้อหาการฝึกอบรม	$\bar{x}$	S.D.	ลำดับความต้องการ
1. แนวคิดการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร	4.00	1.00	4
2. เกมและกิจกรรมการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร	3.70	0.90	5
3. การสร้างหลักสูตรภาษา	2.60	0.92	9
4. การวางแผนการสอนภาษา	3.30	0.78	7
5. การวัดและประเมินผลการสอนภาษา	3.40	1.02	6
6. การสอนทักษะภาษา	2.90	1.04	8
7. การสอนวัฒนธรรม	3.40	1.02	6
8. การใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้เพื่อการสอนภาษา	2.90	0.70	8
9. จิตวิทยาการเรียนรู้ภาษา	3.40	0.80	6
10. การสื่อสารระหว่างวัฒนธรรม	3.30	0.78	7
11. เสียงและระบบเสียงในภาษาไทย	4.10	0.70	3
12. โครงสร้างประโยคในภาษาไทย	4.00	0.63	4
13. ความหมายในภาษาไทย	4.30	0.64	2
14. ภาษาและวัฒนธรรมไทย	4.40	0.66	1
15. ภาษาวรรณศิลป์	4.10	0.83	3

ส่วนที่ 7 ความต้องการด้านเนื้อหาของนิสิตระดับปริญญาตรี สาขาวิชาภาษาไทย ชั้นปีที่ 4 แขนงภาษาไทยเพื่อการสื่อสารมวลชน ผู้ตอบแบบสอบถามมีความต้องการอบรมด้านเนื้อหาเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ภาษาและวัฒนธรรมไทย ($\bar{x} = 4.33$, S.D. = 0.70) ความหมายในภาษาไทย ($\bar{x} = 4.27$, S.D. = 0.57) การสื่อสารระหว่างวัฒนธรรม ($\bar{x} = 4.07$, S.D. = 0.85) โครงสร้างประโยคในภาษาไทย ($\bar{x} = 4.07$, S.D. = 0.44) แนวคิดการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร ($\bar{x} = 3.93$, S.D. = 0.93) เกมและกิจกรรมการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร ($\bar{x} = 3.87$, S.D. = 0.96) เสียงและระบบเสียงในภาษาไทย ($\bar{x} = 3.87$, S.D. = 0.62) ภาษาวรรณศิลป์ ($\bar{x} = 3.80$, S.D. = 0.75) การสอนวัฒนธรรม ($\bar{x} = 3.67$, S.D. = 0.79) การวัดและประเมินผลการสอนภาษา ($\bar{x} = 3.60$, S.D. = 0.80) การสร้างหลักสูตรภาษา ($\bar{x} = 3.53$, S.D. = 1.02) การวางแผนการสอนภาษา ($\bar{x} = 3.53$, S.D. = 0.81) การสอนทักษะภาษา ($\bar{x} = 3.40$, S.D. = 1.20) จิตวิทยาการเรียนรู้ภาษา ($\bar{x} = 3.40$, S.D. = 0.71) การใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้เพื่อการสอนภาษา ($\bar{x} = 2.93$, S.D. = 0.77) ซึ่งสามารถสรุปดังตาราง 10

ตาราง 10 ความต้องการด้านเนื้อหาของนิสิตระดับปริญญาตรี สาขาวิชาภาษาไทย ชั้นปีที่ 4 แขนงภาษาไทยเพื่อการสื่อสารมวลชน

เนื้อหาการฝึกอบรม	$\bar{x}$	S.D.	ลำดับความต้องการ
1. แนวคิดการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร	3.93	0.93	4
2. เกมและกิจกรรมการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร	3.87	0.96	5
3. การสร้างหลักสูตรภาษา	3.53	1.02	9
4. การวางแผนการสอนภาษา	3.53	0.81	9
5. การวัดและประเมินผลการสอนภาษา	3.60	0.80	8
6. การสอนทักษะภาษา	3.40	1.20	10
7. การสอนวัฒนธรรม	3.67	0.79	7
8. การใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้เพื่อการสอนภาษา	2.93	0.77	11
9. จิตวิทยาการเรียนรู้ภาษา	3.40	0.71	9
10. การสื่อสารระหว่างวัฒนธรรม	4.07	0.85	3
11. เสียงและระบบเสียงในภาษาไทย	3.87	0.62	5
12. โครงสร้างประโยคในภาษาไทย	4.07	0.44	3
13. ความหมายในภาษาไทย	4.27	0.57	2
14. ภาษาและวัฒนธรรมไทย	4.33	0.70	1
15. ภาษาวรรณศิลป์	3.80	0.75	6

ส่วนที่ 8 ความต้องการด้านเนื้อหาของนิสิตระดับปริญญาตรี สาขาวิชาภาษาไทย ผู้ตอบแบบสอบถามมีความต้องการอบรมด้านเนื้อหาเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ แนวคิดการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร ($\bar{x} = 4.13$, S.D. = 0.84) เกมและกิจกรรมการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร ($\bar{x} = 4.05$, S.D. = 0.94) การสอนทักษะภาษา ($\bar{x} = 3.99$, S.D. = 0.98) การสอนวัฒนธรรม ($\bar{x} = 3.96$, S.D. = 0.89) การใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้เพื่อการสอนภาษา ($\bar{x} = 3.95$, S.D. = 0.95) ภาษาและวัฒนธรรมไทย ($\bar{x} = 3.95$, S.D. = 0.92) ความหมายในภาษาไทย ($\bar{x} = 3.92$, S.D. = 0.94) ภาษาวรรณศิลป์ ($\bar{x} = 3.84$, S.D. = 0.97) จิตวิทยาการเรียนรู้ภาษา ($\bar{x} = 3.74$, S.D. = 0.93) การวางแผนการสอนภาษา ($\bar{x} = 3.73$, S.D. = 0.91) การสร้างหลักสูตรภาษา ($\bar{x} = 3.71$, S.D. = 1.07) การสื่อสารระหว่างวัฒนธรรม ($\bar{x} = 3.68$, S.D. = 0.89) เสียงและระบบเสียงในภาษาไทย ($\bar{x} = 3.65$, S.D. = 0.91) การวัดและประเมินผลการสอนภาษา ($\bar{x} = 3.63$, S.D. = 0.86) โครงสร้างประโยคในภาษาไทย ($\bar{x} = 3.53$, S.D. = 0.93) ซึ่งสามารถสรุปดังตาราง 11

ตาราง 11 ความต้องการด้านเนื้อหาของนิสิตระดับปริญญาตรี สาขาวิชาภาษาไทย

เนื้อหาการฝึกอบรม	$\bar{x}$	S.D.	ลำดับความต้องการ
1. แนวคิดการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร	4.13	0.84	1
2. เกมและกิจกรรมการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร	4.05	0.94	2
3. การสร้างหลักสูตรภาษา	3.71	1.07	10
4. การวางแผนการสอนภาษา	3.73	0.91	9
5. การวัดและประเมินผลการสอนภาษา	3.63	0.86	13
6. การสอนทักษะภาษา	3.99	0.98	3
7. การสอนวัฒนธรรม	3.96	0.89	4
8. การใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้เพื่อการสอนภาษา	3.95	0.95	5
9. จิตวิทยาการเรียนรู้ภาษา	3.74	0.93	8
10. การสื่อสารระหว่างวัฒนธรรม	3.68	0.89	11
11. เสียงและระบบเสียงในภาษาไทย	3.65	0.91	12
12. โครงสร้างประโยคในภาษาไทย	3.53	0.93	14
13. ความหมายในภาษาไทย	3.92	0.94	6
14. ภาษาและวัฒนธรรมไทย	3.95	0.92	5
15. ภาษาวรรณศิลป์	3.84	0.97	7

3.2.2 ความต้องการด้านรูปแบบและวิธีการฝึกอบรม ผู้ตอบแบบสอบถามมีความต้องการอบรมด้านรูปแบบและวิธีการฝึกอบรมเรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ การฝึกปฏิบัติกิจกรรม จำนวน 60 คน คิดเป็นร้อยละ 59.40 การบรรยาย จำนวน 51 คน คิดเป็นร้อยละ 50.49 การระดมสมอง จำนวน 38 คน คิดเป็นร้อยละ 37.62 การสาธิต จำนวน 36 คน คิดเป็นร้อยละ 35.64 การนำเสนอผลงาน จำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 28.71 และการอภิปราย จำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 26.73 ซึ่งสามารถสรุปดังตาราง 12

ตาราง 12 ความต้องการด้านรูปแบบและวิธีการฝึกอบรม

รูปแบบและวิธีการฝึกอบรม	จำนวนคน	ร้อยละ	ลำดับความต้องการ
1. การบรรยาย	51	50.49	2
2. การอภิปราย	27	26.73	6
3. การระดมสมอง	38	37.62	3
4. การสาธิต	36	35.64	4
5. การฝึกปฏิบัติกิจกรรม	60	59.40	1
6. การนำเสนอผลงาน	29	28.71	5

3.2.3 ความต้องการด้านระยะเวลาในการฝึกอบรม ผู้ตอบแบบสอบถามมีความต้องการอบรมด้านระยะเวลา เรียงจากมากไปน้อย ดังนี้ ระยะเวลาในการฝึกอบรม 2 วัน จำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 36.63 ระยะเวลาในการฝึกอบรม 3 วัน จำนวน 35 คน คิดเป็นร้อยละ 34.65 และ ระยะเวลาในการฝึกอบรม 1 วัน จำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 28.71 ซึ่งสามารถสรุปดังตาราง 13

ตาราง 13 ความต้องการด้านระยะเวลาในการฝึกอบรม

ระยะเวลาในการฝึกอบรม	จำนวนคน	ร้อยละ	ลำดับความต้องการ
1. 1 วัน	29	28.71	3
2. 2 วัน	37	36.63	1
3. 3 วัน	35	34.65	2

3.2.4 ความต้องการด้านความต้องการในการฝึกอบรม ผู้ตอบแบบสอบถามมีความต้องการฝึกอบรมมากกว่าไม่ต้องการฝึกอบรม โดย มีผู้ต้องการฝึกอบรม จำนวน 101 คน คิดเป็นร้อยละ 75 และไม่ต้องการฝึกอบรม จำนวน 33 คน คิดเป็นร้อยละ 25 ทั้งนี้ผู้ที่ต้องการฝึกอบรมให้เหตุผลว่า ต้องการเผยแพร่ภาษาวัฒนธรรมไทยให้แก่ชาวต่างชาติ ต้องการเพิ่มพูนทักษะการสอน ต้องการใช้เป็นตัวเลือกหนึ่งในการประกอบอาชีพ และรองรับอาชีพในอนาคต ส่วนผู้ที่ไม่ต้องการฝึกอบรมให้เหตุผลว่าไม่มีเวลาในการเข้ารับการฝึกอบรม ตลอดจนคุณสมบัติ ความพร้อมกับความต้องการ และความสนใจไม่ตรงกับเรื่องที่ต้องการอบรม ซึ่งสามารถสรุปดังตาราง 14

ตาราง 14 ความต้องการในการฝึกอบรม

ความต้องการในการฝึกอบรม	จำนวนคน	ร้อยละ	ลำดับความต้องการ
1. ต้องการ	101	75	1
2. ไม่ต้องการ	33	25	2

3.3. ข้อเสนอแนะอื่นๆ

ไม่มี

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องการศึกษาความต้องการในการฝึกอบรมการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ ตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร ของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาความต้องการในการฝึกอบรมการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ ตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร ของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้ มี 2 กลุ่มคือ นิสิตปริญญาตรี สาขาวิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จำนวน 134 คน โดยใช้สูตรคำนวณหาขนาดกลุ่มตัวอย่างของทาโร ยามาเน (Taro Yamane) และ ผู้เกี่ยวข้องจำนวน 3 คน ซึ่งได้จากการเลือกแบบเจาะจงโดยมีหลักเกณฑ์ดังนี้ คนที่ 1 เป็นอาจารย์ประจำหลักสูตรปริญญาตรี สาขาภาษาไทยที่มีประสบการณ์ในการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ คนที่ 2 เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศที่มีประสบการณ์ในการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ และคนที่ 3 ผู้เชี่ยวชาญด้านแนวคิดการสอนภาษาตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบสัมภาษณ์และแบบประเมินความต้องการ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหาแล้วนำเสนอแบบพรรณนาวิเคราะห์ โดยมีวิธีดำเนินการ 3 ขั้นตอนคือ การศึกษาข้อมูลเอกสารและงานวิจัย การศึกษาข้อมูลพื้นฐานจากผู้เกี่ยวข้อง และการประเมินความต้องการในการฝึกอบรม

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การศึกษาความต้องการในการฝึกอบรมการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ ตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

จากการศึกษาข้อมูลเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมและการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ ตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร ในบทที่ 2 พบว่า การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเป็นกระบวนการที่สร้างขึ้นเพื่อเสริมประสิทธิภาพด้านความรู้ ประสบการณ์ ทักษะ ความสามารถ ความชำนาญ ตลอดจนการเปลี่ยนแปลงทัศนคติหรือพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ ให้สอดคล้องกับเป้าหมายที่ต้องการในระยะสั้น โดยมีองค์ประกอบที่สำคัญ คือ จุดมุ่งหมายของหลักสูตร เนื้อหาสาระ วิธีจัดการเรียนรู้ สื่อ และแหล่งการเรียนรู้ และการประเมินผลการเรียนรู้ ส่วนเทคนิคหรือวิธีการฝึกอบรมแบ่งออกเป็น 2 รูปแบบใหญ่ คือ เทคนิคหรือวิธีการฝึกอบรมที่เน้นวิทยาการเป็นสำคัญ เช่น การบรรยาย การสาธิต การอภิปราย และเทคนิคหรือวิธีการฝึกอบรมที่เน้นผู้เข้าอบรมเป็นสำคัญ เช่น การระดมสมอง การประชุม การแสดงบทบาทสมมติ และการประชุมปฏิบัติการ ทั้งนี้ การตัดสินใจเลือกเทคนิคหรือวิธีการฝึกอบรมแบบใดจะพิจารณาจากวัตถุประสงค์การฝึกอบรม เนื้อหาการฝึกอบรม กลุ่มเป้าหมายในการอบรม สถานที่ในการอบรม สิ่งอำนวยความสะดวกในการอบรม เวลาแต่ละช่วงในการฝึกอบรม และความชำนาญในการใช้เทคนิคหรือวิธีการฝึกอบรมของวิทยากร

นอกจากนี้ ในส่วนของการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ ตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารยังมีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาสามัคติยะทางภาษาเป็นสำคัญ ซึ่งเหมาะสำหรับผู้เรียนที่ไม่ได้ใช้ภาษาไทยเป็นภาษาแรกในการสื่อสาร และไม่ได้ใช้ภาษาไทยเป็นภาษาที่สองหรือไม่ได้ใช้ภาษาไทยเป็นภาษาราชการ การสอนภาษาตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารจะทำให้ผู้เรียนได้ฝึกฝนการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร มีแรงจูงใจและเกิดการเรียนรู้ภาษาอย่างเป็นธรรมชาติ ตลอดจนสร้างสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมและเหมาะสมในการเรียนรู้ผ่านกิจกรรมการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร คือ กิจกรรมการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารตามวัตถุประสงค์ และกิจกรรมการใช้ภาษาเพื่อปฏิสัมพันธ์ในสังคม

การทบทวนเอกสารและงานวิจัยดังกล่าวเป็นแนวทางให้ผู้วิจัยนำมากำหนดองค์ประกอบของหลักสูตรฝึกอบรม ได้แก่ จุดมุ่งหมายของหลักสูตร เนื้อหาสาระ วิธีจัดการเรียนรู้ สื่อและแหล่งการเรียนรู้ และการประเมินผลการเรียนรู้ ส่วนการกำหนดเนื้อหาสาระของหลักสูตรฝึกอบรม ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลเอกสารต่างๆ เพิ่มเติมโดยนำมาสังเคราะห์และประยุกต์ใช้เพื่อกำหนดเนื้อหาสาระของหลักสูตรฝึกอบรม ได้แก่ แนวคิดการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร เกมและกิจกรรมการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร การสร้างหลักสูตรภาษา การวางแผนการสอนภาษา การวัดและประเมินผลการสอนภาษา การสอนทักษะภาษา การสอนวัฒนธรรม การใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้เพื่อการสอนภาษา จิตวิทยาการเรียนรู้ภาษา การสื่อสารระหว่างวัฒนธรรม เสียงและระบบเสียงในภาษาไทย โครงสร้างประโยคในภาษาไทย ความหมายในภาษาไทย ภาษาและวัฒนธรรมไทย และภาษาวรรณศิลป์ ทั้งนี้ ผู้วิจัยจะนำเนื้อหาสาระดังกล่าวมาศึกษาความต้องการในการฝึกอบรมของนิสิตระดับปริญญาตรี สาขาวิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ในขั้นตอนที่ 3 ของการวิจัย

จากการศึกษาข้อมูลพื้นฐานจากผู้เกี่ยวข้องแต่ละด้านพบว่า ด้านเนื้อหาสาระของหลักสูตรฝึกอบรม ควรประกอบด้วยความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับภาษาไทย และความรู้เกี่ยวกับการสอนภาษา ด้านรูปแบบและวิธีการฝึกอบรม ควรมีการเชิญผู้เชี่ยวชาญแต่ละด้านมาฝึกอบรม รวมทั้งจัดรูปแบบการฝึกอบรมและใช้วิธีการฝึกอบรมที่หลากหลาย ด้านระยะเวลา ควรเน้นการฝึกอบรมระยะสั้น

นอกจากนี้ การศึกษาข้อมูลพื้นฐานจากผู้เกี่ยวข้อง ด้านปัญหาเกี่ยวกับการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ พบประเด็นปัญหาที่น่าสนใจอยู่ 2 ประการ คือ ประการที่ 1 ผู้เรียนในห้องเรียนมีผู้เรียนหลายระดับ หรือหลายชาติ ตลอดจนผู้เรียนมีความท้อแท้ในการเรียนและไม่ยอมพัฒนาตนเอง และประการที่ 2 ผู้สอนไม่มีความรู้เกี่ยวกับภาษาไทย การสอนภาษาต่างประเทศ การสื่อสารระหว่างวัฒนธรรม ตลอดจนผู้สอนยังยึดติดกับการแบ่งระดับผู้เรียนตามความสามารถของนักเรียนไทยและเตรียมตัวสอนไม่ดี ส่วนด้านจุดมุ่งหมายและการวัดผล ควรกำหนดให้ผู้เข้าอบรมสามารถสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศได้ สามารถสร้างสื่อหรือเขียนแผนการสอนที่สอดคล้องกับการสื่อสารได้ และสามารถวัดผลต้องวัดผลตามสภาพจริงได้

ส่วนข้อเสนอแนะอื่นๆ ที่พบจากการศึกษาข้อมูลพื้นฐานจากผู้เกี่ยวข้องมี 2 ประการ คือ ประการที่ 1 นิสิตที่เรียนหลักสูตรปริญญาตรีสาขาภาษาไทย จะมีมาตรฐานคุณวุฒิของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา กักก้อยู่ทำให้ นิสิตดังกล่าวเป็นผู้ที่มีความรู้และความสามารถทางภาษาไทยอยู่แล้ว ดังนั้นการฝึกอบรม

ไม่จำเป็นต้องเน้นความรู้เกี่ยวกับภาษาไทยมาก และประการที่ 2 ปัจจุบันการเรียนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศเป็นที่นิยม ประเทศไทยควรจัดนโยบายการสอนภาษาไทยที่ชัดเจน

จากการศึกษาความต้องการในการฝึกอบรมการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ ตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร ของนิสิตหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จำนวน 134 คน พบว่า นิสิตมีความต้องการฝึกอบรม ร้อยละ 75 และไม่ต้องการฝึกอบรมร้อยละ 25 ทั้งนี้ นิสิตที่ต้องการฝึกอบรมให้เหตุผลว่า ต้องการเผยแพร่ภาษาไทยและวัฒนธรรมไทยให้แก่ชาวต่างชาติ ต้องการเพิ่มพูนทักษะการสอน ต้องการใช้เป็นตัวเลือกหนึ่งในการประกอบอาชีพและรองรับอาชีพในอนาคต ส่วนผู้ที่ไม่ต้องการฝึกอบรมให้เหตุผลว่าไม่มีเวลาในการเข้ารับการฝึกอบรม ตลอดจนคุณสมบัติ ความพร้อมกับความต้องการและความสนใจอาจไม่ตรงกับเรื่องที่ต้องการอบรม ทั้งนี้ ผู้ตอบแบบสอบถามมีความต้องการด้านเนื้อหาโดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ แนวคิดการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร เกมและกิจกรรมการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร การสอนทักษะภาษา การสอนวัฒนธรรม การใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้เพื่อการสอนภาษา ภาษาและวัฒนธรรมไทย ความหมายในภาษาไทย ภาษาวรรณศิลป์ จิตวิทยาการเรียนรู้ภาษา การวางแผนการสอนภาษา การสร้างหลักสูตรภาษา การสื่อสารระหว่างวัฒนธรรม เสียงและระบบเสียงในภาษาไทย การวัดและประเมินผล การสอนภาษา โครงสร้างประโยคในภาษาไทย นอกจากนี้ผู้ตอบแบบสอบถามยังมีความต้องการด้านรูปแบบและวิธีการฝึกอบรมโดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ การฝึกปฏิบัติกิจกรรม การบรรยาย การระดมสมอง การสาธิต การนำเสนอผลงาน และการอภิปราย ในส่วนความต้องการด้านระยะเวลานั้นผู้ตอบแบบสอบถามมีความต้องการ โดยเรียงลำดับระยะเวลาในการฝึกอบรมจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ระยะเวลาในการฝึกอบรม 2 วัน ระยะเวลาในการฝึกอบรม 3 วันและ ระยะเวลาในการฝึกอบรม 1 วัน

อภิปรายผล

จากการศึกษาความต้องการในการฝึกอบรมการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ ตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร ของนิสิตระดับปริญญาตรี สาขาวิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พบว่า นิสิตร้อยละ 75 มีความต้องการในการฝึกอบรมการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ ตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร โดยให้เหตุผลว่า ต้องการเผยแพร่ภาษาไทยวัฒนธรรมไทยให้แก่ชาวต่างชาติ เพิ่มพูนทักษะการสอน รวมทั้งยังเป็นตัวเลือกหนึ่งในการประกอบอาชีพและรองรับอาชีพในอนาคต การที่นิสิตสนใจเข้ารับการฝึกอบรม เนื่องจากปัจจุบันมีชาวต่างชาติสนใจเรียนภาษาไทย และมหาวิทยาลัยมีโครงการแลกเปลี่ยนกับต่างประเทศหลายโครงการ แต่หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทยที่นิสิตเรียนตามโครงสร้างของหลักสูตรไม่ได้เน้นรายวิชาด้านการสอน ทำให้นิสิตมีความต้องการเข้าอบรมการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศเพื่อประยุกต์ความรู้ทางภาษาไทยมาใช้สำหรับสอนภาษาไทยให้แก่ชาวต่างชาติ

แนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารเป็นแนวการสอนภาษาต่างประเทศที่จะช่วยให้ผู้เรียนสามารถสื่อสารภาษาได้ในบริบทการสื่อสารที่เป็นธรรมชาติ รวมทั้งยังมีกิจกรรมที่ช่วยเสริมให้ผู้เรียนสามารถสื่อสารภาษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับ วรณกานต์ ลิขิตรัตน์พร (2553: 119) ที่กล่าวว่า “การสอนแนวนี้มี

วัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้เรียนได้ใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารในบริบทต่างๆ โดยคำนึงถึงการใช้ภาษาให้เหมาะสมกับสถานะบุคคล สถานการณ์และวัฒนธรรมผ่านกิจกรรมที่กระตุ้นให้ผู้เรียนได้ฝึกฝนทักษะการสื่อสารที่ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติการใช้ภาษาเพื่อสื่อความหมาย”

อย่างไรก็ตาม การฝึกอบรมเป็นกระบวนการที่สร้างขึ้นเพื่อเสริมสร้างประสิทธิภาพของบุคคลให้เป็นไปตามเป้าหมายที่ต้องการได้ในระยะสั้น ดังนั้น การฝึกอบรมการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ ตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารจึงได้รับความสนใจจากนิสิตดังกล่าว ส่วนนิสิตร้อยละ 25 ที่ไม่ต้องการฝึกอบรมโดยให้เหตุผลว่า ไม่มีเวลาในการเข้าฝึกอบรม ตลอดจนคุณสมบัติความพร้อมกับความต้องการและความสนใจไม่ตรงกับเรื่องฝึกอบรม สาเหตุที่นิสิตดังกล่าวไม่สนใจการอบรมนี้ อาจเป็นเพราะหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย สามารถประยุกต์ความรู้ไปในแนวทางที่หลากหลายได้ นิสิตจึงมีแนวทางและความต้องการในการประกอบอาชีพด้านอื่นๆ ด้วย

ความต้องการเนื้อหาในการฝึกอบรม

จากการศึกษาความต้องการในการฝึกอบรมการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ ตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร ของนิสิตระดับปริญญาตรี สาขาภาษาไทย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พบว่า นิสิตมีความต้องการเนื้อหาในการฝึกอบรมเรียงลำดับจากมากไปน้อย ได้แก่ แนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร เกมและกิจกรรมการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร การสอนทักษะภาษา การสอนวัฒนธรรม การใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้เพื่อการสอนภาษา ภาษาและวัฒนธรรมไทย ความหมายในภาษาไทย ภาษาวรรณศิลป์ จิตวิทยาการเรียนรู้ภาษา การวางแผนการสอนภาษา การสร้างหลักสูตรภาษา การสื่อสารระหว่างวัฒนธรรม เสียงและระบบเสียงในภาษาไทย การวัดและประเมินผลภาษา โครงสร้างประโยคในภาษาไทย

จะเห็นได้ว่า ความต้องการเนื้อหาในการฝึกอบรม 5 อันดับแรกที่นิสิตเลือก ได้แก่ แนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร เกมและกิจกรรมการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร การสอนทักษะภาษา การสอนวัฒนธรรม การใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้เพื่อการสอนภาษา เป็นความรู้เกี่ยวกับด้านการสอนเป็นหลัก อาจเป็นเพราะนิสิตสาขาวิชาภาษาไทยซึ่งตอบแบบสอบถามไม่มีความรู้เกี่ยวกับการสอน ทำให้นิสิตสนใจเนื้อหาดังกล่าว ประกอบกับการฝึกอบรมมีจุดเน้นคือ การสอนภาษาตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร จึงทำให้นิสิตเลือกเนื้อหาขึ้นมาเป็นอันดับแรก

ทั้งนี้ เมื่อพิจารณาเนื้อหาในการฝึกอบรม 5 อันดับที่นิสิตต้องการน้อย ได้แก่ โครงสร้างประโยคในภาษาไทย การวัดและการประเมินผลภาษา เสียงและระบบเสียงในภาษาไทย การสื่อสารระหว่างวัฒนธรรม และการสร้างหลักสูตรภาษา เนื่องจาก นิสิตเป็นนิสิตสาขาวิชาภาษาไทย ซึ่งมีความรู้ทางภาษาไทยเป็นทุนเดิม ดังนั้น เนื้อหาโครงสร้างภาษาไทยกับเสียงและระบบเสียงภาษาไทยจึงเป็นเนื้อหาของการอบรมที่นิสิตต้องการน้อย เพราะเป็นความรู้ทางภาษาไทยที่นิสิตเรียนมาแล้ว นอกจากนี้ จากการสัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้อง ผู้ให้สัมภาษณ์มีความเห็นว่า นิสิตที่เรียนหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาภาษาไทย เป็นผู้ที่มีความรู้และความสามารถทางภาษาไทยอยู่แล้ว โดยมีมาตรฐานคุณวุฒิของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษากำกับอยู่ ดังนั้น การฝึกอบรมจึงไม่จำเป็นต้องเน้นความรู้เกี่ยวกับภาษาไทยมากนัก

ส่วนเนื้อหาการวัดและประเมินผล การสร้างหลักสูตรภาษา และการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมนั้น นิสิตมีความต้องการฝึกอบรมเป็นอันดับสุดท้าย ในขณะที่ผู้ให้สัมภาษณ์มีความเห็นว่า นิสิตควรมีความรู้ดังกล่าว ทั้งนี้เพราะ นิสิตยังไม่มีประสบการณ์ในการสอนจริงจึงไม่เห็นความสำคัญและความจำเป็นของการใช้องค์ความรู้ด้านการวัดและประเมินผล การสร้างหลักสูตรภาษา และการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรม ดังนั้น การจัดทำหน่วยการเรียนรู้ที่ใช้ในการฝึกอบรมจึงควรประกอบด้วย 2 หน่วยการเรียนรู้ คือ หน่วยการเรียนรู้ลักษณะเฉพาะของภาษาไทย และหน่วยการเรียนรู้การจัดการเรียนรู้ภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ

อย่างไรก็ตาม แนวคิดการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารเป็นเนื้อหาที่นิสิตมีความต้องการมากที่สุด ประกอบกับเป็นแนวคิดหลักของหลักสูตรฝึกอบรม ดังนั้น หลักสูตรฝึกอบรมนี้จึงควรเพิ่มหน่วยการเรียนรู้อีก 1 หน่วย คือ การสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร รวมทั้งยังควรเพิ่มหน่วยการเรียนรู้ที่เน้นการฝึกปฏิบัติโดยนำความรู้หรือแนวคิดที่ได้รับจากการฝึกอบรมมาประยุกต์ใช้ด้วย เพื่อให้ นิสิตที่ยังไม่มีประสบการณ์สามารถจัดการเรียนรู้ภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศได้

ดังนั้น เนื้อหาการฝึกอบรมการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ ตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารที่เหมาะสมจึงควรมีหน่วยการเรียนรู้ ดังนี้ หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 ลักษณะเฉพาะของภาษาไทย หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 การสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 การจัดการเรียนรู้ภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ และ หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 ปฏิบัติการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ

กิจกรรมในหน่วยการเรียนรู้ที่ 1 ลักษณะเฉพาะของภาษาไทย

จากการศึกษาความต้องการในการฝึกอบรมการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ ตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร ของนิสิตระดับปริญญาตรี สาขาภาษาไทย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พบว่า นิสิตมีความต้องการเนื้อหากลุ่มที่เกี่ยวข้องกับภาษาไทยน้อยกว่าเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับการสอน ซึ่งสอดคล้องกับผู้ให้สัมภาษณ์ที่มีความเห็นว่า การฝึกอบรมไม่จำเป็นต้องเน้นความรู้เกี่ยวกับภาษาไทย อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาเนื้อหาความรู้เกี่ยวกับภาษาไทยตามที่คุณให้สัมภาษณ์ให้ความคิดเห็น ดังนั้น กิจกรรมในหน่วยการเรียนรู้ลักษณะเฉพาะของภาษาไทย ควรมีระยะเวลาของการอบรมทั้งสิ้น 8 ชั่วโมง โดยกิจกรรมควรประกอบด้วย

1. เสียงในภาษาไทย จำนวน 2 ชั่วโมง โดยมีกิจกรรมย่อย คือ ระบบเสียงในภาษา การเกิดเสียงในภาษา สัทอักษร และปฏิบัติการประยุกต์ความรู้เพื่อนำมาจัดการเรียนรู้ การที่ผู้เข้าอบรมจะต้องเข้าใจเรื่องเสียงในภาษาไทย เพราะความรู้เรื่องเสียงในภาษาไทยจะสามารถอธิบายลักษณะการออกเสียงให้แก่ชาวต่างชาติได้อย่างถูกต้องและเป็นธรรมชาติ ตลอดจนสามารถเปรียบเทียบต่างระหว่างเสียงภาษาแม่ของผู้เรียนกับเสียงในภาษาไทย เพื่อทำนายปัญหาการออกเสียงของผู้เรียนล่วงหน้าซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการเตรียมการสอน ส่วนสัทอักษรนั้น ถึงแม้ว่าจะมีความจำเป็นน้อยมาก เพราะแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร เน้นการมีปฏิสัมพันธ์ผ่านกิจกรรม แต่ก็ยังมีความจำเป็นสำหรับผู้สอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศที่จะต้องใช้เป็นเครื่องมือในการสอนภาษาไทยเบื้องต้นให้แก่ผู้เรียนชาวต่างชาติ ดังภาคผนวก ง แผนการจัดฝึกอบรมหน่วยที่ 1 ลักษณะเฉพาะของภาษาไทย กิจกรรมที่ 1 เสียงในภาษา

2. คำ ประโยค และสัมพันธ์สาร จำนวน 2 ชั่วโมง มีกิจกรรมย่อย คือ การสร้างคำ โครงสร้าง ประโยค การลำดับคำในประโยค การเชื่อมโยงและการเกาะเกี่ยวความ และปฏิบัติการประยุกต์ความรู้เพื่อนำมา จัดการเรียนรู้ การที่ผู้เข้าอบรมจะต้องเข้าใจเรื่องคำ ประโยค และสัมพันธ์สาร เพราะความรู้ดังกล่าวจะช่วยให้เข้าใจ ธรรมชาติของภาษาไทย สามารถอธิบายด้วยหลักการได้ในการที่ผู้เรียนมีข้อสงสัย หรือเกิดข้อผิดพลาดในการ ใช้ภาษา อย่างไรก็ตาม จากการสัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้อง ผู้ให้สัมภาษณ์มีความเห็นว่า ผู้เข้าอบรมควรมีความรู้ เรื่องสัมพันธ์สาร เพราะ การสื่อสารในชีวิตประจำวันนั้น ไม่ได้สื่อสารสิ้นสุดแค่ระดับคำหรือประโยคเท่านั้น แต่ยังมี การสร้างสารหรือเนื้อหาที่เป็นข้อความต่อเนื่องกันไปเรื่อย ๆ จนกว่าจะจบการสื่อสารในแต่ละครั้ง ดังนั้น เพื่อให้ ชาวต่างชาติที่สนใจเรียนภาษาไทยสามารถสื่อสารได้อย่างถูกต้องและเป็นธรรมชาติ ความรู้ด้าน สัมพันธ์สารจึงมี ความจำเป็นสำหรับผู้เข้าอบรม ดังภาคผนวก ง แผนการจัดฝึกอบรมหน่วยที่ 1 ลักษณะเฉพาะของภาษาไทย กิจกรรมที่ 2 คำ ประโยค และสัมพันธ์สาร

3. ความหมายในภาษาไทย จำนวน 2 ชั่วโมง มีกิจกรรมย่อย คือ ความหมายประจำรูปของคำ และประโยค ความกำกวมของความหมาย ความหมายในบริบท และปฏิบัติการประยุกต์ความรู้เพื่อนำมาจัดการ เรียนรู้ การที่ผู้เข้าอบรมจะต้องเข้าใจเรื่องความหมายในภาษาไทย เพราะจะช่วยให้ผู้สอนแก้ไขข้อผิดพลาดในการ สื่อสารความหมายในภาษาไทยของผู้เรียนชาวต่างชาติได้ และช่วยให้ชาวต่างชาติที่เรียนภาษาไทยเข้าใจและสื่อสาร ความหมายในภาษาไทยได้อย่างถูกต้องเหมาะสมกับบริบทการสื่อสารและบริบททางวัฒนธรรมด้วย ดังนั้นการรู้ และเข้าใจความหมายจะช่วยแก้ไขข้อผิดพลาดในการสื่อสารได้ โดยเฉพาะการสื่อสารที่ผู้คนมาจากหลากหลาย วัฒนธรรม ดังภาคผนวก ง แผนการจัดฝึกอบรมหน่วยที่ 1 ลักษณะเฉพาะของภาษาไทย กิจกรรมที่ 3 ความหมายในภาษาไทย

4. ภาษาและวัฒนธรรมไทย จำนวน 2 ชั่วโมง โดยมีกิจกรรมย่อย คือ ความสัมพันธ์ระหว่าง ภาษากับวัฒนธรรม การสื่อความหมายข้ามวัฒนธรรม ภาษาวรรณศิลป์ ทำเนียบภาษา และปฏิบัติการวิเคราะห์และ ประยุกต์ความรู้ ทั้งนี้ การที่ผู้เข้าอบรมจะต้องเข้าใจเรื่องภาษาและวัฒนธรรมไทย เพราะภาษาเป็นส่วนหนึ่งของ วัฒนธรรม และการใช้ภาษาที่มีประสิทธิภาพต้องคำนึงถึงวัฒนธรรมการในการสื่อสาร โดยความรู้ดังกล่าวจะช่วย ให้ชาวต่างชาติที่สนใจเรียนเข้าใจภาษาและวัฒนธรรมไทยได้อย่างถูกต้องและนำไปใช้ได้เหมาะสม ความรู้ดังกล่าวจะช่วยให้ชาวต่างชาติที่สนใจเรียนภาษาไทยสามารถเข้าใจภาษา สังคม และวัฒนธรรมไทยได้อย่าง ลึกซึ้ง ดังภาคผนวก ง แผนการจัดฝึกอบรมหน่วยที่ 1 ลักษณะเฉพาะของภาษาไทย กิจกรรมที่ 4 ภาษาและ วัฒนธรรมไทย

กิจกรรมในหน่วยการเรียนรู้ที่ 2 การสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร

จากการศึกษาความต้องการในการฝึกอบรมการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ ตาม แนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร ของนิสิตระดับปริญญาตรี สาขาภาษาไทย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พบว่า นิสิตมีความต้องการฝึกอบรมเนื้อหาแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารมากที่สุด ดังนั้น จึงควรนำมาจัดเป็นหน่วย การเรียนรู้ ซึ่งใช้เวลารวม 4 ชั่วโมง เพื่อวางพื้นฐานเกี่ยวกับแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร โดยมีกิจกรรมย่อย คือ การเรียนรู้ภาษา สามัตถิยะสื่อสาร แนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร บทบาทของผู้เรียนและผู้สอน และ

ปฏิบัติการออกแบบกิจกรรมการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร เพื่อให้ผู้เข้าอบรมสามารถออกแบบกิจกรรมที่สอดคล้องกับกระบวนการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร นอกจากนี้แนวคิดดังกล่าว ยังนำมาประยุกต์ใช้ในหน่วยการเรียนรู้การจัดการเรียนรู้ภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ ดังภาคผนวก ง แผนการจัดฝึกอบรมหน่วยที่ 2 การสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร

กิจกรรมในหน่วยการเรียนรู้ที่ 3 การจัดการเรียนรู้ภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ

จากการศึกษาความต้องการในการฝึกอบรมการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ ตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร ของนิสิตระดับปริญญาตรี สาขาภาษาไทย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พบว่า นิสิตมีความต้องการฝึกอบรมในกลุ่มเนื้อหาการสอนมากกว่ากลุ่มเนื้อหาด้านภาษาไทย เพราะโครงสร้างหลักสูตรที่นิสิตเรียนไม่ได้เน้นรายวิชาด้านการสอน กลุ่มเนื้อหาการสอนจึงมีความสำคัญและจำเป็นต่อนิสิตในการนำความรู้ไปใช้จัดการเรียนการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศต่อไปได้ ดังนั้น หน่วยการเรียนรู้นี้ควรใช้เวลา 12 ชั่วโมง โดยมีกิจกรรมดังนี้

1. พฤติกรรมผู้สอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ จำนวน 4 ชั่วโมง ประกอบด้วย กิจกรรมย่อย คือ การสื่อสารข้ามวัฒนธรรม ข้อระวังในการแสดงออก การใช้กิริยาท่าทางเสริมบุคลิกภาพและสื่อความหมาย การใช้คำถาม การใช้สื่อการสอน การสร้างความสนใจ และปฏิบัติกรวิเคราะห์พฤติกรรมผู้สอน โดยความรู้ดังกล่าว จะเป็นเครื่องมือที่ทำให้ผู้สอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศวางตนได้อย่างเหมาะสม และรู้ว่าควรประพฤติปฏิบัติอย่างไร โดยเฉพาะเมื่อผู้เรียนมีความแตกต่างทางวัฒนธรรม นอกจากนี้ยังจะช่วยสร้างทัศนคติที่ดีให้แก่ผู้เรียนที่เป็นชาวต่างชาติด้วย ผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับการสัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้องที่กล่าวว่า ผู้สอนบางคนไม่รู้จักความแตกต่างและภูมิหลังทางวัฒนธรรมทำให้เกิดข้อผิดพลาดในการสื่อสารข้ามวัฒนธรรม นอกจากนี้ผู้สอนบางคนยังใช้การอธิบายที่ยากเกินไป และไม่มีกิจกรรมที่ทำให้ผู้เรียนได้ฝึกภาษา อีกทั้งยังยึดติดกับการแบ่งระดับตามความสามารถของนักเรียนไทยและใช้หนังสือภาษาไทยระดับชั้นประถมศึกษาในการสอน รวมทั้งยังใช้สื่อการสอนที่ไม่เหมาะสมจึงทำให้ผู้เรียนไม่มีพัฒนาการทางภาษาและเกิดทัศนคติที่ไม่ดี ด้วยเหตุนี้ หลักสูตรฝึกอบรมนี้จึงจัดหน่วยการเรียนรู้เรื่องพฤติกรรมผู้สอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศไว้ด้วย ดังภาคผนวก ง แผนการจัดฝึกอบรมหน่วยที่ 3 การจัดการเรียนรู้ภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ กิจกรรมที่ 1 พฤติกรรมผู้สอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ

2. การวางแผนการสอนตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร จำนวน 8 ชั่วโมง ประกอบด้วย กิจกรรมย่อย คือ หลักสูตรและการสอน การวัดและประเมินผลทางภาษา สื่อและแหล่งเรียนรู้ และปฏิบัติการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ การวางแผนการสอนจะทำให้ผู้เข้าอบรมรู้จักหลักสูตร และสามารถทำหลักสูตรไปใช้ได้อย่างเหมาะสมผ่านการวางแผนการจัดการเรียนรู้ ซึ่งจะช่วยให้ผู้อบรมได้มีการคิดใคร่ครวญก่อนที่จะลงมือสอนจริง และยังทำให้มั่นใจในการสอนเนื่องจากมีการเตรียมตัวมาอย่างดี ดังภาคผนวก ง แผนการจัดฝึกอบรมหน่วยที่ 3 การจัดการเรียนรู้ภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ กิจกรรมที่ 2 การวางแผนการสอนตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร

กิจกรรมในหน่วยการเรียนรู้ที่ 4 ปฏิบัติการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ

จากการศึกษาความต้องการในการฝึกอบรมการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ ตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร ของนิสิตระดับปริญญาตรี สาขาภาษาไทย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พบว่า นิสิตมีความต้องการด้านรูปแบบและวิธีฝึกอบรมแบบปฏิบัติกิจกรรมมากที่สุด ดังนั้นหน่วยการเรียนรู้จึงเป็นหน่วยการเรียนรู้ที่สำคัญ ที่จะช่วยให้ผู้เข้าอบรมเรียนรู้จากประสบการณ์จริง เป็นการนำความรู้ในหน่วยการเรียนรู้อื่นๆ มาประยุกต์ใช้ และยังเป็นส่วนหนึ่งของการประเมินความสามารถของผู้เข้าอบรม จึงควรใช้เวลา 8 ชั่วโมง ในการปฏิบัติกิจกรรม ดังภาคผนวก ง แผนการจัดฝึกอบรมหน่วยที่ 4 ปฏิบัติการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ

การคัดสรรหน่วยการเรียนรู้ตามระดับความรู้

จากการศึกษาความต้องการในการฝึกอบรมการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ ตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร ของนิสิตระดับปริญญาตรี สาขาภาษาไทย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พบว่า นิสิตระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 แขนงภาษาและวรรณคดีไทย มีความต้องการด้านเนื้อหาในการฝึกอบรมมากที่สุด 5 อันดับ คือ การใช้สื่อและแหล่งการเรียนรู้เพื่อการสอนภาษา ความหมายในภาษาไทย การสอนทักษะภาษา โครงสร้างประโยคในภาษาไทย และ ภาษาและวัฒนธรรมไทย

ส่วนนิสิตระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 2 แขนงภาษาและวรรณคดีไทย มีความต้องการด้านเนื้อหาในการฝึกอบรมมากที่สุด 5 อันดับ คือ ภาษาและวัฒนธรรมไทย การสอนทักษะภาษา การใช้สื่อและแหล่งการเรียนรู้เพื่อการสอนภาษา ความหมายในภาษาไทย และ เสียงและระบบเสียงในภาษาไทย

นอกจากนี้ นิสิตระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 3 แขนงภาษาและวรรณคดีไทย มีความต้องการด้านเนื้อหาในการฝึกอบรมมากที่สุด 5 อันดับ คือ การสอนทักษะภาษา แนวคิดการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร การวางแผนการสอนภาษา การวัดและประเมินผลการสอนภาษา และ การสอนวัฒนธรรม

ส่วนนิสิตระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 4 แขนงภาษาและวรรณคดีไทย มีความต้องการด้านเนื้อหาในการฝึกอบรมมากที่สุด 5 อันดับ คือ การสร้างหลักสูตรภาษา เกมและกิจกรรมการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร การใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้เพื่อการสอนภาษา การสอนวัฒนธรรม และ การสอนทักษะภาษา

นอกจากนี้ นิสิตระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 2 แขนงภาษาไทยเพื่อการสื่อสารมวลชน มีความต้องการด้านเนื้อหาในการฝึกอบรมมากที่สุด 5 อันดับ คือ ความหมายในภาษาไทย เสียงและระบบเสียงในภาษาไทย โครงสร้างประโยคในภาษาไทย ภาษาและวัฒนธรรมไทย และแนวคิดการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร

ส่วนนิสิตระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 3 แขนงภาษาไทยเพื่อการสื่อสารมวลชน มีความต้องการด้านเนื้อหาในการฝึกอบรมมากที่สุด 5 อันดับ คือ ภาษาและวัฒนธรรมไทย ความหมายในภาษาไทย เสียงและระบบเสียงในภาษาไทย ภาษาวรรณศิลป์ และแนวคิดการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร

สำหรับนิสิตระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 4 แขนงภาษาไทยเพื่อการสื่อสารมวลชน มีความต้องการด้านเนื้อหาในการฝึกอบรมมากที่สุด 5 อันดับ คือ ภาษาและวัฒนธรรมไทย ความหมายในภาษาไทย การสื่อสารระหว่างวัฒนธรรม โครงสร้างประโยคในภาษาไทย และแนวคิดการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร

ทั้งนี้ ผู้วิจัยตั้งข้อสังเกตว่า นิสิตชั้นปีที่ 1 - 3 แขนงวิชาภาษาและวรรณคดีไทย และนิสิตชั้นปีที่ 2 - 4 แขนงภาษาไทยเพื่อการสื่อสารมวลชน มีความต้องการเนื้อหาในการฝึกอบรมเกี่ยวกับความรู้ทางภาษาไทยและการสอน ซึ่งแตกต่างจาก นิสิตระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 3 - 4 แขนงภาษาและวรรณคดีไทยที่มีความต้องการความรู้ด้านการสอนมากกว่า เมื่อเทียบกับความรู้ทางภาษาไทย อาจเนื่องมาจากนิสิตชั้นปีที่ 3 และชั้นปีที่ 4 แขนงวิชาภาษาและวรรณคดีไทยเป็นนิสิตที่มีพื้นความรู้ทางภาษาไทยมากกว่านิสิตชั้นปีที่ 1 และชั้นปีที่ 2 แขนงวิชาภาษาและวรรณคดีไทยที่ยังไม่ผ่านการเรียนรายวิชาเกี่ยวกับภาษาไทยมากนักจึงทำให้มีความต้องการด้านเนื้อหากลุ่มภาษาไทยมากกว่า ส่วนนิสิตปีที่ 2 ชั้นปีที่ 3 และชั้นปีที่ 4 แขนงภาษาไทยเพื่อการสื่อสารมวลชน หลักสูตรดังกล่าวเน้นการประยุกต์ความรู้ทางภาษาไทยมากกว่าความรู้ทางภาษาไทยโดยตรง จึงทำให้มีความต้องการด้านเนื้อหาด้านภาษาไทยในการฝึกอบรม อย่างไรก็ตาม จากการสัมภาษณ์นิสิตชั้นปีที่ 4 แขนงภาษาและวรรณคดีไทยที่มีความต้องการในการฝึกอบรมเพิ่มเติม พบว่า นิสิตอาจล้มความรู้เกี่ยวกับภาษาไทยบางเรื่อง การที่หลักสูตรฝึกอบรมมีความรู้เกี่ยวกับภาษาไทยจึงเป็นผลดีที่จะทำให้ได้ทบทวนความรู้และสร้างความมั่นใจได้ ดังนั้นการกำหนดเนื้อหาการเรียนรู้อาจควรพิจารณาให้สอดคล้องกับความต้องการของนิสิต สำหรับนิสิตชั้นปีที่ 3 และ ชั้นปีที่ 4 แขนงวิชาภาษาและวรรณคดีไทย ไม่มีความจำเป็นต้องเข้าอบรมหน่วยการเรียนรู้ภาษาไทยเพื่อการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ แต่ต้องเข้าอบรมหน่วยการเรียนรู้อื่นๆ จึงจะผ่านการประเมินเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด โดยนิสิตชั้นปีที่ 3 และ ชั้นปีที่ 4 แขนงวิชาภาษาและวรรณคดีไทย ที่มีความต้องการทบทวนความรู้ของตนเองเกี่ยวกับภาษาไทยก็สามารถเลือกเข้าอบรมในหน่วยที่ 1 ได้ตามหัวข้อที่ตนต้องการ ส่วนนิสิตชั้นปี 1 - 2 แขนงวิชาภาษาและวรรณคดีไทย และนิสิตชั้นปีที่ 2 - 4 แขนงภาษาไทยเพื่อการสื่อสารมวลชน ต้องอบรมครบทุกหน่วยการเรียนรู้ ดังภาคผนวก ง รายละเอียดหลักสูตร หัวข้อเนื้อหาของหลักสูตร

ความต้องการด้านรูปแบบและวิธีฝึกอบรม

จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง นิสิตระดับปริญญาตรี สาขาภาษาไทยที่สนใจเข้ารับการอบรมพบว่า นิสิตมีความต้องการด้านรูปแบบและวิธีการฝึกอบรมโดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย ได้แก่ การฝึกปฏิบัติกิจกรรม การบรรยาย การระดมสมอง การสาธิต การนำเสนอผลงาน และการอภิปราย การที่นิสิตมีความต้องการด้านการฝึกปฏิบัติกิจกรรมมากที่สุด เนื่องจากการปฏิบัติกิจกรรมจะทำให้นิสิตเรียนรู้ได้อย่างมีความสุข ไม่น่าเบื่อ และเกิดความสนุกสนาน ตลอดจนสามารถเข้าใจเนื้อหาของอบรมนั้นได้เป็นอย่างดี ซึ่งสอดคล้องกับเดล (Dale, 1969 อ้างอิงจาก จิราภรณ์ สุวรรณวาทกิจ. 2552: 6-7) ที่กล่าวว่า การเรียนรู้ที่เกิดจากการลงมือปฏิบัติเป็นการจัดประสบการณ์ให้ผู้เรียนได้รับรู้และสัมผัสด้วยตนเองโดยตรง เป็นการเรียนรู้ที่เป็นรูปธรรมมากที่สุด และจัดเป็นการเรียนรู้ที่ดีที่สุด ส่วนการบรรยายที่มีความต้องการรองลงมานั้น เนื่องจากการบรรยายเป็นวิธีการที่สำคัญ เพราะเป็นการปูพื้นฐานด้านเนื้อหาให้แก่ผู้เข้าอบรม โดยเฉพาะผู้เข้าอบรมที่ยังขาดพื้นฐานในบางด้าน ทำให้ผู้เข้าอบรมเข้าใจเนื้อหานั้นๆ ก่อนที่จะปฏิบัติกิจกรรมจริง นอกจากนี้ จากการสัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้อง ผู้ให้สัมภาษณ์ให้ความเห็นว่า รูปแบบการฝึกอบรมนั้นควรมีการบรรยายและปฏิบัติกิจกรรมที่เน้นการปฏิบัติกิจกรรมเป็นหลัก โดยมุ่งให้ความรู้ด้านการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารที่ผู้เข้ารับการอบรมจะนำความรู้ดังกล่าวไปประยุกต์ใช้ในการสอนภาษาไทยให้แก่ชาวต่างชาติต่อไป ด้วยเหตุนี้ หลักสูตรฝึกอบรมการสอนภาษาไทยในฐานะ

ภาษาต่างประเทศ ตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารจึงควรมีรูปแบบและวิธีการฝึกอบรมครูที่มีความหลากหลาย โดยมีการบรรยายอย่างมีส่วนร่วม และเน้นการปฏิบัติกิจกรรม รวมทั้งอาจใช้วิธีการอื่นๆ ประกอบด้วย ตามความเหมาะสม

ระยะเวลาในการฝึกอบรม

จากการสอบถามนิสิตระดับปริญญาตรี สาขาวิชาภาษาไทย พบว่า นิสิตมีความต้องการด้านระยะเวลาในการฝึกอบรมมากที่สุดคือ 2 วัน รองลงมา 3 วัน ผู้วิจัยตั้งข้อสังเกตว่า เนื่องจากนิสิตกำลังศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี ซึ่งอาจมีภาระการเรียนหรืองานค่อนข้างมาก จึงทำให้ไม่สะดวกในการฝึกอบรมต่อเนื่องเป็นระยะเวลานาน โดยมีผู้ตอบแบบสอบถามที่ไม่ต้องการเข้ารับการฝึกอบรมให้เหตุผลว่าไม่มีเวลา เพราะมีการบ้านมาก อย่างไรก็ตาม จากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ ผู้ให้สัมภาษณ์มีความเห็นว่า การฝึกอบรมควรเป็นการฝึกอบรมระยะสั้น อาจจะเป็น 3 วัน 5 วัน 1 อาทิตย์ หรือเป็นการอบรมเฉพาะช่วงเสาร์ - อาทิตย์ ที่มีกำหนด 1 เดือน หรือ 3 เดือน ทั้งนี้ การฝึกอบรมจะใช้เวลามากน้อยเพียงใดควรพิจารณาจากเนื้อหาเป็นหลัก หลักสูตรฝึกอบรมการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ ตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร ควรมีความยืดหยุ่นเรื่องระยะเวลาดังนั้นระยะเวลาในการฝึกอบรมจึงมี 2 รูปแบบ คือ ก) แบบ 4 วัน ซึ่งเป็นการอบรมช่วงวันหยุดยาว 4 วัน หรืออบรมสัปดาห์ละ 2 วัน ในวันเสาร์-อาทิตย์ และ ข) แบบ 8 วัน ซึ่งเป็นการอบรมหลังเลิกเรียนใน แต่ละวัน โดยอบรม 2 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 4 วัน ซึ่งการฝึกอบรมทั้ง 2 รูปแบบ มีจำนวนชั่วโมงในการฝึกอบรมมี 22 ชั่วโมงเท่ากัน โดยมีรายละเอียด ดังนี้

การฝึกอบรมรูปแบบ ก. แบบ 4 วัน เป็นการฝึกอบรมทั้งวันตั้งแต่เวลา 08.00 - 17.00 น. (ในกรณีที่มีพิธีเปิดหรือพิธีปิดต้องเพิ่มอย่างละ 30 นาที) โดยสามารถอบรมติดต่อกัน 4 วัน หรืออบรมสัปดาห์ละ 2 วัน ในวันหยุดเสาร์ - อาทิตย์ ดังภาคผนวก ง ตารางฝึกอบรมรูปแบบ ก

การฝึกอบรมรูปแบบ ข. แบบ 8 วัน เป็นการฝึกอบรมหลักเลิกเรียน ตั้งแต่ 16.00 - 20.00 น. (ในกรณีที่มีพิธีเปิดหรือพิธีปิดต้องเพิ่มอย่างละ 30 นาที) โดยเป็นการอบรมติดต่อกัน 4 วัน ในสัปดาห์เดียวกัน รวม 2 สัปดาห์ ดังภาคผนวก ง ตารางฝึกอบรมรูปแบบ ข

ข้อเสนอแนะ

1. เนื่องจากงานวิจัยนี้เป็นขั้นตอนแรกของกระบวนการวิจัยและพัฒนาหลักสูตร (Research and Development: R&D) ที่มีขั้นตอนในการดำเนินงาน 4 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน ขั้นตอนที่ 2 การจัดทำร่างหลักสูตร ขั้นตอนที่ 3 การทดลองใช้หลักสูตร และขั้นตอนที่ 4 การประเมินและปรับปรุงแก้ไขหลักสูตร ดังนั้นควรนำร่างหลักสูตรฝึกอบรมที่ผู้วิจัยสังเคราะห์ขึ้นจากการศึกษาความต้องการไปทดลองใช้แล้วประเมินผลและปรับปรุงแก้ไขหลักสูตร ให้ครบตามกระบวนการวิจัยและพัฒนาหลักสูตร

2. ควรสร้างหลักสูตรการฝึกอบรมการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ ตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารแบบสื่อผสม เพื่อเผยแพร่องค์ความรู้ด้านการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ

3. ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับสื่อประกอบการเรียนการสอน เทคนิคการสอน เกี่ยวกับการสอนภาษาไทยใน
ฐานะภาษาต่างประเทศ เพื่อพัฒนาองค์ความรู้ด้านการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ

บรรณานุกรม

- กนกกาญจน์ จันทอยู่. (2554). การศึกษาเจตคติและความต้องการของผู้เรียนภาษาไทยชาวญี่ปุ่น. สารนิพนธ์ ศศ.ม. (การสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ) กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- กฤษณา เมืองโคตร. (2553). การพัฒนาการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้รูปแบบการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร. การค้นคว้าแบบอิสระ ศษ.ม. (ประถมศึกษา) เชียงใหม่: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- กันทิมา จันท์สองสี (2551). ผลการจัดการเรียนรู้ที่มีต่อการอ่านเพื่อความเข้าใจและแรงจูงใจในการอ่าน ภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยการจัดการเรียนรู้การอ่านตามแนวการสอนมหภาษา และการจัดการเรียนรู้การอ่านตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (หลักสูตรและการสอน) มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- กาญจนา คุณารักษ์ (2540). หลักสูตรและการพัฒนา. พิมพ์ครั้งที่ 2. นครปฐม: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัย ศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์.
- กิ่งแก้ว อารักษ์ (2546). การวัดและประเมินผลทางภาษา. กรุงเทพฯ: พัฒนาคุณภาพวิชาการ.
- ชนิษฐา ขจรชีพ. (2557). แบบเรียนสนทนาภาษาไทยเบื้องต้นสำหรับผู้เรียนชาวจีน. สารนิพนธ์ ศศ.ม. (การสอน ภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ) กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- คณีนิจ ศรีโตกลิ่น. (2549). การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยวสำหรับตำรวจภูธร จังหวัด เพชรบุรี. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (การสอนภาษาอังกฤษในฐานะภาษาต่างประเทศ) บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- จิราภรณ์ สุวรรณวาทกิจ. (2552). การผลิตและการใช้สื่อการเรียนการสอนภาษาและวรรณคดี. ใน ประมวลสาระชุดวิชาสารัตถะและวิทยวิธีทางภาษาไทย. หน่วยที่ 12. นนทบุรี, สาขาวิชา ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- เจนี ซี เออ. (2555). แบบเรียนการสอนวัฒนธรรมไทย 4 ภาค สำหรับนักศึกษาจีน. สารนิพนธ์ ศศ.ม. (การสอน ภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ) กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ชิตากัญญ์ เล่าชู. (2554). การศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาจีนต่อหลักสูตรบริหารธุรกิจ แขนงธุรกิจระหว่าง ประเทศที่จัดการเรียนการสอนด้วยภาษาไทยของมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต. สารนิพนธ์ ศศ.ม. (การ สอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ) กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ชูชัย สมบัติไกร. (2556). การฝึกอบรมบุคลากรในองค์กร. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ฉัฐวิทย์ ลิทธิศิริอรอด. (2555). การฝึกอบรม (Training). กรุงเทพฯ: ที-บุ๊กส์.
- ฐะปะนีย์ นาครทรรพ. (2553). วรรณศิลป์ในดวงใจ ภาษาไทยที่รัก. กรุงเทพฯ: อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.

- ณัฐวิภา วิริยา. (2553). การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมภาษาศาสตร์ประยุกต์เบื้องต้น เพื่อพัฒนาคุณภาพของครูสอนภาษาอังกฤษในระดับประถมศึกษา. วิทยานิพนธ์ ปร.ด. (หลักสูตรและการสอน). นครปฐม: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ทวีป อภิสิทธิ์. (2552). เทคนิคการเป็นวิทยากรและการฝึกอบรม. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชนพงศ์ สังข์แก้ว. (2549). ปัจจัยที่มีผลต่อชาวต่างประเทศในการเลือกสถาบันสอนภาษาไทยในอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่. การค้นคว้าแบบอิสระ บธ.ม เชียงใหม่: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ชนากร ทองประยูร (2551). การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเรื่องการสอนแบบบูรณาการทักษะภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารสำหรับครูผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษาตอนต้นโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร. ปรินญาณินพนธ์ ศศ.ม. (สาขาการสอนภาษาอังกฤษในฐานะภาษาต่างประเทศ) กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ธิดิญา แสงมณี. (2546). สภาพปัญหาและแนวทางในการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย สำหรับนักเรียนชาวต่างประเทศ โรงเรียนนานาชาติเชียงใหม่. การค้นคว้าแบบอิสระ ศษ.ม. (การสอนภาษาไทย) เชียงใหม่: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ธำรง บัวศรี. (2532). ทฤษฎีหลักสูตร: การออกแบบและการพัฒนา. กรุงเทพฯ: เอรวิณการพิมพ์.
- นวลทิพย์ เพิ่มเกสร. (2556). ทฤษฎีและวิธีการสอนภาษาไทยสำหรับผู้เรียนชาวต่างประเทศ. ปทุมธานี: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- นิรันดร์ จุลทรัพย์. (2551). กลุ่มสัมพันธ์สำหรับการฝึกอบรม. สงขลา: บริษัท นาคิลปิโชนา จำกัด.
- บ้งอร พานทอง. (2549). ภาษาเพื่อพัฒนาปัญญา. ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- บุญเลี้ยง ทุมทอง. (2554). การพัฒนาหลักสูตร. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บุษบง ปรีดางศกร. (2547). การใช้กิจกรรมการแลกเปลี่ยนข้อมูลในการพัฒนาความสามารถด้านการพูดภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2. สารนิพนธ์ ศศ.ม. (การสอนภาษาอังกฤษในฐานะภาษาต่างประเทศ) กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- บุษรา อวนศรี. (2557). แบบเรียนภาษาไทยเพื่อการสัมภาษณ์งานเบื้องต้นสำหรับผู้เรียนชาวต่างประเทศ. สารนิพนธ์ ศศ.ม. (การสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ) กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- บำรุง โตรัตน์. (2544). วิธีสอนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศ. นครปฐม: ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ปรียา หิรัญประดิษฐ์. (2548). พินิจการสอนภาษา พิจารณาวรรณกรรม. นนทบุรี: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.

- พัทธยา จิตต์เมตตา. (ม.ป.ป.). แนวคิดการสอนภาษาไทย: ภาษาที่สองให้ชาวต่างชาติ. เอกสารประกอบการบรรยาย สมาคมส่งเสริมเทคโนโลยี (ไทย-ญี่ปุ่น).
- _____. (ม.ป.ป.). การสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ แนวคิด: เทคนิควิธีสอนโดยใช้ภาษาไทย. เอกสารประกอบการบรรยาย สมาคมส่งเสริมเทคโนโลยี (ไทย-ญี่ปุ่น).
- พรทิพย์ เย็นจะบก. (2548). หลักนิเทศศาสตร์ทั่วไป. ม.ป.ท.: เอกสารประกอบการสอน สาขาสื่อสารมวลชน คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- พราว พาหอม. (2557). แบบเรียนภาษาไทยเชิงวัฒนธรรม เรื่อง “ข้าวกับวิถีชีวิตไทย” สำหรับผู้เรียนชาวต่างประเทศ. สารนิพนธ์ ศศ.ม. (การสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ) กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- เพียงจันทร์ ผุดผ็อก (2550) การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเรื่องการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษโดยใช้กิจกรรมโครงงานแบบบูรณาการ สำหรับครูภาษาอังกฤษระดับประถมศึกษาโรงเรียนในสังกัด สังกัดมณฑลราชบุรี. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (สาขาการสอนภาษาอังกฤษในฐานะภาษาต่างประเทศ) นครปฐม: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- เพ็ชรี รูปะวิชิต. (2554). เทคนิคการจัดฝึกอบรมและการประชุม. กรุงเทพฯ: ดวงกมลพับลิชชิง.
- มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ภาควิชาภาษาศาสตร์. (2558). ภาษาและภาษาศาสตร์. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, บัณฑิตศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์. (2558) การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ภาษาอังกฤษ. นนทบุรี: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, สาขาวิชาศึกษาศาสตร์. (2548) ภาษาไทย 3. นนทบุรี: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- มาเรียม นิลพันธุ์. (2536). การพัฒนาหลักสูตรการวิจัยวัฒนธรรม. ปรินญาณินท์ กศ.ด. (การวิจัยและพัฒนาหลักสูตร) กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- มีชัย เอี่ยมจินดา. (ม.ป.ป.). หลักภาษาสำหรับครู. นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์.
- เมตตา วิวัฒนานุกูล. (2559). การสื่อสารระหว่างวัฒนธรรม. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- รัตน์ คงน้อย (2551). การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้วิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้วิธีสอนตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (หลักสูตรและการสอน) ขอนแก่น: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2553). พจนานุกรมศัพท์ภาษาศาสตร์ (ภาษาศาสตร์ประยุกต์). กรุงเทพฯ: ราชบัณฑิตยสถาน.
- วรรณกานต์ ลิขิตรัตน์พร (2553). การสอนภาษาตามแนวภาษาศาสตร์. ม.ป.ท.: เอกสารประกอบการสอน ภาควิชาภาษาศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

- วรรณิ์ แกมเกตุ. (2551). *วิธีวิทยาการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วรารรรถน์ ศรียาภักย์. (2556). *ภาษาศาสตร์ภาษาไทย*. นนทบุรี: สัมปัญญะ.
- วรารรรถน์ เขียวโพธิ์. (2550). *การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในองค์กร*. กรุงเทพฯ: สิริบุตรการพิมพ์.
- วารุณี อัครโกดิน (2554). *การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของบุคลากรสายสนับสนุนวิชาการ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ*. ปริญญาโท. กศ.ด. (การศึกษาผู้ใหญ่). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- วิน เชื้อโพธิ์หัก (2537). *การพัฒนาบุคคลและการฝึกอบรม*. กรุงเทพฯ: โอ.เอส.พรินต์ติ้ง เฮาส์.
- วิชัย วงษ์ใหญ่. (2523). *พัฒนาหลักสูตรและการสอนมิติใหม่*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- (2554). *การพัฒนาหลักสูตรระดับอุดมศึกษา*. กรุงเทพฯ: อาร์ แอนด์ ปริ้นท์ จำกัด.
- วิรัช วงศ์นันทวัฒน์ (2549). *การพัฒนาหลักสูตรภาษาไทยเบื้องต้นสำหรับชาวต่างประเทศที่เน้นการเรียนรู้ตามสภาพจริง*. วิทยานิพนธ์ ศษ.ด. (หลักสูตรและการสอน) ขอนแก่น: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ศรีวิไล พลมณี. (2545). *พื้นฐานการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สัจด์ อุทรานนท์. (2532). *พื้นฐานและหลักการพัฒนาหลักสูตร*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมคิด บางโม. (2551). *เทคนิคการฝึกอบรมและการประชุม*. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: วิทย์พัฒน์
- สมชาติ กิจยรรยง และอรจรรย์ ณ ตะกั่วทุ่ง. (2550). *เทคนิคการจัดฝึกอบรมเพื่อพัฒนาบุคลากรอย่างมีประสิทธิภาพ*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ ส.ส.ท..
- สมพงษ์ วิทย์ศักดิ์พันธุ์. (2544). *การสอนภาษาไทยเบื้องต้นให้ชาวต่างชาติ ใน เอกสารประกอบการสัมมนาระดับภูมิภาคว่าด้วยการเรียนการสอนภาษาไทยในบริบทไทยศึกษา*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สันต์ ธรรมบำรุง. (2527). *หลักสูตรและการบริหารหลักสูตร*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์การศาสนา กรมการศาสนา.
- สายัญ ทองศรี (2552) *การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารสำหรับครูช่วงชั้นที่ 1 ที่ไม่มีวุฒิทางการศึกษาสาขาการสอนภาษาอังกฤษ*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาเพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์). สงขลา: มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- สิริจิตต์ เดชมรรชัย. (2556). *การสอนภาษาฝรั่งเศสในฐานะภาษาต่างประเทศ: แนวคิดและวิธีการ*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุภา ปานเจริญ. (2544). *บทปาฐกถา ใน จินตนา พุทธเมตตา, บรรณธิการ. เอกสารหลังการสัมมนานานาชาติการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ: โครงการภาษาไทยเข้มแข็ง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ*.
- สุภัทรา อักษรานุเคราะห์. (2532). *การสอนทักษะทางภาษาและวัฒนธรรม*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

- สุมิตรา อังวัฒนกุล. (2540). *วิธีสอนภาษาอังกฤษ*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- แสงจันทร์ กะลาม. (2551). *ความสามารถด้านการเขียนภาษาอังกฤษเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการสอนตามขั้นตอนการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารโดยใช้นิทาน*. รายงานการศึกษาอิสระ. ศษ.ม. (หลักสูตรและการสอน) ขอนแก่น: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- แสงระวี ดอนแก้วบัว. (2558). *ภาษาศาสตร์สำหรับครูสอนภาษาอังกฤษ*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- โสพิทา สุขช่วย ทองบุญ. (2555). *ความต้องการและแรงจูงใจในการเรียนภาษาไทยของครูชาวต่างประเทศใน จังหวัดภูเก็ต*. สารนิพนธ์ ศศ.ม. (การสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ) กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- หลักสูตรที่เปิดสอน. (2557). สืบค้นเมื่อวันที่ 8 มีนาคม 2558, จาก <http://tol.hu.swu.ac.th/Default.aspx?tabid=4880>
- หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย ฉบับปรับปรุง 2555 (2555). สืบค้นเมื่อ 9 กันยายน 2556, จาก <http://hu.swu.ac.th/index.php/academic-02/bundit33333.html>
- อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. (2548). *ภาษาในสังคมไทย*. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อรพรรณ โขมะสรานนท์. (2554). *การจัดการฝึกอบรมและสัมมนา*. นนทบุรี: โรงพิมพ์ PS Print
- อรพรรณ พรสีมา. (2537). *เทคนิคการฝึกอบรม*. เอกสารคำสอนภาควิชาเทคโนโลยีการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- อรุณี วิริยะจิตรา. (2532). *การเรียนการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์อักษรเจริญทัศน์.
- อรุณี วิริยะจิตราและคณะ. (2555). *เหลียวหลังแลหน้าการสอนภาษาอังกฤษ*. กรุงเทพฯ: หน้าต่างสู่โลกกว้าง.
- อัจฉริยา เพ็ชรอินทร์. (2555). *การศึกษาความต้องการการเรียนรู้ทักษะการฟัง และการพูดภาษาไทยของครูต่างชาติในโรงเรียนนานาชาติ เขตกรุงเทพมหานคร*. สารนิพนธ์ ศศ.ม. (การสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ) กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- อาภรณ์ ใจเที่ยง. (2553). *หลักการสอน*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- อารยา วานิลทิพย์. (2550). *ผลของการจัดประสบการณ์ภาษาอังกฤษตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารที่มีต่อความเข้าใจคำศัพท์สำหรับเด็กอนุบาล ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การศึกษาปฐมวัย) กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- อินทนนท์ อินทะกนก. *การพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนไวยากรณ์ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร เรื่องคำคุณศัพท์ สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสวนแตงวิทยา จังหวัดสุพรรณบุรี*. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษในฐานะภาษาต่างประเทศ) นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร

- ฮาฮีต๊ะ ดีนามอ. (2553). การศึกษาความสามารถในการฟัง-พูดภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยวิธีการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารตามแนวคิดของคิธ จอห์นสัน. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (หลักสูตรและการสอน) สงขลา: มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- Dnyei Zltán. (2009). *The 2010s Communicative language teaching in the 21st century: 'The principled communicative approach'*. Perspectives 36(2): 40-42.
- Good, Carter V. (1973). *Dictionary of Education*. 3rd ed. New York: McGraw-Hill.
- Harmer, J. (2012). *Essentail Teacher Knowledge: Core Concepts in English Language Teaching*. England: Pearson Education Limited.
- Oliva, P.F.(1982). *Developing the Curriculum*. Boston: Little, Brown and Company.
- Richards. J.C. (2006). *Communicative Language Teaching Today*. Singapore: Cambridge University Press.
- Richards. J.C. and Theodore S. Rodgers. (2001). *Approaches and Methods in Language Teaching*. New York: Cambridge University Press.
- Saylor, J.G., Alexander, W.M. (1974). *Planning Curriculum for Schools*. New York: Holt, Rinehart and Winston
- Saylor, J.G., Alexander, W.M., and Arthur J. Lewis. (1981). *Curriculum Planning for Better Teaching and Learning*. 4th ed. New York. : Holt Rinehart and Winston.
- Smyth, D.(2002) *Thai An Essential Grammar*. London and New York: Routledge.
- Taba, Hilda.(1962). *Curriculum Development : Theory and Practice*. New York: Harcourt, Brace and Word Inc.
- Tyler, Ralth W. (1950). *Basic Principles of Curriculum and Instruction*. Chicago: The University of Chicago.
- William Littlewood.(1983). *Communication Language Teaching*. Cambridge: Cambridge University Press.

ภาคผนวก

รายนามผู้เชี่ยวชาญ

1. ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย

- 1.1 อาจารย์ ดร.ราชันย์ บุญธิมา สังกัดภาควิชาบริหารการศึกษาคณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- 1.2 อาจารย์ ธนากร ทองประยูร สังกัดศูนย์ภาษาและบริการวิชาการ วิทยาลัยนานาชาติเพื่อศึกษา
ความยั่งยืน มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- 1.3 อาจารย์วุฒินันท์ แก้วจันทร์เกตุ สังกัดภาควิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

2. ผู้เชี่ยวชาญที่ให้ความอนุเคราะห์สัมภาษณ์

- 2.1 รศ.รุ่งฤดี แผลงศรี สังกัดภาควิชาภาษาไทยและภาษาตะวันออก คณะมนุษยศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- 2.2 รศ.วรรณกานต์ ลิขิตรัตน์พร สังกัดภาควิชาภาษาศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- 2.3 อาจารย์ ดร.ธันวพร เสรีชัยกุล สังกัดภาควิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ บัณฑิตวิทยาลัย งานบริหารและธุรการ โทร. 15664

ที่ ศธ 0519.12/ 6342

วันที่ 18 ธันวาคม 2558

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

เนื่องด้วย นายเป็นปลื้ม เขยชม นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการสอนภาษาไทยในฐานะ
ภาษาต่างประเทศ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาความต้องการ
ในการฝึกอบรมการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ ตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารของนิสิต
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิมพ์ภรณ์ บุญประเสริฐ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา
สารนิพนธ์ ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ อาจารย์ ดร.ราชนัย บุญธิมา เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ
สัมภาษณ์ และแบบสอบถาม ทั้งนี้ สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 085 678 9530

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้บุคลากรในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญให้
นายเป็นปลื้ม เขยชม และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

(รองศาสตราจารย์ ดร.ดุจฎี โยเหลา)

ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์

รักษาราชการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ บัณฑิตวิทยาลัย งานบริหารและธุรการ โทร. 15664

ที่ ศธ 0519.12/ 6341

วันที่ 18 ธันวาคม 2558

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน คณบดีวิทยาลัยนานาชาติ

เนื่องด้วย นายเป็นปลื้ม เขยชม นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาความต้องการในการฝึกอบรมการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ ตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิมพาภรณ์ บุญประเสริฐ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ อาจารย์ธนากร ทองประยูร เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบสัมภาษณ์ และแบบสอบถาม ทั้งนี้ สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 085 678 9530

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ให้โปรดพิจารณาให้บุคลากรในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญใน
นายเป็นปลื้ม เขยชม และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

(รองศาสตราจารย์ ดร.ดุขฎิ โยเหลา)

ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์

รักษาราชการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ที่ ศธ 0519.12/ 6340

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

13 ธันวาคม 2558

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน คณบดีคณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

เนื่องด้วย นายเป็นปลื้ม เขยชม นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาความต้องการในการฝึกอบรมการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ ตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิมพ์ภากรณ์ บุญประเสริฐ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ อาจารย์วุฒินันท์ แก้วจันทร์เกตุ เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบสัมภาษณ์ และแบบสอบถาม

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้บุคลากรในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญให้นายเป็นปลื้ม เขยชม และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ดุจฎี โยเหลา)

ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์
รักษาการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 085 678 9530

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ บัณฑิตวิทยาลัย งานบริหารและธุรการ โทร. 15664

ที่ ศธ 0519.12/ 6343 วันที่ 18 ธันวาคม 2558

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์สัมภาษณ์เพื่อเป็นข้อมูลการวิจัย

เรียน คณบดีคณะมนุษยศาสตร์

เนื่องด้วย นายเป็นปลื้ม เขยชม นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาความต้องการในการฝึกอบรมการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ ตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิมพ์ภรณ์ บุญประเสริฐ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์

ในการนี้ นิสิตขอความอนุเคราะห์สัมภาษณ์ รองศาสตราจารย์รุ่งฤดี แผลงศรี (ภาควิชาภาษาไทยและภาษาตะวันออก) รองศาสตราจารย์วรรณกานต์ ลิขิตรัตน์พร (ภาควิชาภาษาศาสตร์) ในหัวข้อเรื่อง “หลักสูตรฝึกอบรมการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ ตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร” เพื่อเป็นข้อมูลในการวิจัย และนิสิตจะเป็นผู้ประสานงานในรายละเอียดดังกล่าว ทั้งนี้สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 085 678 9530

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

(รองศาสตราจารย์ ดร.ดุจฎี โยเหลา)

ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์

รักษาราชการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ที่ ศธ 0519.12/ ๒๖44

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๑๕ ธันวาคม 2558

เรื่อง ขออนุมัติขอความเห็นชอบเพื่อการวิจัย

เรียน คณะบดีคณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

เนื่องด้วย นายเป็นปลื้ม เขยชม นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาความต้องการในการฝึกอบรมการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ ตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิมพ์ภากรณ์ บุญประเสริฐ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์

ในการนี้ นิสิตขออนุมัติขอความเห็นชอบ อาจารย์ ดร.ธันวาคม เสรีชัยกุล (ภาควิชาภาษาไทย) ในหัวข้อเรื่อง “หลักสูตรฝึกอบรมการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ ตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร” เพื่อเป็นข้อมูลในการวิจัย และนิสิตจะเป็นผู้ประสานงานในรายละเอียดดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ดุขฤ์ โยเหลา)

ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์
รักษาราชการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

ภาคผนวก ข

หนังสือขอความอนุเคราะห์ในการรวบรวมข้อมูล

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ บัณฑิตวิทยาลัย งานบริหารและธุรการ โทร. 15664

ที่ ศธ 0519.12/ 6345

วันที่ 18 ธันวาคม 2558

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน คณบดีคณะมนุษยศาสตร์

เนื่องด้วย นายเป็นปลื้ม เขยชม นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาความต้องการในการฝึกอบรมการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ ตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิมพ์ภรณ์ บุญประเสริฐ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์

ในการนี้ นิสิตขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอ นิสิตระดับปริญญาตรี สาขาวิชาภาษาไทย ชั้นปีที่ 1 – 4 ตอบแบบสอบถามเพื่อสอบถามความต้องการ และพัฒนาโครงร่างหลักสูตรฝึกอบรมการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ ตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร เพื่อเป็นข้อมูลในการวิจัย ในระหว่างเดือนธันวาคม 2558 และนิสิตจะเป็นผู้ประสานงานในรายละเอียดดังกล่าว ทั้งนี้ สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 085 678 9530

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

(รองศาสตราจารย์ ดร.ตุษฎี โยเหลา)

ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์

ศึกษาราชการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ภาคผนวก ค

- เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
- แบบนำเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือ

แบบสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ
เพื่อรวบรวมข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการกำหนดรายละเอียดของหลักสูตรฝึกอบรม
การสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ ตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร

ตอนที่ 1 ข้อมูลเบื้องต้น

ผู้สัมภาษณ์.....
 ผู้ให้สัมภาษณ์.....ตำแหน่ง.....
 วันที่สัมภาษณ์.....

ตอนที่ 2 คำถามสำหรับสัมภาษณ์

1. ท่านคิดว่านิสิตปริญญาศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาภาษาไทย ควรมีความรู้เรื่องการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ ตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารเรื่องใดบ้าง

.....

2. ท่านคิดว่าการฝึกอบรม เรื่องการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ ตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร ควรมีรูปแบบและวิธีการฝึกอบรมอย่างไร

.....

3. ท่านคิดว่าควรใช้เวลาฝึกอบรมนานเท่าไรจึงจะเหมาะสม

.....

4. ท่านคิดว่าการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศในปัจจุบันหรือที่ผ่านมาเป็นเช่นไรและมีปัญหาบ้างหรือไม่

.....

5. ท่านคิดว่าหลักสูตรฝึกอบรมการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ ตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร ควรมีจุดมุ่งหมายและมีการวัดและประเมินผลอย่างไร

.....

6. ข้อเสนอแนะอื่นๆ

.....

แบบสอบถามนิสิตศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาภาษาไทย
เพื่อสอบถามความต้องการและพัฒนาโครงสร้างหลักสูตรฝึกอบรม
เรื่องการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ ตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร
สำหรับนิสิตศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาภาษาไทย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย / ใน ☐ ที่สอดคล้องกับตนเอง

1. เพศ	☐ ชาย	☐ หญิง
2. แขนงวิชา	☐ ภาษาและวรรณคดีไทย	☐ ภาษาไทยเพื่อการสื่อสารมวลชน
3. ชั้นปี	☐ ปี 1	☐ ปี 2
	☐ ปี 3	☐ ปี 4

ตอนที่ 2 ความต้องการด้านต่างๆของการฝึกอบรมการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ ตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารสำหรับนิสิตศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาภาษาไทย

1. ด้านเนื้อหา

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย / ในช่องว่างที่ตรงกับความคิดเห็นที่ต้องการ โดยกำหนดน้ำหนักคะแนนไว้ดังนี้

1	หมายถึง	น้อยที่สุด
2	หมายถึง	น้อย
3	หมายถึง	ปานกลาง
4	หมายถึง	มาก
5	หมายถึง	มากที่สุด

รายการ	ระดับความต้องการ				
	1	2	3	4	5
1. แนวคิดการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร					
2. เกมและกิจกรรมการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร					
3. การสร้างหลักสูตรภาษา					
4. การวางแผนการสอนภาษา					
5. การวัดและประเมินผลการสอนภาษา					
6. การสอนทักษะทางภาษา					
7. การสอนวัฒนธรรม					
8. การใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้เพื่อการสอนภาษา					
9. จิตวิทยาการเรียนรู้ภาษา					

รายการ	ระดับความต้องการ				
	1	2	3	4	5
10. การสื่อสารระหว่างวัฒนธรรม					
11. เสียงและระบบเสียงในภาษาไทย					
12. โครงสร้างประโยคในภาษาไทย					
13. ความหมายในภาษาไทย					
14. ภาษาและวัฒนธรรมไทย					
15. ภาษาวรรณศิลป์					

2. รูปแบบและวิธีการฝึกอบรม

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย / ใน ☐ ที่ต้องการ (สามารถตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

☐ การบรรยาย	☐ การอภิปราย
☐ การระดมสมอง	☐ การสาธิต
☐ การฝึกปฏิบัติกิจกรรม	☐ การนำเสนอผลงาน
☐ อื่นๆ (โปรดระบุ.....)	

3. ระยะเวลาในการฝึกอบรม

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย / ใน ☐ ที่ต้องการ (เลือกตอบได้เพียง 1 ข้อ)

☐ 1 วัน	☐ 3 วัน
☐ 2 วัน	☐ อื่นๆ (โปรดระบุ.....)

4. ความต้องการในการอบรมการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ ตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย / ใน ☐ ที่ต้องการ

- ☐ ท่านต้องการฝึกอบรม เนื่องจาก.....
- ☐ ท่านไม่ต้องการฝึกอบรม เนื่องจาก.....

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะอื่นๆ

แบบนำเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจ “แบบสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ” เพื่อหาค่า IOC

วัตถุประสงค์ของแบบสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ

เพื่อรวบรวมข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการกำหนดรายละเอียดของหลักสูตรฝึกอบรม การสอนภาษาไทย ในฐานะภาษาต่างประเทศ ตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร

ประเด็นการประเมิน	ผลการประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญ			ข้อเสนอแนะ
	เหมาะสม	ไม่เหมาะสม	ไม่แน่ใจ	
1. ท่านคิดว่านิสิตปริญญาศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาภาษาไทย ควรมีความรู้เรื่องการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารเรื่องใดบ้าง				
2. ท่านคิดว่าการฝึกอบรม เรื่องการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ ตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร ควรจะมีรูปแบบและวิธีการฝึกอบรมอย่างไร				
3. ท่านคิดว่าควรใช้เวลาฝึกอบรมนานเท่าไรจึงจะเหมาะสม				
4. ท่านคิดว่าอะไรคือปัญหาสำคัญในการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ				
5. ข้อเสนอแนะอื่นๆ				

**แบบนำเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจ “แบบสอบถามนิสิตศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาภาษาไทย”
เพื่อหาค่า IOC**

วัตถุประสงค์ของแบบสอบถามนิสิตศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาภาษาไทย

เพื่อสอบถามความต้องการและพัฒนาโครงสร้างหลักสูตรฝึกอบรมเรื่องการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ ตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารสำหรับนิสิตศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาภาษาไทย

ตอนที่ 1 ด้านเนื้อหา

ประเด็นการประเมิน	ผลการประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญ			ข้อเสนอแนะ
	เหมาะสม	ไม่เหมาะสม	ไม่แน่ใจ	
1. แนวคิดการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร				
2. เกมและกิจกรรมการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร				
3. การสร้างหลักสูตรภาษา				
4. การวางแผนการสอนภาษา				
5. การวัดและประเมินผลการสอนภาษา				
6. การสอนทักษะทางภาษา				
7. การสอนวัฒนธรรม				
8. การใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้เพื่อการสอนภาษา				
9. จิตวิทยาการเรียนรู้ภาษา				
10. การสื่อสารระหว่างวัฒนธรรม				
11. เสียงและระบบเสียงในภาษาไทย				
12. โครงสร้างประโยคในภาษาไทย				
13. ความหมายในภาษาไทย				
14. ภาษาและวัฒนธรรมไทย				
15. ภาษาวรรณศิลป์				

ตอนที่ 2 ด้านรูปแบบและวิธีการฝึกอบรม

ประเด็นการประเมิน	ผลการประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญ			ข้อเสนอแนะ
	เหมาะสม	ไม่เหมาะสม	ไม่แน่ใจ	
คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย / ในที่ ต้องการ (สามารถตอบได้มากกว่า 1 ข้อ) ☐ การบรรยาย ☐ การอภิปราย ☐ การระดมสมอง ☐ การสาธิต ☐ การฝึกปฏิบัติกิจกรรม ☐ การนำเสนอผลงาน ☐ อื่นๆ (โปรดระบุ.....)				

ตอนที่ 3 ระยะเวลาในการฝึกอบรม

ประเด็นการประเมิน	ผลการประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญ			ข้อเสนอแนะ
	เหมาะสม	ไม่เหมาะสม	ไม่แน่ใจ	
คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย / ในที่ ต้องการ (สามารถตอบได้มากกว่า 1 ข้อ) ☐ 1 วัน ☐ 2 วัน ☐ 3 วัน ☐ อื่นๆ (โปรดระบุ.....)				

ตอนที่ 4 ความต้องการในการอบรมการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ ตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร

ประเด็นการประเมิน	ผลการประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญ			ข้อเสนอแนะ
	เหมาะสม	ไม่เหมาะสม	ไม่แน่ใจ	
คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย / ในที่ ต้องการ (สามารถตอบได้มากกว่า 1 ข้อ) ☐ ท่านต้องการฝึกอบรม เนื่องจาก..... ☐ ท่านไม่ต้องการฝึกอบรม เนื่องจาก.....				

อื่นๆ

ประเด็นการประเมิน	ผลการประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญ			ข้อเสนอแนะ
	เหมาะสม	ไม่เหมาะสม	ไม่แน่ใจ	
ข้อเสนอแนะอื่นๆ.....				

ภาคผนวก ง

- รายละเอียดหลักสูตร
- แผนการจัดกิจกรรมฝึกอบรม
- ตารางการฝึกอบรม

รายละเอียดหลักสูตร

หลักการ

ปัจจุบันคนต่างประเทศสนใจเรียนภาษาไทยมีมากขึ้นตามลำดับ ซึ่งเห็นได้จากมีสถาบันอุดมศึกษาในต่างประเทศ หรือสถาบันภาษาทั้งในทวีปเอเชีย ยุโรป อเมริกา และออสเตรเลีย มีหลักสูตรที่เกี่ยวกับภาษาไทย (ศรีวิไล พลมณี 2545: 15) สุภา ปานเจริญ (2554: 5) กล่าวว่า ภาษาไทยก็ได้รับความสนใจและมีการศึกษาเรียนรู้ของต่างชาติมากขึ้นตามลำดับ การศึกษาของกระทรวงการต่างประเทศพบว่า มีสถาบันการศึกษาทั่วทั้งโลกได้เปิดหลักสูตรการสอนภาษาไทยอย่างเต็มรูปแบบ นอกจากนี้ยังมีการเรียนภาษาไทยเป็นรายบุคคล จะเห็นได้ว่า ภาษาไทยได้รับความสำคัญจากนานาประเทศ ดังนั้นการสอนภาษาไทยจึงไม่ใช่แค่การสอนภาษาไทยในฐานะภาษาแม่เท่านั้น แต่การสอนภาษาไทยยังสอนในฐานะภาษาต่างประเทศได้อีกด้วย

สมพงศ์ วิทย์ศักดิ์พันธุ์ (2544: 124 – 125) กล่าวว่า การที่ผู้สอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศมีความรู้และความเชี่ยวชาญทางภาษาไทย จะทำให้อธิบายลักษณะกฎเกณฑ์ต่าง ๆ รวมทั้งวัฒนธรรมการใช้ภาษาไทยได้เป็นอย่างดี เพราะจะสามารถตอบคำถาม วิเคราะห์การใช้ภาษาอย่างเป็นระบบและเข้าใจง่าย อีกทั้งยังเป็นแบบอย่างที่ดีในการใช้ภาษาไทยแก่ผู้เรียน ดังนั้นการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศผู้สอนจำเป็นต้องมีความรู้ความเชี่ยวชาญทางภาษาไทย เช่นเดียวกับกับความคิดเห็นของ พัทยา จิตต์เมตตดา (ม.ป.ป.: 8) ซึ่งได้กล่าวถึงคุณสมบัติเบื้องต้นข้อหนึ่งของผู้สอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศว่า “เป็นผู้มีความรู้ด้านภาษาไทย และมีทักษะการใช้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสารเป็นอย่างดี คุณสมบัติข้อนี้จะทำให้ผู้สอนเกิดความมั่นใจในหน้าที่และบทบาทความเป็นครู และความสามารถในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารนั้นเป็นสิ่งสำคัญมาก โดยเฉพาะการพูดที่ถูกต้องตามอักขรวิธีไทย ซึ่งจะเป็นแบบอย่างให้แก่ผู้เรียน”

การสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศนอกจากผู้สอนจะมีความรู้ทางภาษาไทยเป็นอย่างดีแล้ว ยังต้องมีความรู้ความเข้าใจในทฤษฎีหรือหลักการจัดการเรียนรู้ภาษา และเข้าใจธรรมชาติของผู้เรียน (บังอร พานทอง 2549: 7) ดังที่ วรรณกานต์ ลิขิตรัตน์พร (2553: 1) กล่าวถึงความยากของการสอนภาษาที่ไม่ใช่ภาษาแม่ว่า “การเรียนรู้อื่นๆ ที่ไม่ใช่ภาษาแม่นั้นเป็นความยากสำหรับคนจำนวนหนึ่ง ทำให้ตั้งแต่อดีตจนกระทั่งปัจจุบันมีผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนภาษาพยายามหาวิธีสอนภาษาที่จะทำให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ภาษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ การสอนภาษาก็เหมือนกับการสอนวิชาอื่นๆ ที่ผู้สอนนอกจากต้องมีความรู้ในศาสตร์ที่ตนสอนแล้ว ผู้สอนควรมีความรู้เกี่ยวกับการจะทำให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้” ดังนั้นการเรียนรู้การสอนภาษาจึงมีความสำคัญมาก โดยเฉพาะการเรียนรู้การสอนภาษาภาษาต่างประเทศ ซึ่งมีความแตกต่างจากการสอนภาษาแม่ ดังที่ บังอร พานทอง (2549: 7) ได้กล่าวถึงความแตกต่างของการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศและภาษาแม่ไว้ว่า

การเรียนรู้ภาษาต่างประเทศและภาษาแม่แตกต่างกันที่ภาษาแม่ที่เด็กเรียนรู้มาตั้งแต่เกิด มีการรวบรวมข้อมูลและความหมายต่างๆมากมายจนสามารถใช้ทักษะภาษา เช่น การฟังและการพูดได้ในระดับยอมรับได้ อาจยังมีประสบการณ์ด้านการอ่านและเขียนไม่เพียงพอ การที่เด็กได้มีโอกาสใช้ภาษา เข้าใจรูปแบบโครงสร้างภาษามากพอสมควรแล้ว หากการจัดการเรียนการสอนภาษาแม่ที่น่าสนใจ ถูกต้องตามหลักการสอนภาษา เด็กจะสามารถเรียนรู้ได้รวดเร็ว ต่างจากภาษาต่างประเทศ ซึ่งเด็กมีประสบการณ์น้อยมาก คำศัพท์ หรือโครงสร้างการใช้ภาษายังเป็นสิ่งใหม่สำหรับเด็กมาก จึงเป็นความจำเป็นที่ผู้สอนจะต้องหาแนวทางการสอน หรือกิจกรรมต่างๆ ที่ทำให้เด็กได้มีประสบการณ์การใช้ภาษาต่างประเทศในสังคมและชีวิตประจำวัน

จะเห็นได้ว่าการสอนภาษาต่างประเทศนั้นมีความแตกต่างกับการสอนภาษาแม่ เนื่องด้วยประสบการณ์อายุ และบริบททางสังคมของผู้เรียน จึงทำให้แนวคิดในการสอนนั้นมีความแตกต่างกัน อย่างไรก็ตาม การสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ นอกจากผู้สอนจะต้องมีความรู้ความเชี่ยวชาญในภาษาไทยแล้ว ยังจะต้องมีความรู้ในด้านการสอนภาษาต่างประเทศด้วย

ทั้งนี้ การสอนภาษาต่างประเทศนั้นมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ผู้เรียนสามารถใช้ภาษาเป็นเครื่องมือติดต่อสื่อสารกับผู้อื่นได้ตามความต้องการในสถานการณ์ต่างๆ รวมทั้งยังจะต้องใช้ภาษาเพื่อติดต่อสื่อสารในชีวิตประจำวันได้ ฐะปะนีย์ นาครทรรพ (2553: 208) กล่าวว่า “เมื่ออยู่ในบริบทของสังคมที่มีการขยายตัวมากขึ้น ภาษาก็ยังมีความจำเป็นยิ่งขึ้นเช่นกัน เพราะผู้ใช้ภาษาจะต้องติดต่อสื่อสารให้เข้าใจตรงกัน มิเช่นนั้นแล้วจะทำให้เกิดความยุ่งยากต่างๆตามมา” ดังนั้นการสอนภาษาที่สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายดังกล่าวนี้คือ การสอนภาษาตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร (Communicative Language Teaching Approach)

การสอนภาษาตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารเป็นแนวคิดที่เชื่อมต่อระหว่างความรู้ทางภาษาศาสตร์ทางภาษา และความสามารถในการสื่อสาร ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนได้รับทั้งความรู้และความสามารถในการใช้ภาษาไปอย่างพร้อมกัน ทั้งนี้การสอนภาษาตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารเป็นการสอนภาษาที่เน้นผู้เรียนให้สัมผัสกับการสื่อสารในชีวิตจริง โดยที่ไม่ได้ละทิ้งความรู้ทางไวยากรณ์แต่อย่างใด ดังที่ สุมิตรา อังวัฒนกุล (2540: 111) กล่าวว่า “การเรียนการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารมุ่งเน้นที่การพัฒนาความสามารถของผู้เรียนในการใช้ภาษา (Use) ตามความมุ่งหมายในสถานการณ์ต่างๆ และแม้จะให้ความสำคัญแก่ความคล่องแคล่วในการใช้ภาษา (Fluency) แต่ก็มิได้ละเลยความถูกต้องของภาษา (Accuracy) แต่อย่างใด การเรียนการสอนในแนวทางนี้จึงเน้นการทำกิจกรรมเพื่อฝึกการใช้ภาษาที่ใกล้เคียงสถานการณ์จริงให้มากที่สุด”

ดังนั้น จึงจัดทำหลักสูตรฝึกอบรมการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ ตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารขึ้น เพื่อพัฒนาความรู้ ความสามารถในการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ ตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร

เป้าหมายของหลักสูตร

เป้าหมายของหลักสูตรฝึกอบรมครั้งนี้คือ นิสิตหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาภาษาไทย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เนื่องจากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มีหลักสูตรและโครงการต่างๆ ที่เอื้อต่อนิสิตหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย ให้มีปฏิสัมพันธ์กับชาวต่างชาติที่มาเข้าร่วมโครงการต่างๆ และต้องการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ภาษาและวัฒนธรรมไทย

จุดมุ่งหมายของหลักสูตร

จุดมุ่งหมายของหลักสูตรฝึกอบรมครั้งนี้คือ มีความรู้ความสามารถในการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ ตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร

วัตถุประสงค์ของหลักสูตร

เมื่อสิ้นสุดการอบรม ผู้เข้าอบรมสามารถ

1. ประยุกต์ความรู้เกี่ยวกับภาษาไทยเพื่อนำมาจัดการเรียนรู้ภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศได้
2. ออกแบบกิจกรรมการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารได้
3. วิเคราะห์พฤติกรรมผู้สอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศที่พึงประสงค์ได้
4. เขียนแผนการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ ตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารได้
5. ปฏิบัติการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ ตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร

กิจกรรมการฝึกอบรม

กิจกรรมการฝึกอบรมมีความหลากหลาย โดยมีการบรรยายอย่างมีส่วนร่วม การอภิปราย การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน การปฏิบัติกิจกรรม

สื่อและอุปกรณ์การฝึกอบรม

1. ใบงาน
2. หลักสูตรฝึกอบรม
3. PowerPoint
4. กระดาษนำเสนอ
5. ปากกาเคมี

ก. เนื้อหาของหลักสูตรสำหรับนิสิตชั้นปีที่ 1 – 2 แขนงวิชาภาษาและวรรณคดีไทย และนิสิตชั้นปีที่ 2 – 4 แขนงภาษาไทยเพื่อการสื่อสารมวลชน

หน่วยการเรียนรู้	ระยะเวลา
หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 ลักษณะเฉพาะของภาษาไทย - เสียงในภาษาไทย - คำ ประโยค และสัมพันธสาร - ความหมายในภาษาไทย - ภาษาและวัฒนธรรมไทย	จำนวน 8 ชั่วโมง (2 ชั่วโมง) (2 ชั่วโมง) (2 ชั่วโมง) (2 ชั่วโมง)
หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 การสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร	จำนวน 4 ชั่วโมง
หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 การจัดการเรียนรู้ภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ - พฤติกรรมผู้สอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ - การวางแผนการสอนตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร	จำนวน 12 ชั่วโมง (4 ชั่วโมง) (8 ชั่วโมง)
หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 ปฏิบัติการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ	จำนวน 8 ชั่วโมง
รวม	22 ชั่วโมง

ข. เนื้อหาของหลักสูตรสำหรับนิสิตชั้นปีที่ 3 – 4 แขนงวิชาภาษาและวรรณคดีไทย

หน่วยการเรียนรู้	ระยะเวลา
หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 ลักษณะเฉพาะของภาษาไทย - เสียงในภาษาไทย - คำ ประโยค และสัมพันธสาร - ความหมายในภาษาไทย - ภาษาและวัฒนธรรมไทย	จำนวน 8 ชั่วโมง (2 ชั่วโมง) (2 ชั่วโมง) (2 ชั่วโมง) (2 ชั่วโมง)
หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 การสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร	จำนวน 4 ชั่วโมง
หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 การจัดการเรียนรู้ภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ - พฤติกรรมผู้สอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ - การวางแผนการสอนตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร	จำนวน 12 ชั่วโมง (4 ชั่วโมง) (8 ชั่วโมง)
หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 ปฏิบัติการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ	จำนวน 8 ชั่วโมง
รวม	22 ชั่วโมง

การประเมินหลักสูตร

สิ่งที่ประเมิน	วิธีการวัด	เครื่องมือ	เกณฑ์
ลักษณะเฉพาะของภาษาไทย	การทดสอบ	แบบวัดความรู้	ร้อยละ 80
ความรู้เกี่ยวกับการสอนภาษา ตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร	ทดสอบความรู้	แบบวัดความรู้	ร้อยละ 80
การเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ ภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ ตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร	ประเมินการเขียนแผนการ จัดการเรียนรู้	แบบประเมินความสามารถ ในการเขียนแผนการ จัดการเรียนรู้	ระดับมาก
ความสามารถในการจัดการเรียนรู้ ภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ ตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร	ประเมินความสามารถใน การจัดการเรียนรู้	แบบประเมินความสามารถ ในการจัดการเรียนรู้	ระดับมาก
ความคิดเห็นต่อหลักสูตรฝึกอบรม	สอบถามความคิดเห็น	แบบสอบถามความคิดเห็น	ระดับมาก

แผนการจัดกิจกรรมฝึกอบรม หน่วยที่ 1

ลักษณะเฉพาะของภาษาไทย

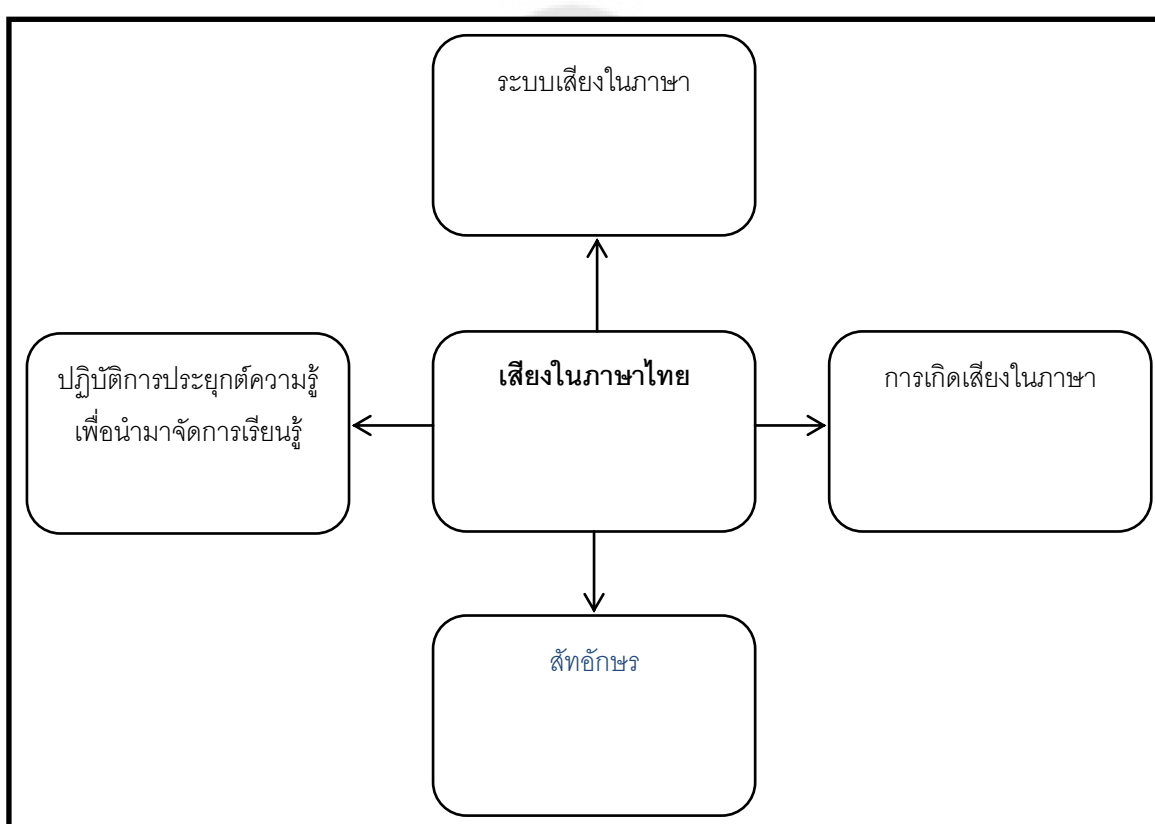
กิจกรรมที่ 1 เรื่อง เสียงในภาษา

เวลา 2 ชั่วโมง

1. ผลการเรียนรู้

มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเสียงในภาษาไทย และปฏิบัติการประยุกต์ความรู้เพื่อนำมาจัดการเรียนรู้ภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ

2. ความคิดรวบยอดหลัก

3. หัวข้อการเรียนรู้

3.1 เสียงในภาษาไทย

3.1.1 ระบบเสียงในภาษา

3.1.2 การเกิดเสียงในภาษา

3.1.3 สัทอักษร

4. จุดประสงค์การเรียนรู้ เมื่อสิ้นสุดการอบรม ผู้เข้าอบรม

- 4.1 มีความรู้เกี่ยวกับเสียงในภาษาไทย
- 4.2 ปฏิบัติการประยุกต์ความรู้เพื่อนำมาจัดการเรียนรู้ภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ

5. กิจกรรมการเรียนรู้

ระยะที่ 1 : ภาคการบรรยาย (90 นาที)

1. การบรรยายอย่างมีส่วนร่วม เรื่อง “เสียงในภาษา” เป็นเวลา 1 ชั่วโมง โดยมีเนื้อหา ดังนี้
 - 1.1 ระบบเสียงในภาษา
 - 1.2 การเกิดเสียงในภาษา
 - 1.3 สัทอักษร

2. การอภิปราย สอบถาม และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน เป็นเวลา 30 นาที

ระยะที่ 2 ภาคปฏิบัติกิจกรรม (30 นาที)

1. ขั้นวางแผน เป็นขั้นตอนให้ผู้เข้าอบรมจับกลุ่มเพื่อประยุกต์ความรู้ที่ได้รับเรื่องเสียงในภาษา
2. ขั้นลงมือปฏิบัติ เป็นขั้นตอนให้ผู้เข้าอบรมแต่ละกลุ่มประยุกต์ความรู้ที่ได้รับ เพื่อนำมาจัดการเรียนรู้ภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ
 3. ขั้นนำเสนอ เป็นขั้นตอนให้ผู้เข้าอบรมแต่ละกลุ่มนำเสนอผลการประยุกต์ความรู้
 4. ขั้นประเมินผล เป็นตอนที่ผู้ฝึกอบรมและผู้เข้าอบรมร่วมกันประเมินผลการประยุกต์ความรู้
 5. ขั้นให้ข้อมูลย้อนกลับ เป็นขั้นตอนที่ผู้ฝึกอบรมให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ผู้เข้าอบรม

6. สื่อประกอบการฝึกอบรม

1. ใบงานที่ 1
2. หลักสูตรฝึกอบรม
3. PowerPoint เรื่อง เสียงในภาษาไทย
4. กระดาษนำเสนอ
5. ปากกาเคมี

7. การประเมินผลการเรียนรู้

จุดประสงค์การเรียนรู้	วิธีการวัด	เครื่องมือวัด	แหล่งข้อมูล	เกณฑ์การประเมิน
1. มีความรู้เกี่ยวกับเสียงในภาษา	การทดสอบ	แบบทดสอบ	ผู้เข้าอบรม	ตอบถูกต้อง ร้อยละ 80 ขึ้นไป
2. ปฏิบัติการประยุกต์ความรู้ เพื่อนำมาจัดการเรียนรู้ภาษาไทยใน สถานะภาษาต่างประเทศ	การทำใบงานที่	ใบงานที่ 1	ผู้เข้าอบรม	ตอบถูกต้อง ร้อยละ 80 ขึ้นไป

8. บันทึกหลังการอบรม

ลงชื่อ

ผู้ฝึกอบรม

วันที่

ใบงานที่ 1
การประยุกต์ความรู้เรื่องเสียงในภาษา

คำชี้แจง: จงประยุกต์ความรู้ที่ได้รับเพื่อนำมาจัดการเรียนรู้ภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ โดยเขียนลงในช่องว่างที่กำหนดให้

การประยุกต์ความรู้เรื่องเสียงในภาษา	
เรื่อง	ผลการประยุกต์ความรู้
ระบบเสียงในภาษา	
การเกิดเสียงในภาษา	
สัทอักษร	

แผนการจัดกิจกรรมฝึกอบรมหน่วยที่ 1

ลักษณะเฉพาะของภาษาไทย

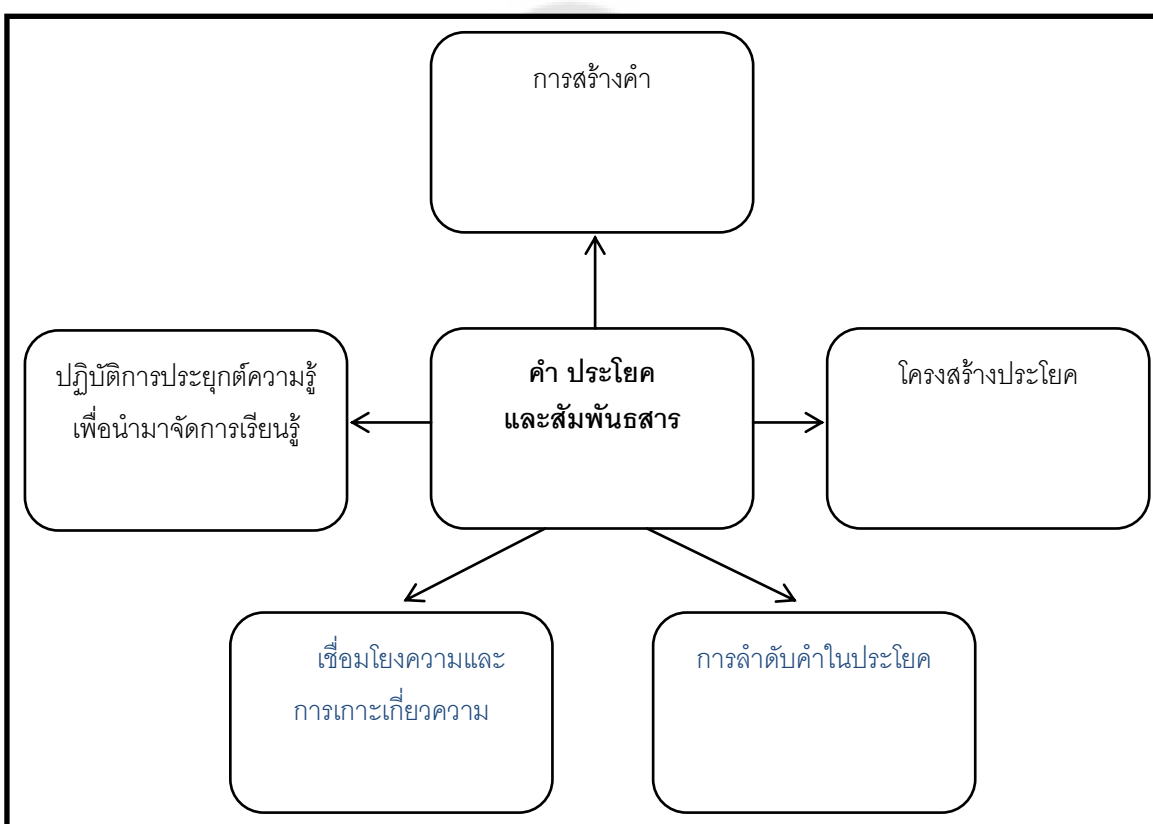
กิจกรรมที่ 2 เรื่อง คำ ประโยค และสัมพันธสาร

เวลา 2 ชั่วโมง

1. ผลการเรียนรู้

มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับคำ ประโยค และสัมพันธสาร และสามารถประยุกต์ความรู้เพื่อนำมาจัดการเรียนรู้ภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ

2. ความคิดรวบยอดหลัก

3. หัวข้อการเรียนรู้

3.1 คำ ประโยค และสัมพันธสาร

3.1.1 การสร้างคำ

3.1.2 โครงสร้างประโยค

3.1.3 การลำดับคำในประโยค

3.1.4 การเชื่อมโยงความและการเกาะเกี่ยวความ

4. จุดประสงค์การเรียนรู้ เมื่อสิ้นสุดการอบรม ผู้เข้าอบรม

- 4.1 มีความรู้เกี่ยวกับคำ ประโยค และสัมพันธสาร
- 4.2 ปฏิบัติการประยุกต์ความรู้เพื่อนำมาจัดการเรียนรู้

5. กิจกรรมการเรียนรู้

ระยะที่ 1 : ภาคการบรรยาย (90 นาที)

1. การบรรยายอย่างมีส่วนร่วม เรื่อง “คำ ประโยค และสัมพันธสาร” เป็นเวลา 1 ชั่วโมง โดยมีเนื้อหา ดังนี้

- 1.1 การสร้างคำ
- 1.2 โครงสร้างประโยค
- 1.3 การลำดับคำในประโยค
- 1.4 การเชื่อมโยงความและการเกาะเกี่ยวความ
2. การอภิปราย สอบถาม และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน เป็นเวลา 30 นาที

ระยะที่ 2 ภาคปฏิบัติกิจกรรม (30 นาที)

1. ขั้นวางแผน เป็นขั้นตอนให้ผู้เข้าอบรมจับกลุ่มเพื่อประยุกต์ความรู้ที่ได้รับเรื่องคำ ประโยค และสัมพันธสาร
2. ขั้นลงมือปฏิบัติ เป็นขั้นตอนให้ผู้เข้าอบรมแต่ละกลุ่มประยุกต์ความรู้ที่ได้รับ เพื่อนำมาจัดการเรียนรู้ ภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ
3. ขั้นนำเสนอ เป็นขั้นตอนให้ผู้เข้าอบรมแต่ละกลุ่มนำเสนอผลการประยุกต์ความรู้
4. ขั้นประเมินผล เป็นขั้นตอนที่ผู้ฝึกอบรมและผู้เข้าอบรมร่วมกันประเมินผลการประยุกต์ความรู้
5. ขั้นให้ข้อมูลย้อนกลับ เป็นขั้นตอนที่ผู้ฝึกอบรมให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ผู้เข้าอบรม

6. สื่อประกอบการฝึกอบรม

1. ใบงานที่ 2
2. หลักสูตรฝึกอบรม
3. PowerPoint เรื่อง คำ ประโยค และสัมพันธสาร
4. กระดาษนำเสนอ
5. ปากกาเคมี

7. การประเมินผลการเรียนรู้

จุดประสงค์การเรียนรู้	วิธีการวัด	เครื่องมือวัด	แหล่งข้อมูล	เกณฑ์การประเมิน
1. มีความรู้เกี่ยวกับคำ ประโยค และสัมพันธ์สาร	การทดสอบ	แบบทดสอบ	ผู้เข้าอบรม	ตอบถูกต้อง ร้อยละ 80 ขึ้นไป
2. ปฏิบัติการประยุกต์ความรู้ เพื่อนำมาจัดการเรียนรู้ภาษาไทยใน สถานะภาษาต่างประเทศ	การทำใบงานที่ 2	ใบงานที่ 2	ผู้เข้าอบรม	ตอบถูกต้อง ร้อยละ 80 ขึ้นไป

8. บันทึกหลังการอบรม

ลงชื่อ

ผู้ฝึกอบรม

วันที่

ใบงานที่ 2
การประยุกต์ความรู้เรื่องคำ ประโยค และสัมพันธสาร

คำชี้แจง: จงประยุกต์ความรู้ที่ได้รับเพื่อนำมาจัดการเรียนรู้ภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ โดยเขียนลงในช่องว่างที่กำหนดให้

การประยุกต์ความรู้เรื่องคำ ประโยค และสัมพันธสาร	
เรื่อง	ผลการประยุกต์ความรู้
การสร้างคำ	
โครงสร้างประโยค	
การลำดับคำในประโยค	
การเชื่อมโยงความและ การเกาะเกี่ยวความ	

แผนการจัดกิจกรรมฝึกอบรมหน่วยที่ 1

ลักษณะเฉพาะของภาษาไทย

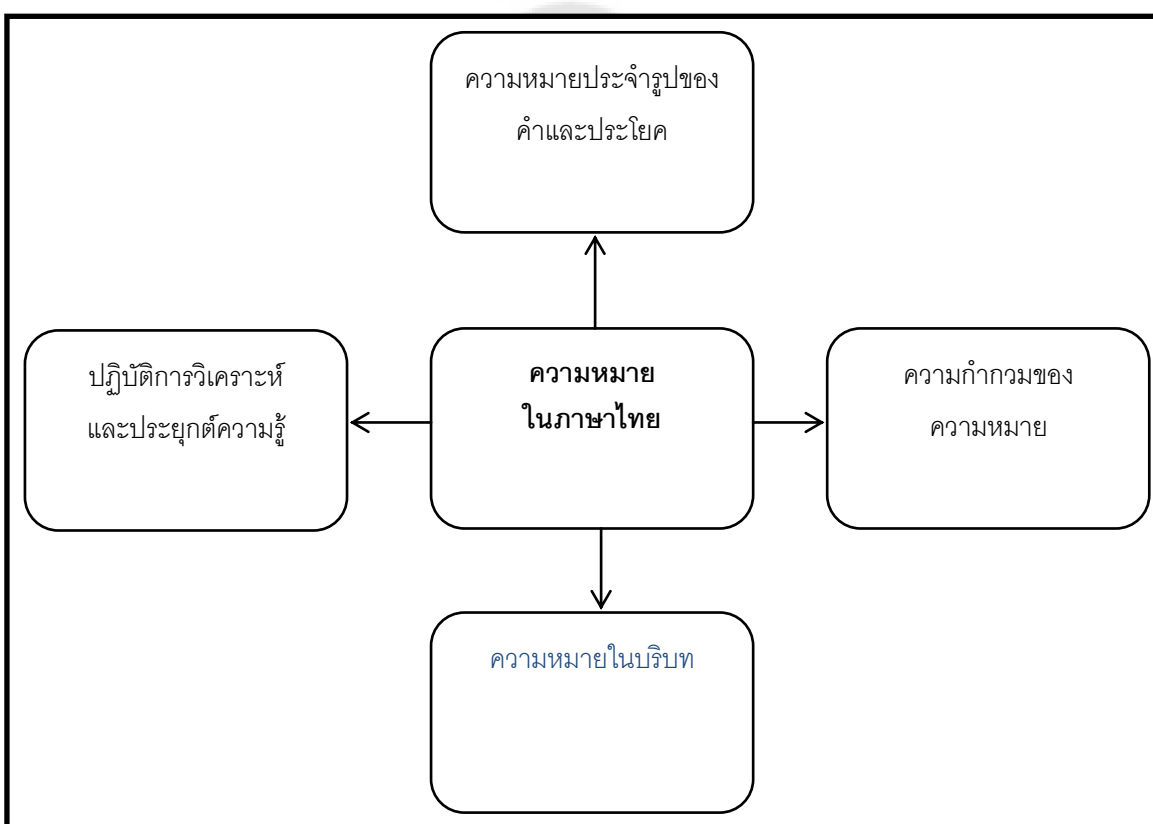
กิจกรรมที่ 3 เรื่อง ความหมายในภาษาไทย

เวลา 2 ชั่วโมง

1. ผลการเรียนรู้

มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความหมายในภาษาไทย และสามารถประยุกต์ความรู้เพื่อนำมาจัดการเรียนรู้ภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ

2. ความคิดรวบยอดหลัก

3. หัวข้อการเรียนรู้

3.1 การจัดการเรียนรู้ความหมายในภาษาไทย

3.1.1 ความหมายประจำรูปของคำและประโยค

3.1.2 ความกำกวมของความหมาย

3.1.3 ความหมายในบริบท

4. จุดประสงค์การเรียนรู้ เมื่อสิ้นสุดการอบรม ผู้เข้าอบรม

- 4.1 มีความรู้เกี่ยวกับความหมายในภาษาไทย
- 4.2 ปฏิบัติการประยุกต์ความรู้ เพื่อนำมาจัดการเรียนรู้ภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ

5. กิจกรรมการเรียนรู้

ระยะที่ 1 : ภาคการบรรยาย (90 นาที)

1. การบรรยายอย่างมีส่วนร่วม เรื่อง “ความหมายในภาษาไทย” เป็นเวลา 1 ชั่วโมง โดยมีเนื้อหา ดังนี้
 - 1.1 ความหมายประจำรูปของคำและประโยค
 - 1.2 ความกำกวมของความหมาย
 - 1.3 ความหมายในบริบท

2. การอภิปราย สอบถาม และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน เป็นเวลา 30 นาที

ระยะที่ 2 ภาคปฏิบัติกิจกรรม (30 นาที)

1. ขั้นวางแผน เป็นขั้นตอนที่ให้ผู้เข้าอบรมจับกลุ่มเพื่อประยุกต์ความรู้ที่ได้รับเรื่องความหมายในภาษาไทย
2. ขั้นลงมือปฏิบัติ เป็นขั้นตอนที่ผู้เข้าอบรมแต่ละกลุ่มประยุกต์ความรู้ที่ได้รับ เพื่อนำมาจัดการเรียนรู้ภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ
3. ขั้นนำเสนอ เป็นขั้นตอนที่ผู้เข้าอบรมแต่ละกลุ่มนำเสนอผลการประยุกต์ความรู้
4. ขั้นประเมินผล เป็นขั้นตอนที่ผู้ฝึกอบรมและผู้เข้าอบรมร่วมกันประเมินผลการประยุกต์ความรู้
5. ขั้นให้ข้อมูลย้อนกลับ เป็นขั้นตอนที่ผู้ฝึกอบรมให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ผู้เข้าอบรม

6. สื่อประกอบการฝึกอบรม

1. ใบงานที่ 3
2. หลักสูตรฝึกอบรม
3. PowerPoint เรื่อง ความหมายในภาษาไทย
4. กระดาษนำเสนอ
5. ปากกาเคมี

7. การประเมินผลการเรียนรู้

จุดประสงค์การเรียนรู้	วิธีการวัด	เครื่องมือวัด	แหล่งข้อมูล	เกณฑ์การประเมิน
1. มีความรู้เกี่ยวกับความหมายในภาษาไทย	การทดสอบ	แบบทดสอบ	ผู้เข้าอบรม	ตอบถูกต้องร้อยละ 80 ขึ้นไป
2. ปฏิบัติการประยุกต์ความรู้ เพื่อนำมาจัดการเรียนรู้ภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ	การทำใบงานที่ 3	ใบงานที่ 3	ผู้เข้าอบรม	ตอบถูกต้องร้อยละ 80 ขึ้นไป

8. บันทึกหลังการอบรม

.....

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....

วันที่.....

ผู้ฝึกอบรม

ใบงานที่ 3
การประยุกต์ความรู้เรื่องความหมายในภาษาไทย

คำชี้แจง: จงประยุกต์ความรู้ที่ได้รับเพื่อนำมาจัดการเรียนรู้ภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ โดยเขียนลงในช่องว่างที่กำหนดให้

การประยุกต์ความรู้เรื่องความหมายในภาษาไทย	
เรื่อง	ผลการประยุกต์ความรู้
ความหมายประจำรูป ของคำและประโยค	
ความกำกวม ของความหมาย	
ความหมายในบริบท	

แผนการจัดกิจกรรมฝึกอบรมหน่วยที่ 1

ลักษณะเฉพาะของภาษาไทย

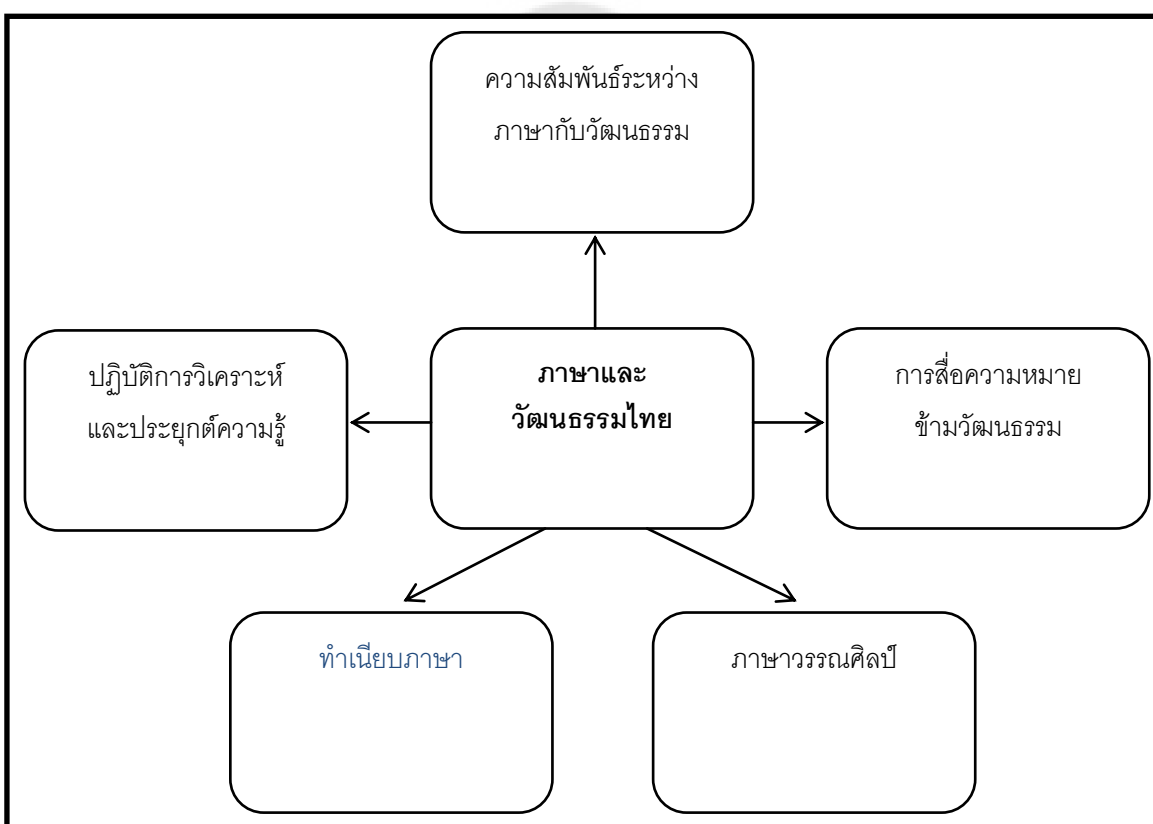
กิจกรรมที่ 4 เรื่อง ภาษาและวัฒนธรรมไทย

เวลา 2 ชั่วโมง

1. ผลการเรียนรู้

มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับภาษาและวัฒนธรรมไทย และสามารถประยุกต์ความรู้เพื่อนำมาจัดการเรียนรู้ภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ

2. ความคิดรวบยอดหลัก

3. หัวข้อการเรียนรู้

3.1 ภาษาและวัฒนธรรมไทย

3.1.1 ความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับวัฒนธรรม

3.1.2 การสื่อความหมายข้ามวัฒนธรรม

3.1.3 ภาษาวรรณศิลป์

3.1.4 ทำเนียบภาษา

4. จุดประสงค์การเรียนรู้ เมื่อสิ้นสุดการอบรม ผู้เข้าอบรม

- 4.1 มีความรู้เกี่ยวกับภาษาและวัฒนธรรมไทย
- 4.2 ปฏิบัติการประยุกต์ความรู้ เพื่อนำมาจัดการเรียนรู้ภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ

5. กิจกรรมการเรียนรู้

ระยะที่ 1 : ภาคการบรรยาย (90 นาที)

1. การบรรยายอย่างมีส่วนร่วม เรื่อง “ภาษาและวัฒนธรรมไทย” เป็นเวลา 1 ชั่วโมง โดยมีเนื้อหา ดังนี้
 - 1.1 ความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับวัฒนธรรม
 - 1.2 การสื่อความหมายข้ามวัฒนธรรม
 - 1.3 ภาษาวรรณศิลป์
 - 1.4 ทำเนียบภาษา

2. การอภิปราย สอบถาม และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน เป็นเวลา 30 นาที

ระยะที่ 2 ภาคปฏิบัติการ (30 นาที)

1. ขั้นวางแผน เป็นขั้นตอนให้ผู้เข้าอบรมจับกลุ่มเพื่อประยุกต์ความรู้ที่ได้รับเรื่องภาษาและวัฒนธรรมไทย
2. ขั้นลงมือปฏิบัติ เป็นขั้นตอนให้ผู้เข้าอบรมแต่ละกลุ่มประยุกต์ความรู้ที่ได้รับ เพื่อนำมาจัดการเรียนรู้ภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ
3. ขั้นนำเสนอ เป็นขั้นตอนให้ผู้เข้าอบรมแต่ละกลุ่มนำเสนอผลการประยุกต์ความรู้
4. ขั้นประเมินผล เป็นขั้นตอนที่ผู้ฝึกอบรมและผู้เข้าอบรมร่วมกันประเมินผลการประยุกต์ความรู้
5. ขั้นให้ข้อมูลย้อนกลับ เป็นขั้นตอนที่ผู้ฝึกอบรมให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ผู้เข้าอบรม

6. สื่อประกอบการฝึกอบรม

1. ใบงานที่ 4
2. หลักสูตรฝึกอบรม
3. PowerPoint เรื่อง ภาษาและวัฒนธรรมไทย
4. กระดาษนำเสนอ
5. ปากกาเคมี

7. การประเมินผลการเรียนรู้

จุดประสงค์การเรียนรู้	วิธีการวัด	เครื่องมือวัด	แหล่งข้อมูล	เกณฑ์การประเมิน
1. มีความรู้เกี่ยวกับภาษาและวัฒนธรรมไทย	การทดสอบ	แบบทดสอบ	ผู้เข้าอบรม	ตอบถูกต้อง ร้อยละ 80 ขึ้นไป
2. ปฏิบัติการประยุกต์ความรู้ เพื่อนำมาจัดการเรียนรู้ภาษาไทยใน สถานะภาษาต่างประเทศ	การทำใบงานที่ 4	ใบงานที่ 4	ผู้เข้าอบรม	ตอบถูกต้อง ร้อยละ 80 ขึ้นไป

8. บันทึกหลังการอบรม

.....

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ ผู้ฝึกอบรม

วันที่

ใบงานที่ 4
การประยุกต์ความรู้เรื่องภาษากับวัฒนธรรมไทย

คำชี้แจง: จงประยุกต์ความรู้ที่ได้รับเพื่อนำมาจัดการเรียนรู้ภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ โดยเขียนลงในช่องว่างที่กำหนดให้

การประยุกต์ความรู้เรื่องภาษาและวัฒนธรรมไทย	
เรื่อง	ผลการประยุกต์ความรู้
ความสัมพันธ์ระหว่าง ภาษากับวัฒนธรรม	
การสื่อความหมาย ข้ามวัฒนธรรม	
ภาษาวรรณศิลป์	
ทำเนียบภาษา	

แผนการจัดกิจกรรมฝึกอบรมหน่วยที่ 2

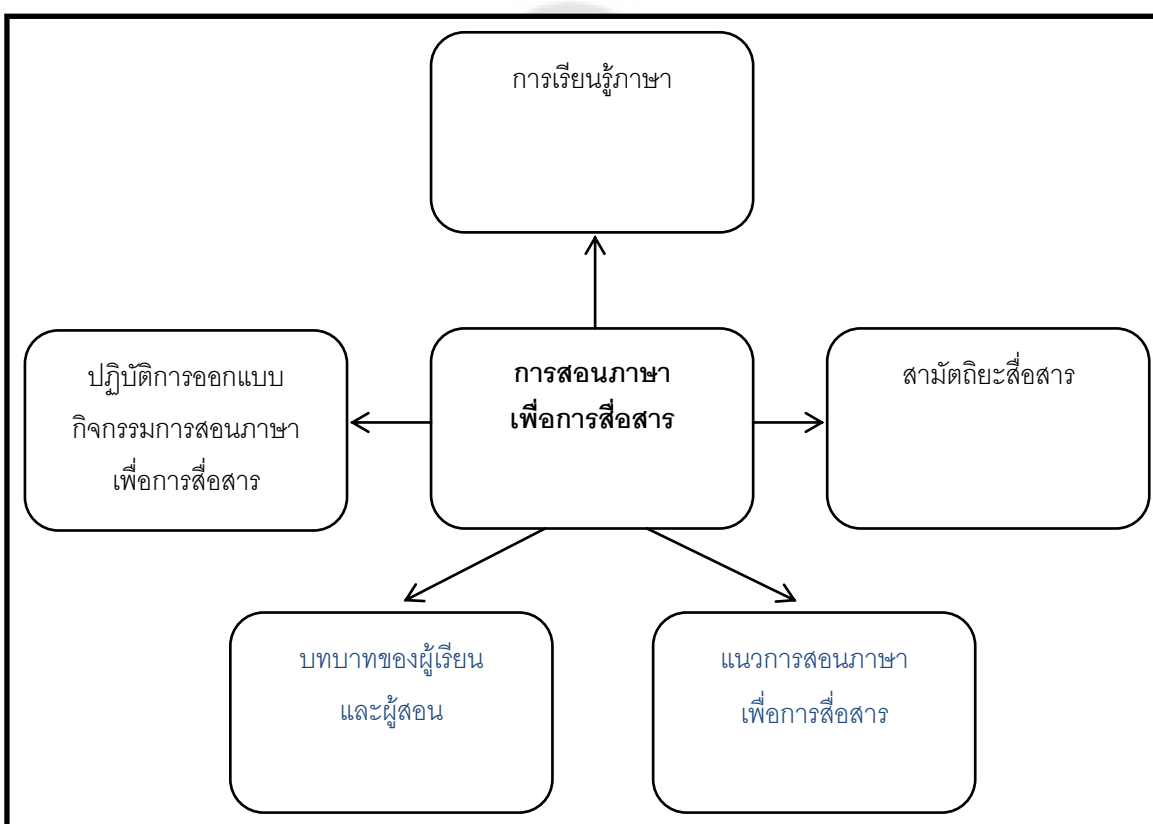
การสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร

เวลา 4 ชั่วโมง

1. ผลการเรียนรู้

มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร และสามารถออกแบบกิจกรรมตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร

2. ความคิดรวบยอดหลัก

3. หัวข้อการเรียนรู้

3.1 การจัดการเรียนรู้ตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร

3.1.1 การเรียนรู้ภาษา

3.1.2 สามัคติยะสื่อสาร

3.1.3 แนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร

3.1.4 กิจกรรมการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร

3.1.5 บทบาทของผู้เรียนและผู้สอน

4. จุดประสงค์การเรียนรู้ เมื่อสิ้นสุดการอบรม ผู้เข้าอบรม

- 4.1 มีความรู้เกี่ยวกับการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร
- 4.2 สามารถออกแบบกิจกรรมการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร

5. กิจกรรมการเรียนรู้

ระยะที่ 1 : ภาคการบรรยาย (150 นาที)

1. การบรรยายอย่างมีส่วนร่วม เรื่อง “การสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร” เป็นเวลา 2 ชั่วโมง โดยมีเนื้อหา ดังนี้

- 1.1 การเรียนรู้ภาษาของมนุษย์
- 1.2 สามัตถิยะสื่อสาร
- 1.3 แนวคิดการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร
- 1.4 บทบาทของผู้เรียนและผู้สอน
2. การอภิปราย สอบถาม และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน เป็นเวลา 30 นาที

ระยะที่ 2 ภาคปฏิบัติกิจกรรม (2 ชั่วโมง)

1. ชี้แจงแผน เป็นขั้นตอนที่ให้ผู้เข้าอบรมจับคู่กันแล้วร่วมกันออกแบบกิจกรรมการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร ตามหัวข้อ ดังนี้
 - 1.1 กิจกรรมการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารตามจุดประสงค์ (Functional communicative activities)
 - 1.2 กิจกรรมการใช้ภาษาเพื่อปฏิสัมพันธ์ในสังคม (Social interaction activities)
2. ขั้นลงมือปฏิบัติ เป็นขั้นตอนที่ผู้เข้าอบรมแต่ละคู่ออกแบบกิจกรรมการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร
3. ชี้นำเสนอ เป็นขั้นตอนที่ผู้เข้าอบรมแต่ละคู่นำเสนอกิจกรรมการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร
4. ขั้นประเมินผล เป็นขั้นตอนที่ผู้ฝึกอบรมและผู้เข้าอบรมร่วมกันประเมินผลการออกแบบกิจกรรมการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร
5. ขั้นให้ข้อมูลย้อนกลับ เป็นขั้นตอนที่ผู้ฝึกอบรมให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ผู้เข้าอบรม

6. สื่อประกอบการฝึกอบรม

1. ใบงานที่ 5
2. หลักสูตรฝึกอบรม
3. PowerPoint เรื่อง การสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร
4. กระดาษนำเสนอ
5. ปากกาเคมี

7. การประเมินผลการเรียนรู้

จุดประสงค์การเรียนรู้	วิธีการวัด	เครื่องมือวัด	แหล่งข้อมูล	เกณฑ์การประเมิน
1. มีความรู้เกี่ยวกับการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร	การทดสอบ	แบบทดสอบ	ผู้เข้าอบรม	ตอบถูกต้องร้อยละ 80 ขึ้นไป
2. สามารถออกแบบกิจกรรมการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร	การทำใบงานที่ 5	ใบงานที่ 5	ผู้เข้าอบรม	ตอบถูกต้องร้อยละ 80 ขึ้นไป

8. บันทึกหลังการอบรม

ลงชื่อ

ผู้ฝึกอบรม

วันที่

ใบงานที่ 5

การออกแบบกิจกรรมการสอนภาษา

คำชี้แจง: จงออกแบบกิจกรรมการสอนภาษาตามหัวข้อต่อไปนี้ โดยเขียนลงในช่องว่างที่กำหนดให้

กิจกรรมการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร	
กิจกรรมการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารตามจุดประสงค์	กิจกรรมการใช้ภาษาเพื่อปฏิสัมพันธ์ในสังคม
ชื่อกิจกรรม:	ชื่อกิจกรรม:
คำชี้แจง:	คำชี้แจง:
วิธีการ:	วิธีการ:
สื่อประกอบ:	สื่อประกอบ:
ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม:	ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม:

แผนการจัดกิจกรรมฝึกอบรมหน่วยที่ 3

การจัดการเรียนรู้ภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ

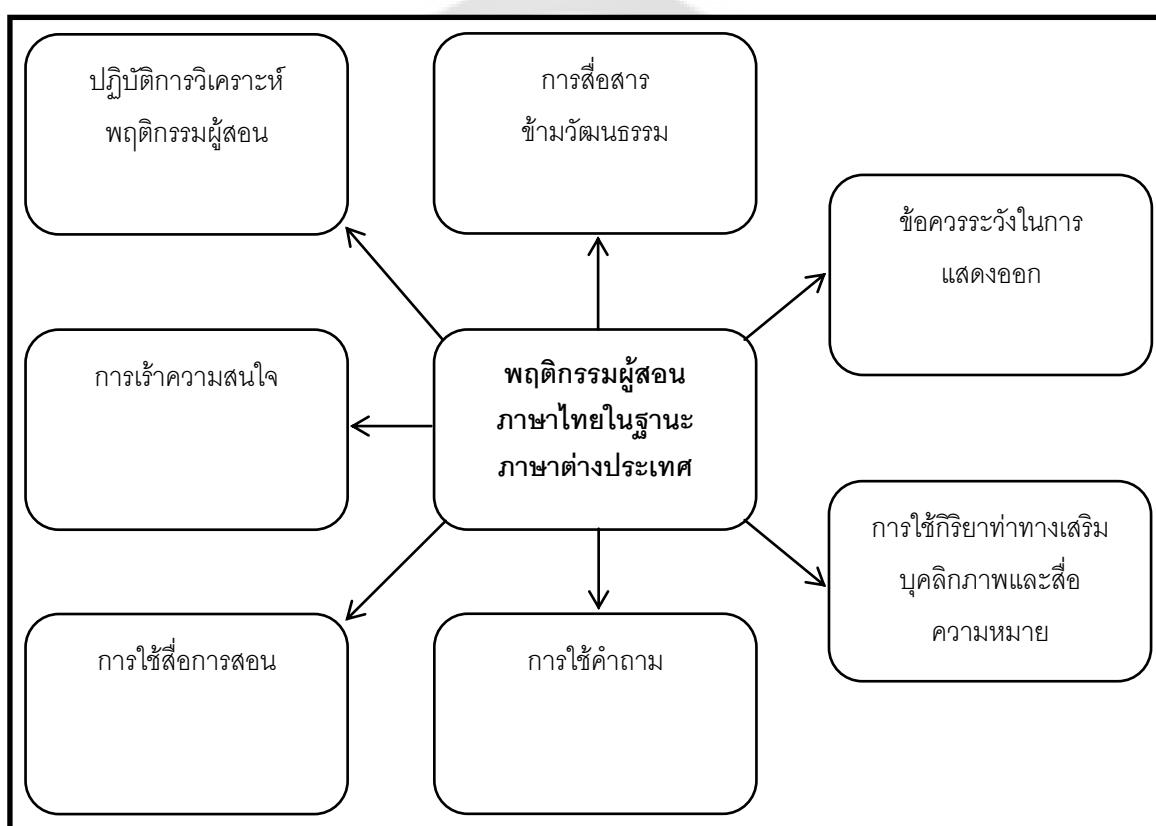
กิจกรรมที่ 1 เรื่อง พฤติกรรมผู้สอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ

เวลา 4 ชั่วโมง

1. ผลการเรียนรู้

มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับพฤติกรรมการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ ได้แก่ การสื่อสาร และการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรม การใช้คำถาม การใช้สื่อการสอน ตลอดจนการสร้างความสนใจ และวิเคราะห์ พฤติกรรมการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ

2. ความคิดรวบยอดหลัก

3. หัวข้อการเรียนรู้

3.1 พฤติกรรมผู้สอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ

3.1.1 การสื่อสารระหว่างวัฒนธรรม

3.1.2 อุปสรรคของการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรม

3.1.3 ข้อควรระวังในการแสดงออกด้วยวัจนภาษา/อวัจนภาษา

3.1.4 การใช้กิริยาท่าทางเสริมบุคลิกภาพและสื่อความหมาย

3.1.5 การใช้คำถาม

3.1.6 การใช้สื่อการสอน

3.1.7 การสร้างความสนใจ

4. จุดประสงค์การเรียนรู้ เมื่อสิ้นสุดการอบรม ผู้เข้ารับการอบรม

4.1 มีความรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมผู้สอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ

4.2 สามารถวิเคราะห์พฤติกรรมผู้สอน

5. กิจกรรมการเรียนรู้

ระยะที่ 1 ภาคปฏิบัติกิจกรรม (2 ชั่วโมง)

1. ขั้นวางแผน เป็นขั้นตอนที่ให้ผู้เข้าอบรมจับกลุ่มเพื่อวิเคราะห์พฤติกรรมที่พึงประสงค์ของผู้สอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ
2. ขั้นลงมือปฏิบัติ เป็นขั้นตอนที่ผู้เข้าอบรมแต่ละกลุ่มร่วมกันวิเคราะห์พฤติกรรมที่พึงประสงค์ของผู้สอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ
3. ขั้นนำเสนอ เป็นขั้นตอนที่ผู้เข้าอบรมแต่ละกลุ่มนำเสนอผลการวิเคราะห์พฤติกรรมที่พึงประสงค์ของผู้สอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ
4. ขั้นประเมินผล เป็นขั้นตอนที่ผู้ฝึกอบรมและผู้เข้าอบรมร่วมกันประเมินผลการวิเคราะห์พฤติกรรมที่พึงประสงค์ของผู้สอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ
5. ขั้นให้ข้อมูลย้อนกลับ เป็นขั้นตอนที่ผู้ฝึกอบรมให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ผู้เข้าอบรม

ระยะที่ 2 : ภาคการบรรยาย (150 นาที)

1. การบรรยายอย่างมีส่วนร่วมโดยนำความรู้จากการปฏิบัติกิจกรรมมาเชื่อมโยง เรื่อง “พฤติกรรมการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ” เป็นเวลา 2 ชั่วโมง โดยมีเนื้อหา ดังนี้
 - 1.1 การสื่อสารและการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรม
 - 1.2 การใช้คำถาม
 - 1.3 การใช้สื่อการสอน
 - 1.4 การสร้างความสนใจ
2. การอภิปราย สอบถาม และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน เป็นเวลา 30 นาที

6. สื่อประกอบการฝึกอบรม

1. ใบงานที่ 6
2. หลักสูตรฝึกอบรม
3. PowerPoint เรื่อง พฤติกรรมผู้สอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ

4. กระดาษนำเสนอ

5. ปากกาเคมี

7. การประเมินผลการเรียนรู้

จุดประสงค์การเรียนรู้	วิธีการวัด	เครื่องมือวัด	แหล่งข้อมูล	เกณฑ์การประเมิน
1. มีความรู้เกี่ยวกับพฤติกรรม การสอนภาษาไทยในฐานะ ภาษาต่างประเทศ	การทดสอบ	แบบทดสอบ	ผู้เข้าอบรม	ตอบถูกต้อง ร้อยละ 80 ขึ้นไป
2. วิเคราะห์พฤติกรรมการสอน	การทำใบงานที่ 6	ใบงานที่ 6	ผู้เข้าอบรม	ตอบถูกต้อง ร้อยละ 80 ขึ้นไป

8. บันทึกหลังการอบรม

ลงชื่อ

ผู้ฝึกอบรม

วันที่

แผนการจัดกิจกรรมฝึกอบรมหน่วยที่ 3
การจัดการเรียนรู้ภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ

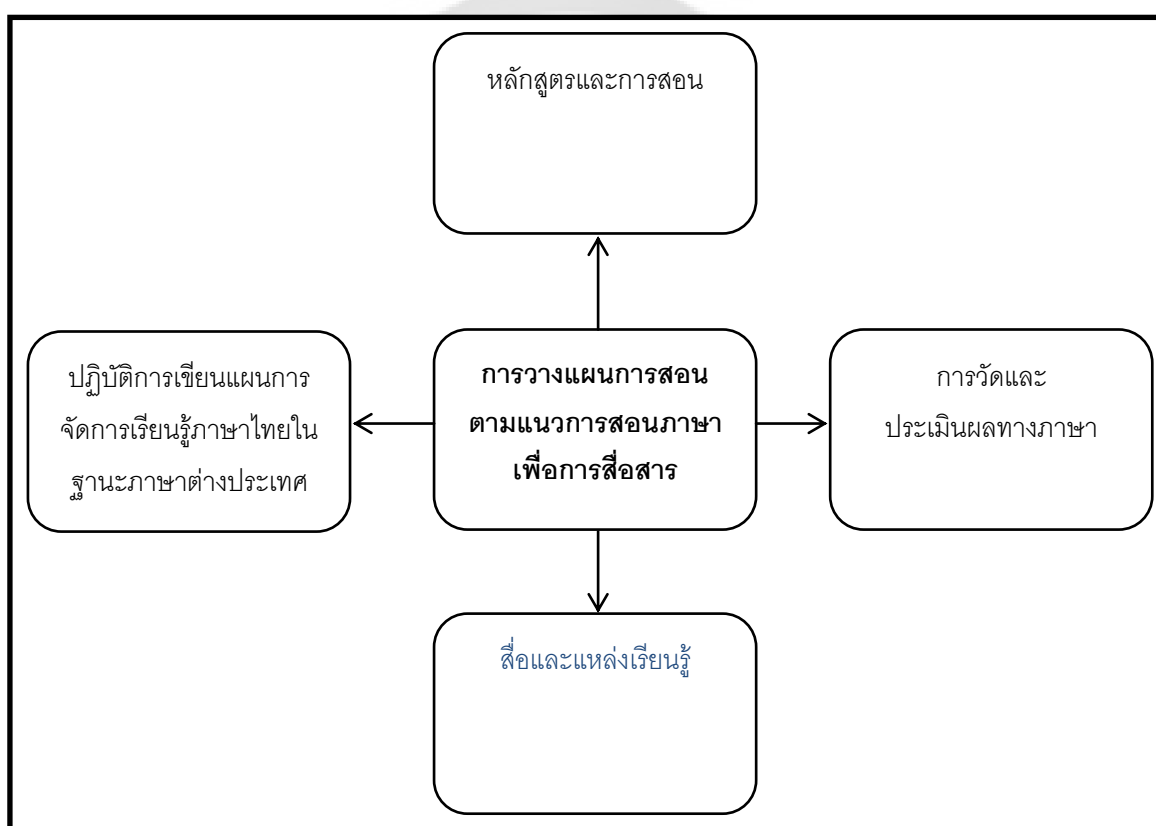
กิจกรรมที่ 2 เรื่อง การวางแผนการสอนตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร

เวลา 8 ชั่วโมง

1. ผลการเรียนรู้

มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรและการสอน การวัดและประเมินผลทางภาษา สื่อและแหล่งเรียนรู้ ที่สอดคล้องกับการสอนภาษาตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร และปฏิบัติการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร

2. ความคิดรวบยอดหลัก

3. หัวข้อการเรียนรู้

3.1 การวางแผนการสอนตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร

3.1.1 หลักสูตรและการสอน

3.1.2 การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

3.1.3 สื่อและแหล่งเรียนรู้

3.1.4 การเขียนแผนการจัดการเรียนรู้

4. จุดประสงค์การเรียนรู้ เมื่อสิ้นสุดการอบรม ผู้เข้ารับการอบรม

- 4.1 มีความรู้เกี่ยวกับการวางแผนการสอนภาษาตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร
- 4.2 เขียนแผนการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ

5. กิจกรรมการเรียนรู้

ระยะที่ 1 : ภาคการบรรยาย (6 ชั่วโมง)

1. การบรรยายอย่างมีส่วนร่วม เรื่อง “การวางแผนการสอนตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร” เป็นเวลา 3 ชั่วโมง โดยมีเนื้อหา ดังนี้

- 1.1 หลักสูตรและการสอน
- 1.2 การวัดและประเมินผลการเรียนรู้
- 1.3 สื่อและแหล่งเรียนรู้
- 1.4 การเขียนแผนการจัดการเรียนรู้

2. การอภิปราย สอบถาม และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน เป็นเวลา 30 นาที

ระยะที่ 2 ภาคปฏิบัติกิจกรรม (2 ชั่วโมง)

1. ขั้นวางแผน เป็นขั้นตอนให้ผู้เข้าอบรมจับกลุ่มแล้วร่วมกันเพื่อเขียนแผนการจัดการเรียนรู้
2. ขั้นลงมือปฏิบัติ เป็นขั้นตอนที่ผู้เข้าอบรมแต่ละกลุ่มร่วมกันเขียนแผนการจัดการเรียนรู้
3. ขั้นนำเสนอ เป็นขั้นตอนที่ผู้เข้าอบรมแต่ละกลุ่มนำเสนอแผนการจัดการเรียนรู้
4. ขั้นประเมินผล เป็นขั้นตอนที่ผู้ฝึกอบรมและผู้เข้าอบรมร่วมกันประเมินผลการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้
5. ขั้นให้ข้อมูลย้อนกลับ เป็นขั้นตอนที่ผู้ฝึกอบรมให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ผู้เข้าอบรม

6. สื่อประกอบการฝึกอบรม

1. ใบงานที่ 7
2. หลักสูตรฝึกอบรม
3. PowerPoint เรื่อง การวางแผนการสอนตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร
4. กระดาษนำเสนอ
5. ปากกาเคมี

7. การประเมินผลการเรียนรู้

จุดประสงค์การเรียนรู้	วิธีการวัด	เครื่องมือวัด	แหล่งข้อมูล	เกณฑ์การประเมิน
1. มีความรู้เกี่ยวกับการวางแผนการสอนตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร	การทดสอบ	แบบทดสอบ	ผู้เข้าอบรม	ตอบถูกต้องร้อยละ 80 ขึ้นไป
2. เขียนแผนการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ	การทำใบงานที่ 7	ใบงานที่ 7	ผู้เข้าอบรม	ตอบถูกต้องร้อยละ 80 ขึ้นไป

8. บันทึกหลังการอบรม

ลงชื่อ

ผู้ฝึกอบรม

วันที่

ใบงานที่ 7
การเขียนแผนการจัดการเรียนรู้

คำชี้แจง: จงเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ ตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร โดยเขียนตามองค์ประกอบที่กำหนดให้

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ _____

หลักสูตร/วิชา _____ ระดับผู้เรียน _____

หน่วยการเรียนรู้ _____ เรื่อง _____ เวลา _____

1. ผลการเรียนรู้

2. ความคิดรวบยอดหลัก

6. สื่อ/แหล่งเรียนรู้

7. การประเมินผลการเรียนรู้

จุดประสงค์การเรียนรู้	วิธีการวัด	เครื่องมือวัด	แหล่งข้อมูล	เกณฑ์การประเมิน

8. บันทึกหลังการจัดการเรียนรู้

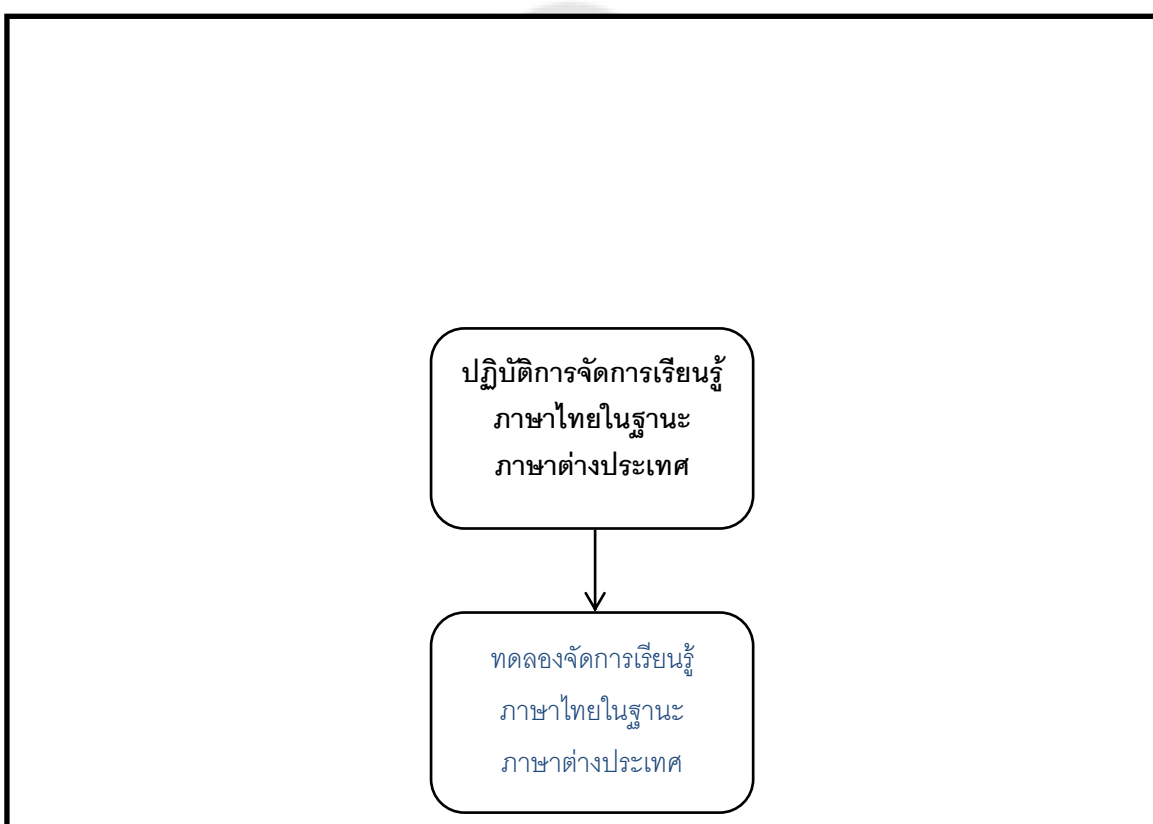
แผนการจัดกิจกรรมฝึกอบรมหน่วยที่ 4
ปฏิบัติการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศภาษาต่างประเทศ

เวลา 8 ชั่วโมง

1. ผลการเรียนรู้

ปฏิบัติการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ ตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร โดยประยุกต์ความรู้ที่ได้รับจากการอบรมทั้งหมด

2. ความคิดรวบยอดหลัก

3. หัวข้อการเรียนรู้

3.1 ฝึกปฏิบัติการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ

4. จุดประสงค์การเรียนรู้ เมื่อสิ้นสุดการอบรม ผู้เข้ารับการอบรม

4.1 ทดลองจัดการเรียนรู้ภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ

5. กิจกรรมการเรียนรู้

ภาคปฏิบัติกิจกรรม

1. ขั้นวางแผน เป็นขั้นตอนที่ให้ผู้เข้าอบรมจับกลุ่มเตรียมความพร้อมเพื่อฝึกปฏิบัติการจัดการเรียนรู้
2. ขั้นลงมือปฏิบัติ เป็นขั้นตอนที่ผู้เข้าอบรมแต่ละกลุ่มวางหน้าที่ของสมาชิกในการฝึกปฏิบัติการจัดการเรียนรู้
3. ขั้นนำเสนอ เป็นขั้นตอนที่ผู้เข้าอบรมแต่ละกลุ่มทดลองจัดการเรียนรู้
4. ขั้นประเมินผล เป็นขั้นตอนที่ผู้ฝึกอบรมและผู้เข้าอบรมร่วมกันประเมินผลการทดลองจัดการเรียนรู้
5. ขั้นให้ข้อมูลย้อนกลับ เป็นขั้นตอนที่ผู้ฝึกอบรมให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ผู้เข้าอบรม

6. สื่อประกอบการฝึกอบรม

1. แบบสังเกตพฤติกรรมการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ ตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร
2. หลักสูตรฝึกอบรม
3. กระดาษนำเสนอ
4. ปากกาเคมี

7. การประเมินผลการเรียนรู้

จุดประสงค์การเรียนรู้	วิธีการวัด	เครื่องมือวัด	แหล่งข้อมูล	เกณฑ์การประเมิน
1. ทดลองจัดการเรียนรู้ภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ	สังเกตพฤติกรรม	แบบสังเกตพฤติกรรม	ผู้เข้าอบรม	อยู่ในเกณฑ์ปานกลางขึ้นไป

8. บันทึกหลังการอบรม

ลงชื่อ ผู้ฝึกอบรม

วันที่

แบบสังเกตพฤติกรรมการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ
ตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร

คำชี้แจง: ให้นักสังเกตพฤติกรรมการจัดการเรียนรู้ โดยบันทึกตามองค์ประกอบที่กำหนดให้

หลักสูตร/วิชา **ระดับผู้เรียน**

หน่วยการเรียนรู้ **เรื่อง** **เวลา**

ผู้จัดการเรียนรู้

1. การเตรียมการ

- มีแผนการจัดการเรียนรู้เป็นระบบ

.....

.....

- ผลการเรียนรู้สอดคล้องหัวข้อการเรียนรู้

.....

.....

- กำหนดเนื้อหาเหมาะสมกับวัย

.....

.....

- กำหนดเนื้อหาเหมาะสมกับระดับผู้เรียน

.....

.....

- กำหนดกิจกรรมที่ส่งเสริมสามมิติสื่อสารของผู้เรียน

.....

.....

2. ขั้นตอนการจัดกิจกรรม

- การนำเข้าสู่บทเรียน

.....

.....

- การดำเนินการสอนเป็นไปตามขั้นตอน

.....

.....

- จัดกิจกรรมสอดคล้องกับเนื้อหา/เวลา

- ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้โดย

- มีการแทรกวัฒนธรรม

- สอดคล้องกับแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร

3. สื่อ/แหล่งเรียนรู้ที่ใช้

- สอดคล้องและเหมาะสมกับกับผลการเรียนรู้

- สื่อชัดเจนสร้างความสนใจผู้เรียน

4. พฤติกรรมทั่วไป

- ให้ความสนใจผู้เรียนทั่วถึง

- บุคลิกภาพในการจัดการเรียนรู้

- การใช้ภาษาในการสื่อสาร

ตารางฝึกอบรม รูปแบบ ก.

วันที่ 1	08.00-09.00 น.	พิธีเปิด/ทำแบบทดสอบก่อนอบรม	
	10.00-12.00 น.	คำ ประโยค และสัมพันธ์สารในภาษาไทย	ภาษาไทยเพื่อการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ
	12.00-13.00 น.	พักกลางวัน	
	13.00-15.00 น.	ความหมายในภาษาไทย	
	15.00-17.00 น.	ภาษาและวัฒนธรรมไทย	
วันที่ 2	08.00-12.00 น.	การสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร	การสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร
	12.00-13.00 น.	พักกลางวัน	การจัดการเรียนรู้ภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ
	13.00-17.00 น.	พฤติกรรมผู้สอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ	
วันที่ 3	08.00-12.00 น.	การวางแผนการสอนตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร	การจัดการเรียนรู้ภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ
	12.00-13.00 น.	พักกลางวัน	
	13.00-17.00 น.	การวางแผนการสอนตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร	
วันที่ 4	08.00-12.00 น.	ปฏิบัติการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ	ปฏิบัติการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ
	12.00-13.00 น.	พักกลางวัน	
	13.00-17.00 น.	ปฏิบัติการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ	
	17.00-17.30 น.	พิธีปิด/ทำแบบทดสอบหลังการอบรม	

ตารางฝึกอบรม รูปแบบ ข.

วัน	เวลา	กิจกรรม	หน่วยการเรียนรู้
วันที่ 1	16.00-16.30 น.	พิธีเปิด/ทำแบบทดสอบก่อนอบรม	
	16.30-18.30 น.	เสียงในภาษาไทย	ภาษาไทยเพื่อการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ
	18.30-20.30 น.	คำ ประโยค และสัมพันธ์สารในภาษาไทย	
วันที่ 2	16.00-18.00 น.	ความหมายในภาษาไทย	
	19.00-20.00 น.	ภาษาและวัฒนธรรมไทย	
วันที่ 3	16.00-20.00 น.	การสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร	การสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร
วันที่ 4	16.00-20.00 น.	พฤติกรรมผู้สอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ	การจัดการเรียนรู้ภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ
วันที่ 5	16.00-20.00 น.	การวางแผนการสอนตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร 1	
วันที่ 6	16.00-20.00 น.	การวางแผนการสอนตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร 2	
วันที่ 7	16.00-20.00 น.	ปฏิบัติการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ 1	ปฏิบัติการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ
วันที่ 8	16.00-20.00 น.	ปฏิบัติการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ 2	
	20.00-20.30 น.	พิธีปิด/ทำแบบทดสอบหลังการอบรม	

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ชื่อ ชื่อสกุล	นายเป็นปลื้ม เชยชม
วันเดือนปีเกิด	วันที่ 9 กันยายน 2529
สถานที่เกิด	เขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	เลขที่ 70/7 ตำบลบางกรวย อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี 11130
ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน	ข้าราชการครู
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2547	มัธยมศึกษาตอนปลาย จาก โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย
พ.ศ. 2554	ศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาภาษาไทย จาก มหาวิทยาลัยศิลปากร
พ.ศ. 2559	ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการสอนภาษาไทยในฐานะ ภาษาต่างประเทศ จาก มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ